

รายงานการวิจัย
เรื่อง

สถานภาพการศึกษาภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น

นภสินธุ์ แผลงศร
รุ่งฤดี แผลงศร

495.91071
น195ส
2558

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจาก
งบประมาณเงินรายได้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558

495.91071
96195 ล
2558

รายงานการวิจัย
เรื่อง

สถานภาพการศึกษาภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น

A Status of Thai Language Education in Japan

นภสินธุ์ แผลงศร
รุ่งฤดี แผลงศร

17 ก.พ. 2560

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจาก
งบประมาณเงินรายได้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558

A 410991

สถานภาพการศึกษาภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น

A Status of Thai Language Education in Japan

ผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์นภสินธุ์ แผลงศรี

รองศาสตราจารย์รุ่งฤดี แผลงศรี

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พฤศจิกายน 2559

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณเงินรายได้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง สถานภาพการศึกษาภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น
ผู้วิจัย รองศาสตราจารย์นภสินธุ์ แผลงศร
รองศาสตราจารย์รุ่งฤดี แผลงศร
งบประมาณ เงินรายได้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สถานภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นด้านหลักสูตร แบบเรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยของประเทศญี่ปุ่น 5 แห่ง ใช้วิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) คือการวิจัยเชิงปริมาณ จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน 6 คน และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยทั้ง 5 แห่ง จำนวน 188 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพจากการวิจัยแบบเรียน

ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักสูตรกลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน กับกลุ่มนักศึกษามีคะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเรื่องจุดมุ่งหมายและโครงสร้าง เรื่องเนื้อหาวิชา กับเรื่องวิธีการสอนและสื่อการสอนระดับมากเท่ากัน ส่วนเรื่องการประเมินผลมีคะแนนค่าเฉลี่ยระดับมากถึงปานกลาง

ด้านแบบเรียน กลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน กับกลุ่มนักศึกษามีคะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเรื่องจุดมุ่งหมายและเนื้อหาวิชาระดับมากเท่ากัน

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน กับกลุ่มนักศึกษามีคะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจระดับมากถึงปานกลาง

การวิเคราะห์แบบเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นพบว่า แบบเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นสำหรับผู้เรียนระดับต้นมีจำนวนมากที่สุด เนื้อหาของแบบเรียนสอนทักษะทั้งสี่คือฟัง พูด อ่าน และเขียน ส่วนประกอบสำคัญของแบบเรียนแบ่งได้ 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แนะนำการเขียนและการออกเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ภาษาไทย ส่วนที่ 2 แนะนำบทสนทนาภาษาไทย ส่วนที่ 3 อธิบายไวยากรณ์ไทย และส่วนที่ 4 เบ็ดเตล็ด

แบบเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นระดับกลางและระดับสูงพบว่า มีแบบเรียนจำนวนน้อย เนื้อหาเน้นสอนวัฒนธรรมไทย ผ่านทักษะการอ่านและการเขียน

Abstract

Research Title: A Status of Thai Language Education in Japan
Researchers: Associate Professor Napasin Plaengsorn
Associate Professor Rungrudee Plaengsorn
Budget Source: Srinakharinwirot University Revenue Budget, Fiscal Year 2015

This research aims to analyze the status of Thai language education in Japan. Topics include curricula, textbooks, and learning activities at five Japanese universities. Mixed methods were employed.

Quantitative research was used to collect data from interviews with related parties including six curriculum administrative officers and faculties in addition to 188 students from five universities. Qualitative research from textbooks study was employed as well.

Research findings indicated that on the curriculum matter, courses designers and instructors, and group of students had an average of satisfaction on the objectives and structures, course contents, as well as teaching methods and materials at a similarly high level. While on the assessment, they had an average of satisfaction at high to moderate level.

Regarding the textbook, courses designers and instructors, and group of students had an average of satisfaction on the objectives and course contents at a similarly high level.

As for learning activities, courses designers and instructors, and group of students had an average of satisfaction at high to moderate level.

The analysis of Thai textbook in Japan unveils that Thai textbooks for the beginners were the most prevalent subject in Japan. Contents of the texts covered four skills: listening, speaking, reading, and writing. Text components were divided into four parts. Part 1 was an introduction to writing and pronunciation of Thai consonants, vowels, and tones. Part 2 presented conversation in Thai. Part 3 described Thai grammar and part 4 included assorted topics.

Intermediate and advanced Thai textbooks in Japan were less widespread. Contents focused on Thai culture through reading and writing skills.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องสถานภาพการศึกษาภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณเงินรายได้ประจำปี พ.ศ. 2558 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนทั้งชาวญี่ปุ่นและชาวไทย รวมทั้งนักศึกษาทุกคน ที่กรุณาตอบแบบสัมภาษณ์

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนวิชาความรู้ต่าง ๆ ให้กับผู้วิจัยอย่างดียิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณพ่อและแม่ ผู้คอยส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและระลึกถึงพระคุณอันยิ่งใหญ่ของท่านตลอดเวลา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณพ่อและแม่เป็นอย่างสูงยิ่ง

ท้ายสุดนี้ ขอขอบใจ ด.ช.นริชญ์ แผลงศรและด.ญ.ชญานิศ แผลงศร ผู้เป็นแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัยมุ่งมั่นในการทำงานวิชาการตลอดมา ผู้วิจัยหวังว่าการทำงานของผู้วิจัยจะเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ลูกทั้งสองต่อไป

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ

บทที่

1	บทนำ	
	ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
	ขอบเขตของการวิจัย	2
	นิยามศัพท์เฉพาะ	3
	กรอบแนวคิดของการวิจัย	5
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น	6
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ	12
	ความหมายของภาษาที่หนึ่ง ภาษาที่สอง และภาษาต่างประเทศ	12
	แนวคิดเกี่ยวกับการจัดหลักสูตร	14
	วิธีสอนภาษาต่างประเทศ	16
	สื่อและกิจกรรมการเรียนการสอน	18
	การวัดผลและการประเมินผล	21
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ	23
	หลักสูตรการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ	23
	การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในต่างประเทศ	24
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ	27

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย
	ประชากรในการวิจัย 31
	ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย 31
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 32
	การดำเนินการทดลองและการเก็บข้อมูลการวิจัย 36
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย 37
4	วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์สถานภาพการศึกษาภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น
	วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน 38
	วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์กลุ่มนักศึกษา 47
	เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ระหว่างกลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน กับกลุ่มนักศึกษา 59
5	วิเคราะห์แบบเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น
	แบบเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นสำหรับผู้เรียนระดับต้น 66
	แบบเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นสำหรับผู้เรียนระดับกลาง 79
	แบบเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นสำหรับผู้เรียนระดับสูง 82
6	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ
	สรุปผลการวิจัย 85
	อภิปรายผล 88
	ข้อเสนอแนะ 90
	บรรณานุกรม 91
	ภาคผนวก 95
	ประวัติย่อผู้วิจัย 106

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ระยะเวลาการวิจัย เรื่อง สถานภาพการศึกษาภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น	32
2	แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนด้านหลักสูตร เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น	39
3	แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนด้านแบบเรียนภาษาไทย เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น	41
4	แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนด้านกิจกรรมการเรียน การสอน เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น	42
5	ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาญี่ปุ่นจำนวน 5 มหาวิทยาลัย	48
6	แบบสัมภาษณ์นักศึกษาชั้นหลักสูตร เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอน ภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น	51
7	แบบสัมภาษณ์นักศึกษาชั้นแบบเรียนภาษาไทย เรื่อง กระบวนการจัดการเรียน การสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น	54
8	แบบสัมภาษณ์นักศึกษาชั้นกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง กระบวนการจัด การเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น	56
9	เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ระหว่างกลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน กับกลุ่มนักศึกษาชั้นหลักสูตร เรื่อง กระบวนการจัด การเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น	60
10	เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ระหว่างกลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน กับกลุ่มนักศึกษาชั้นแบบเรียนภาษาไทย เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น	62
11	เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ระหว่างกลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน กับกลุ่มนักศึกษาชั้นกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น	64

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ภาษาไทยเป็นภาษาหนึ่งที่ชาวต่างประเทศสนใจเรียนรู้และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี โดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่นได้เปิดการเรียนการสอนภาษาไทยในมหาวิทยาลัยมาเป็นเวลานานนับศตวรรษ แต่การที่ชาวญี่ปุ่นสามารถเรียนรู้ภาษาไทยจนสามารถอ่านออกเขียนได้และเป็นที่ยอมรับของคนไทยนั้นมีน้อยมาก จึงมีคำถามที่น่าสนใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาไทยของชาวญี่ปุ่นว่า ในประเทศญี่ปุ่นมีคนเรียนภาษาไทยกันมากน้อยแค่ไหน หลักสูตรและวิธีสอนเป็นอย่างไร ใช้เอกสารและตำราเรียนใดบ้าง และใครเป็นผู้สอน

จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นพบว่า มีการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นวิชาเอกภาษาไทยหรือไทยศึกษาในมหาวิทยาลัยของประเทศญี่ปุ่น 4 แห่งคือ Tokyo University of Foreign Studies, Osaka University, Tenri University, Kanda University of Foreign Studies และเปิดสอนในลักษณะวิชาโท และ/หรือวิชาเลือกภาษาที่ 3 อีก 2 แห่งคือ Kyoto Seika University, Ritsumeikan Asia Pacific University

นอกจากนี้ ยังมีการเปิดสอนภาษาไทยในโรงเรียนและสถาบันสอนภาษาของเอกชนในประเทศญี่ปุ่นอีกหลายแห่ง รวมทั้งยังมีนิติบุคคลไม่แสวงหาผลกำไร (NPO) แห่งหนึ่งในประเทศญี่ปุ่นดำเนินการจัดสอบวัดความสามารถภาษาไทยสำหรับชาวญี่ปุ่นเป็นประจำทุกปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 โดยจัดสอบปีละ 2 ครั้ง คือเดือนมิถุนายนและเดือนพฤศจิกายน มีสนามสอบ 4 แห่งคือกรุงโตเกียว โอซาก้า นาโงยะ และกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้เข้าสอบจะได้รับใบรับรองความสามารถภาษาไทยสำหรับผู้สอบผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดด้วย

จะเห็นได้ว่า ชาวญี่ปุ่นสนใจเรียนภาษาไทยอย่างจริงจัง กล่าวคือ มีการจัดการเรียนการสอนอย่างกว้างขวาง อีกทั้งมีบริษัทนิติบุคคลจัดสอบวัดระดับความรู้ภาษาไทยอย่างเป็นระบบ แสดงให้เห็นว่าภาษาไทยเป็นภาษาหนึ่งที่ชาวญี่ปุ่นสนใจต้องการเรียนรู้จนสามารถประกอบเป็นธุรกิจอย่างหนึ่งได้ในประเทศญี่ปุ่น แต่ข้อมูลเหล่านี้ยังไม่มีผู้ใดรวบรวมอย่างเป็นระบบ และศึกษาตามหลักวิชาการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ทั้งด้านหลักสูตร แบบเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอน รวมถึงปัญหาอุปสรรค และแนวโน้มของการศึกษาภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น

ดังนั้น ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นผู้ที่สอนภาษาไทยให้แก่ชาวญี่ปุ่นและผู้สอนภาษาญี่ปุ่นให้แก่คนไทย จึงสนใจศึกษาสถานภาพการศึกษาภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น เพื่อรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบสำหรับสังเคราะห์ภาพรวมของการศึกษาภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น ได้แก่ วิเคราะห์หลักสูตร แบบเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะสำหรับการวางแผนและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นให้ดียิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นในด้านต่าง ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์สถานภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นด้านหลักสูตร แบบเรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยของญี่ปุ่น

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) ได้แก่ การศึกษาวิจัยจากเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากร

สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ได้แก่ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน 6 คน รวมถึงนักศึกษาของมหาวิทยาลัยที่มีการเปิดสอนวิชาภาษาไทย 188 คน จากมหาวิทยาลัย 5 แห่ง ได้แก่

- 1.1 มหาวิทยาลัยโตเกียวศึกษาต่างประเทศ (東京外国語大学 Tokyo University of Foreign Studies (TUFS))
- 1.2 มหาวิทยาลัยคันดะนานาชาติศึกษา (神田外語大学 Kanda University of International Studies (KUIS))
- 1.3 มหาวิทยาลัยไดโตบุงกะ (大東文化大学 Daito Bunka University (DBU))
- 1.4 มหาวิทยาลัยเมจิเกะคุอิน (明治学院大学, 横浜キャンパス Meiji Gakuin University, Yokohama campus (MGU))
- 1.5 มหาวิทยาลัยริทซุเมคังเอเชียแปซิฟิก (立命館アジア太平洋大学 Ritsumeikan Asia Pacific University (APU))

2. ขอบเขตของเนื้อหาการวิจัย

- 2.1 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้านต่าง ๆ ได้แก่
 - 2.1.1 หลักสูตรภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวญี่ปุ่น
 - 2.1.2 แบบเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวญี่ปุ่น
 - 2.1.3 กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวญี่ปุ่น
- 2.2 วิเคราะห์แบบเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 3.1 แบบสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น

3.2 แบบสัมภาษณ์นักศึกษา เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทยญี่ปุ่น

4. ระยะเวลาที่ศึกษา

ปีการศึกษา 2558 ตั้งแต่เดือนกันยายน 2558 – เดือนมกราคม 2560 รวมเวลา 1 ปี 6 เดือน

5. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ผู้วิจัยใช้คำร้อยละเป็นเกณฑ์ประเมินผลคะแนนจากแบบสัมภาษณ์
ตอนที่ 2 คะแนนแบบสัมภาษณ์ ด้านหลักสูตร ด้านแบบเรียนภาษาไทย และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
ใช้คะแนนรวมแบบสเกลวัดทัศนคติ เพื่อวัดระดับความคิดเห็น 5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่งและใช้แน่นอน
4	หมายถึง	เห็นด้วยและอาจจะใช้
3	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยและอาจจะไม่ใช้
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งและไม่ใช้แน่นอน

การวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยตอนที่ 2 ข้างต้นนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินผลไว้ ดังนี้

4.51-5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง	มาก
2.51-3.50	หมายถึง	ปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	น้อย
1.00-1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สถานภาพ หมายถึงการดำเนินการเรียนและการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศในประเทศไทยญี่ปุ่น ได้แก่ หลักสูตรภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวญี่ปุ่น แบบเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวญี่ปุ่น และกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวญี่ปุ่น

2. การศึกษาภาษาไทยในประเทศไทยญี่ปุ่น หมายถึงการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศในประเทศไทยญี่ปุ่นที่เปิดสอนอยู่ในมหาวิทยาลัย จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยโตเกียวศึกษาต่างประเทศ (Tokyo University of Foreign Studies (TUFS)) มหาวิทยาลัยคันดะนานาชาติศึกษา(Kanda University of International Studies (KUIS)) มหาวิทยาลัยไดโตบุงกะ (Daito Bunka University (DBU)) มหาวิทยาลัยเมจิเกคชิน (Meiji Gakuin University (MG)) และมหาวิทยาลัยริทซุเมคังเอเชียแปซิฟิก (Ritsumeikan Asia Pacific University (APU))

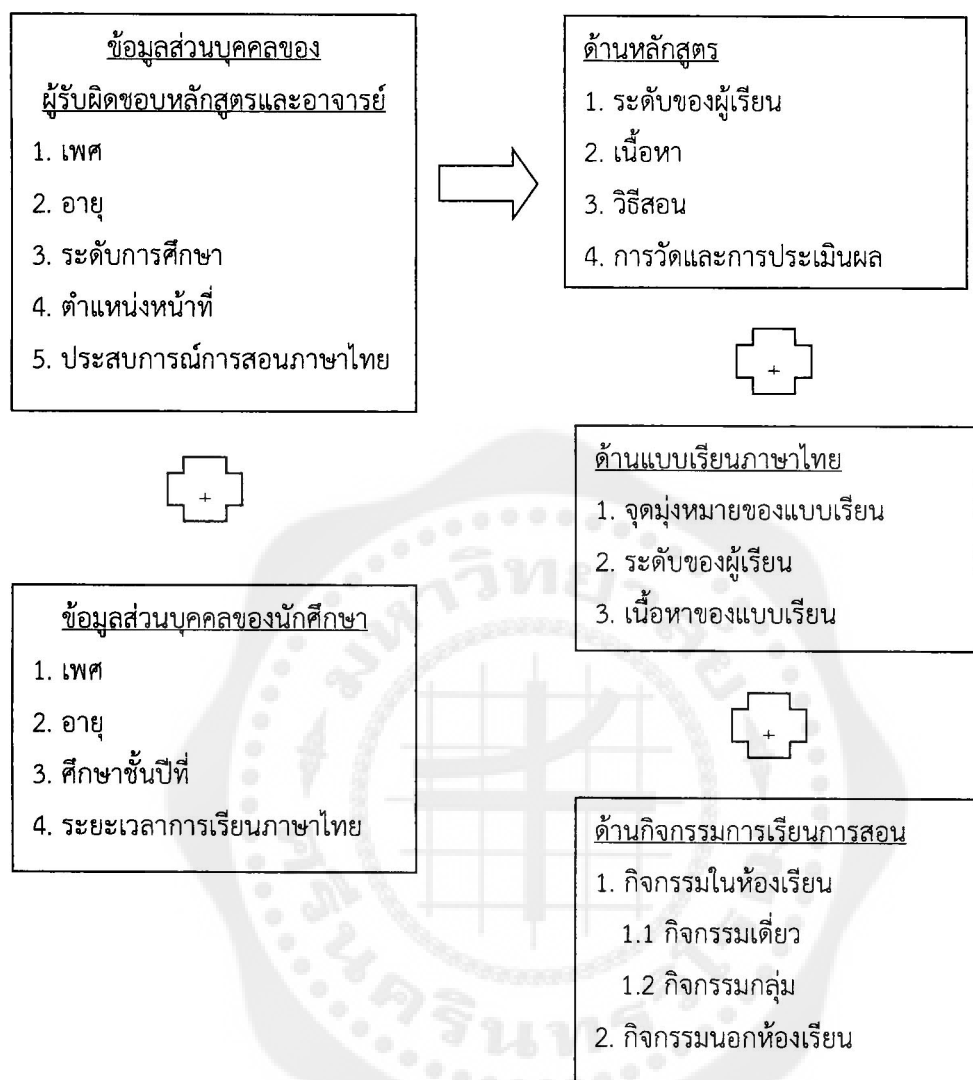
3. ผู้รับผิดชอบหลักสูตร หมายถึงคณบดี หรือหัวหน้าภาควิชา/สาขาวิชา หรือประธานหลักสูตรภาษาไทย หรือผู้ได้รับมอบหมายจากมหาวิทยาลัย 5 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยโตเกียวศึกษาต่างประเทศ (Tokyo University of Foreign Studies (TUFS)) มหาวิทยาลัยคันดะนานาชาติศึกษา (Kanda University of International Studies (KUIS)) มหาวิทยาลัยไดโตบุงกะ (Daito Bunka University (DBU)) มหาวิทยาลัยเมจิเกะคุอิน (Meiji Gakuin University (MG)) และมหาวิทยาลัยริทซุเมคังเอเซียแปซิฟิก (Ritsumeikan Asia Pacific University (APU))

4. อาจารย์ผู้สอน หมายถึงชาวญี่ปุ่นหรือชาวไทยผู้มีหน้าที่สอนภาษาไทยให้นักศึกษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัย 5 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยโตเกียวศึกษาต่างประเทศ (Tokyo University of Foreign Studies (TUFS)) มหาวิทยาลัยคันดะนานาชาติศึกษา (Kanda University of International Studies (KUIS)) มหาวิทยาลัยไดโตบุงกะ (Daito Bunka University (DBU)) มหาวิทยาลัยเมจิเกะคุอิน (Meiji Gakuin University (MG)) และมหาวิทยาลัยริทซุเมคังเอเซียแปซิฟิก (Ritsumeikan Asia Pacific University (APU))

5. นักศึกษาหมายถึงนักศึกษาชาวญี่ปุ่นหรือนักศึกษาชาวต่างประเทศที่ลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเอก วิชาโท หรือวิชาเลือกในมหาวิทยาลัย 5 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยโตเกียวศึกษาต่างประเทศ (Tokyo University of Foreign Studies (TUFS)) มหาวิทยาลัยคันดะนานาชาติศึกษา (Kanda University of International Studies (KUIS)) มหาวิทยาลัยไดโตบุงกะ (Daito Bunka University (DBU)) มหาวิทยาลัยเมจิเกะคุอิน (Meiji Gakuin University (MG)) และมหาวิทยาลัยริทซุเมคังเอเซียแปซิฟิก (Ritsumeikan Asia Pacific University (APU))

6. แบบเรียนหมายถึงเอกสาร หนังสือ หรือตำราที่อาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัย 5 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยโตเกียวศึกษาต่างประเทศ (Tokyo University of Foreign Studies (TUFS)) มหาวิทยาลัยคันดะนานาชาติศึกษา (Kanda University of International Studies (KUIS)) มหาวิทยาลัยไดโตบุงกะ (Daito Bunka University (DBU)) มหาวิทยาลัยเมจิเกะคุอิน (Meiji Gakuin University (MG)) และมหาวิทยาลัยริทซุเมคังเอเซียแปซิฟิก (Ritsumeikan Asia Pacific University (APU)) ใช้เพื่อการเรียนการสอนภาษาไทยให้นักศึกษาในประเทศญี่ปุ่น ทั้งนี้อาจเป็นแบบเรียนที่อาจารย์ผู้สอนแต่งขึ้นเองหรือเป็นแบบเรียนภาษาไทยที่อาจารย์ผู้สอนไม่ได้แต่งเอง แต่นำมาใช้สอนนักศึกษาในประเทศญี่ปุ่น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เห็นทิศทางการพัฒนาการศึกษาภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นที่ควรดำเนินการในอนาคตและได้ข้อเสนอแนะสำหรับการวางแผนและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นให้ดียิ่งขึ้น
2. ได้ทราบข้อมูลภาพรวมของการศึกษาภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นอย่างเป็นระบบตามหลักวิชาการ
3. ช่วยอธิบายและเผยแพร่สถานภาพการศึกษาภาษาไทยด้านหลักสูตร แบบเรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยของญี่ปุ่นให้เกิดการรับรู้อย่างกว้างขวาง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง สถานภาพการศึกษาภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น ผู้วิจัยได้จำแนกเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น

นภสินธุ์ แผลงศร (2543 : 21-23) และนิตยา กาญจนะวรรณ (2550 : 27-37) กล่าวถึงสถานภาพการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับประเทศไทย คนไทย และภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นอย่างเป็นระบบเริ่มขึ้นครั้งแรกที่มหาวิทยาลัยโตเกียวต่างประเทศศึกษา เมื่อปี พ.ศ. 2454 (1911) นักศึกษารุ่นแรกที่จบการศึกษาวิชาเอกภาษาไทยปี 2457 (1914) มี 4 คนและรุ่นที่ 2 จบการศึกษาปี 2459 (1916) อีก 4 คน ขณะนั้นมีอาจารย์ชาวไทย 3 คน คือ นายผิน (1912) นายภู (1914) และนายบัญญัติ (1913-1915) เป็นครูผู้สอน หลังจากนั้นหยุดรับนักศึกษาเข้าเรียนวิชาเอกภาษาไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2460 (1917) – 2482 (1939) เป็นเวลา 22 ปี โดยไม่ทราบสาเหตุ ต่อมาเปิดรับนักศึกษาเข้าเรียนวิชาเอกภาษาไทยอีกครั้งในปี 2483 (1940) เมื่อรัฐบาลญี่ปุ่นและรัฐบาลไทยประกาศตัวเป็นแนวรบร่วมกันในสงครามโลกครั้งที่ 2 และเปิดสอนเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

ในเดือนมิถุนายน 2492 วิทยาลัยโอซาก้าวิชาต่างประเทศได้ยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย อาจารย์ทาเกจิโร โทมิตะ (Takejiro Tomita) ท่านได้ย้ายจากสอนภาษาจีนไปตั้งแผนกไทยศาสตร์ (Thai Studies) รับนักศึกษา 15 คน ปีเว้นปี

ในระยะเวลา 7-8 ปีแรก อาจารย์โทมิตะได้แต่งแบบเรียนและตำราภาษาไทยขึ้นมากกว่า 20 เล่ม รวมทั้งพจนานุกรมอัตโรเนียวอีก 2 เล่ม ในประเภทตำรา มี “สนทนาภาษาไทย 20 ชั่วโมง” “วิธีอ่านหนังสือพิมพ์ไทย” ในช่วงปีพ.ศ. 2498-2506 ท่านได้เขียนบทความ หนังสือ ตำรา วิจัย และแปลอีกหลายเรื่อง เช่น “ว่าด้วยลักษณะคำประพันธ์ไทย” “หลักภาษาไทย-ญี่ปุ่น” “สนทนา-ญี่ปุ่นแบบปทานุกรม” “วิธีเขียนจดหมายไทย” ในช่วงปีพ.ศ. 2518-2521 ท่านได้แต่ง “พจนานุกรมไทย-ญี่ปุ่น ญี่ปุ่น-ไทย และตำราภาษาไทย 3 เล่ม คือ “ตำราภาษาไทยเล่ม 1” (ระบบเสียง วิธีใช้คำไทย และหัดสนทนา) “ตำราภาษาไทย เล่ม 2” (อักษรวิธี พร้อมแบบฝึกหัด) และ “ตำราภาษาไทยเล่ม 3” (รวมวรรณกรรมและบทความของไทยปัจจุบันพร้อมคำอธิบาย)

หลังจากอาจารย์โทมิตะเกษียณอายุราชการในวัย 65 ปีแล้ว ท่านได้มาประจำที่สถาบันวิจัยโอยาซาโต มหาวิทยาลัยเทนรี นารา (Oyasato Research Institute, Tenri University, Nara) และก่อตั้ง

ภาควิชาไทยศาสตร์ขึ้นที่นี้ เมื่อปี พ.ศ. 2535 โดยมีอาจารย์โคจิ โนซุ (Koji NoZu) ศิษย์เอกคนหนึ่งของอาจารย์โทมิตะเป็นผู้ช่วยคนสำคัญในการก่อตั้งภาควิชาไทยศาสตร์ ซึ่งนับเป็นมหาวิทยาลัยแห่งที่สามของประเทศญี่ปุ่นที่มีการสอนวิชาไทยศาสตร์

ส่วนหลักสูตรภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น (นภสินธุ์ แผลงศร, 2543 : 22-23) มี 3 ประเภท ได้แก่

1. หลักสูตรประเภทที่เปิดสอนอยู่ในมหาวิทยาลัยคือหลักสูตรที่ศึกษาจบแล้วได้รับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก มี 2 มหาวิทยาลัยคือมหาวิทยาลัยโตเกียวต่างประเทศศึกษา (Tokyo University of Foreign Studies) และมหาวิทยาลัยโอซาก้าต่างประเทศศึกษา (Osaka University of Foreign Studies) ซึ่งทั้งสองมหาวิทยาลัยเปิดสอนด้านภาษาและวรรณกรรมไทย มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เป็นหลัก นอกจากนี้ ยังมีมหาวิทยาลัยอีกจำนวนมากที่เปิดสอนภาษาไทยและไทยศึกษา ทั้งที่เป็นรายวิชาเลือกและรายวิชาสัมมนาเกี่ยวกับเอเชียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

2. หลักสูตรประเภทที่เปิดสอนอยู่ในโรงเรียนสอนภาษาของเอกชน มีตั้งแต่หลักสูตรระดับพื้นฐาน ระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูง โดยสอนเน้นทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เช่น หลักสูตรภาษาไทยของโรงเรียนภาษาแห่งสมาคมความร่วมมือทางเศรษฐกิจญี่ปุ่น-ไทย (JTECS) ซึ่งเปิดสอนมานานกว่า 20 ปีแล้ว จึงเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของคนญี่ปุ่นอย่างกว้างขวาง เนื่องจากเป็นหน่วยงานจัดการสอบวัดระดับความสามารถภาษาไทยประเทศญี่ปุ่น นอกจากนี้ ยังมีหลักสูตรภาษาไทยของโรงเรียนภาษาต่างประเทศแห่งมหาวิทยาลัยเคโอ ฯลฯ หลักสูตรภาษาไทยลักษณะนี้มีเป็นจำนวนมาก กล่าวได้ว่า มีโรงเรียนภาษาต่างประเทศที่ใดภาษาไทยก็จะเป็นภาษาหนึ่งในนั้นด้วย

3. หลักสูตรประเภทฝึกอบรมพิเศษของหน่วยงานรัฐและเอกชนญี่ปุ่นหมายถึงหลักสูตรที่หน่วยงานรัฐและเอกชนญี่ปุ่นจัดขึ้นและคัดเลือกข้าราชการหรือพนักงานในสังกัดเข้าเรียน เช่น หลักสูตรฝึกอบรมข้าราชการของกระทรวงการต่างประเทศญี่ปุ่น หลักสูตรฝึกอบรมข้าราชการของกองตรวจคนเข้าเมืองของกระทรวงยุติธรรมญี่ปุ่น หลักสูตรฝึกอบรมข้าราชการตำรวจนครบาลกรุงโตเกียวของสำนักตำรวจแห่งชาติญี่ปุ่น โดยมีระยะเวลาการอบรมของแต่ละหลักสูตรแตกต่างกัน มีตั้งแต่ 5 สัปดาห์ถึง 2 ปี การเรียนการสอนภาษาไทยในหน่วยงานดังกล่าว ปัจจุบันนี้ส่วนใหญ่จะเปิดประมูลให้โรงเรียนสอนภาษาต่างประเทศของเอกชนรับไปดำเนินการ เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการจัดการและการหาอาจารย์ผู้สอน

วีรยุทธ พจน์เสถียรกุล (2554 : 49-50) กล่าวถึงสภาพปัจจุบันของการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวญี่ปุ่น สรุปได้ว่า วงการภาษาศาสตร์ของญี่ปุ่นแยกแนวคิดของ “ภาษาญี่ปุ่นสำหรับชาวญี่ปุ่นเจ้าของภาษา” เรียกว่า โคเกโกะ (国語: kokugo) ออกจาก “ภาษาญี่ปุ่นสำหรับชาวต่างชาติ” เรียกว่า นิฮงโกะ (日本語: nihongo) และทั้งสองแนวคิดนั้นเป็นศาสตร์คนละประเภทกัน แต่สำหรับประเทศไทย แนวคิดของ “ภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ” ยังไม่แพร่หลายมากนัก เนื่องจากชาวไทยส่วนใหญ่มองว่า ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีเพียงชาวไทยเท่านั้นที่เรียนรู้กัน นอกจากนี้ ประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานที่ดูแลด้านภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติโดยเฉพาะ ทำให้การเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวญี่ปุ่น รวมทั้งสำหรับชาวต่างชาติอื่น ๆ มีลักษณะกระจัดกระจายไม่เป็นระบบ อีกทั้งยังขาดแคลนตำราเรียนและพจนานุกรม รวมทั้งสื่อการสอนที่มีคุณภาพ เนื่องจากยังขาดงานวิจัยสนับสนุนในเชิงภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ

สำหรับสถิติของสถาบันการศึกษาในประเทศญี่ปุ่นที่มีการเรียนการสอนภาษาไทยนั้น สถานเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงโตเกียวมีการสำรวจพบว่า มีโรงเรียนสอนภาษาไทยทั้งหมดประมาณ 70 แห่งทั่วประเทศญี่ปุ่น ส่วนในระดับมหาวิทยาลัยยังไม่มีสถิติ หากแต่นักวิชาการชาวญี่ปุ่นคือ Udo Seiji ได้สำรวจพบว่า มีมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่นประมาณ 40 แห่งที่มีการเรียนการสอนภาษาไทยโดยมหาวิทยาลัยในญี่ปุ่นที่เป็นกำลังสำคัญในการเผยแพร่ภาษาไทยไปสู่ชาวญี่ปุ่นมี 2 แห่งคือ

1. Tokyo University of Foreign Studies (คนละแห่งกับ The University of Tokyo) ก่อตั้งในปี ค.ศ. 1873 และก่อตั้งภาควิชาภาษาสยามในปี ค.ศ. 1911

2. อดีต Osaka University of Foreign Studies (ปัจจุบันผนวกรวมกับ Osaka University แล้วและกลายเป็น School of Foreign Studies ในปี ค.ศ. 2007) ก่อตั้งในปี ค.ศ. 1921 และก่อตั้งภาควิชาภาษาไทยในปี ค.ศ. 1949

ส่วนของการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในมหาวิทยาลัยทั้ง 5 แห่งในประเทศญี่ปุ่น สามารถสรุปประวัติความเป็นมาได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 มหาวิทยาลัยโตเกียวศึกษาต่างประเทศ 東京外国語大学 Tokyo University of Foreign Studies (TUFS)

มหาวิทยาลัยโตเกียวศึกษาต่างประเทศตั้งอยู่ที่เมืองฟูจิวาระทางทิศตะวันตกของกรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น เดิมเป็นศูนย์การแปลภาษาต่างประเทศของรัฐบาล ตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1857 และปี ค.ศ. 1873 ได้แยกตัวออกมาตั้งเป็นโรงเรียนภาษาต่างประเทศโตเกียว (Tokyo Gaikokugo Gakkou) หลังจากนั้นในปี 1899 ได้พัฒนามาเป็นมหาวิทยาลัยเฉพาะทางของรัฐบาลด้านภาษาเพียงแห่งเดียวของประเทศญี่ปุ่นจนถึงปัจจุบัน (ออนไลน์, 2515) เปิดสอนตั้งแต่ระดับปริญญาตรีถึงระดับปริญญาเอก ประกอบด้วยหน่วยงานเทียบเท่าคณะวิชา 6 แห่ง ได้แก่

1. School of Language and Culture Studies
2. School of International and Area Studies
3. Faculty of Foreign Studies
4. Graduate School of Global Studies
5. Research Institute for Languages and Cultures of Asia and Africa
6. Japanese Language Center for International Students

กล่าวเฉพาะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยโตเกียวศึกษาต่างประเทศนับเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของประเทศญี่ปุ่นที่เปิดสอนภาษาไทยและไทยศึกษาเมื่อปี ค.ศ. 1911 และเปิดสอนเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน โดยนักศึกษาที่รับเข้าศึกษาวิชาเอกไทย มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มนักศึกษาที่สังกัดคณะภาษาและวัฒนธรรม (School of Language and Culture Studies) และกลุ่มนักศึกษาที่สังกัดคณะอาณานิคมศึกษาและนานาชาติ (School of International and Area Studies) โดยมีรายละเอียดดังนี้

นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาควิชาการศึกษาด้าน ภาษาไทย จำนวน 5 รายวิชา ได้แก่ หลักไวยากรณ์ 1A หลักไวยากรณ์ 1B การสนทนา 1A การสนทนา 1B และการฟัง 1 รวม 5 หน่วยกิต และภาควิชาการศึกษาลาย

เรียนภาษาไทย จำนวน 5 รายวิชา ได้แก่ หลักไวยากรณ์ 2 การสนทนา 2A การสนทนา 2B การฟัง 2 และการเขียน 1 รวม 5 หน่วยกิต

นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาคการศึกษาต้น เรียนภาษาไทย จำนวน 6 รายวิชา ได้แก่ หลักไวยากรณ์ 3 การสนทนา 3A การสนทนา 3B การฟัง 3 การอ่าน 2 และการเขียน 1 รวม 6 หน่วยกิต และภาคการศึกษาปลาย เรียนภาษาไทย จำนวน 6 รายวิชา ได้แก่ หลักไวยากรณ์ 4 การสนทนา 4A การสนทนา 4B การฟัง 4 การอ่าน 3 และการเขียน 2 รวม 6 หน่วยกิต

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 ภาคการศึกษาต้น เรียนภาษาไทย จำนวน 3 รายวิชา ได้แก่ การสนทนา 5 การอ่าน 4 และการเขียน 3 รวม 3 หน่วยกิต และภาคการศึกษาปลาย เรียนภาษาไทย จำนวน 3 รายวิชา ได้แก่ การสนทนา 6 การอ่าน 5 และการเขียน 4 รวม 3 หน่วยกิต

ทั้งนี้ กลุ่มนักศึกษาวิชาเอกไทยที่สังกัดคณะอาณานิคมศึกษาและนานาชาติ เมื่อขึ้นชั้นปีที่ 3 จะเรียนรายวิชาที่เป็นรายวิชาทักษะทางภาษาไทยหรือไม่ก็ได้ ส่วนนักศึกษาที่สังกัดคณะภาษาและวัฒนธรรมต้องเรียนรายวิชาดังกล่าวจนกว่าจะจบการศึกษาตามหลักสูตร

มหาวิทยาลัยโตเกียวศึกษาต่างประเทศรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีวิชาเอกภาษาไทยหรือไทยศึกษารุ่นละประมาณ 15-20 คน และระดับบัณฑิตศึกษา (ปริญญาโทและปริญญาเอก) อีกจำนวนหนึ่งเพื่อศึกษาค้นคว้าและวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับภาษา วรรณคดี สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ ฯลฯ

อาจารย์ผู้สอนมีทั้งอาจารย์ประจำชาวญี่ปุ่นและชาวไทย และอาจารย์พิเศษชาวไทยและชาวญี่ปุ่น

1.2 มหาวิทยาลัยคันดะนานาชาติศึกษา 神田外語大学 Kanda University of International Studies (KUIS)

มหาวิทยาลัยคันดะนานาชาติศึกษาก่อตั้งเมื่อปี ค.ศ. 1987 อยู่ที่เมืองชิบะ จังหวัดชิบะ ใกล้กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น (ออนไลน์, 2515) เป็นมหาวิทยาลัยเอกชนเฉพาะทางที่เปิดสอนและศึกษาวิจัยเรื่องเกี่ยวกับต่างประเทศในมิติต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับปริญญาตรีถึงระดับปริญญาเอก มี 6 คณะวิชา ดังนี้

1. Department of English
2. Department of Asian Languages
3. Department of Spanish and Portuguese
4. Department of International Communication
5. Graduate School
6. Japanese Language and Culture Program

กล่าวเฉพาะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยคันดะนานาชาติศึกษาเปิดสอนภาษาไทยในลักษณะวิชาเอกคู่ กล่าวคือ จัดหลักสูตรให้นักศึกษาเรียนวิชาเอกภาษาไทยคู่กับวิชาเอกภาษาอังกฤษ มาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2001 รับนักศึกษารุ่นละประมาณ 25 คน มีโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา ดังนี้

ชั้นปี 1 เรียนวิชาภาษาไทยพื้นฐาน 1 มี 5 รายวิชา ได้แก่ ไวยากรณ์ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน รวม 10 หน่วยกิต

ชั้นปี 2 เรียนวิชาภาษาไทยพื้นฐาน 2 มี 5 รายวิชา ได้แก่ ไวยากรณ์ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน รวม 10 หน่วยกิต

ชั้นปี 3 เรียนวิชาภาษาไทยประยุกต์ 1 และภาษาไทยประยุกต์ 2 จำนวน 2 หน่วยกิต และวิชาภาษาไทยรวม 1, 2 (タイ語総合) 2 รายวิชา จำนวน 4 หน่วยกิต รวมทั้งสิ้น 6 หน่วยกิต

ชั้นปี 4 เรียนวิชาภาษาไทยรวม 1, 2 (タイ語総合) 2 รายวิชา จำนวน 4 หน่วยกิต

อาจารย์ผู้สอนมีทั้งอาจารย์ประจำชาวญี่ปุ่นและชาวไทย และอาจารย์พิเศษชาวญี่ปุ่น

1.3 มหาวิทยาลัยไดโตบุงกะ 大東文化大学 Daito Bunka University (DBU)

มหาวิทยาลัยไดโตบุงกะ เป็นมหาวิทยาลัยเอกชนตั้งอยู่ที่เขตอิตะบะชิ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1923 (ออนไลน์, 2515) เปิดสอนระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ประกอบด้วย 8 คณะ คือ

Faculty of Literature
Faculty of Economics
Faculty of Foreign Languages
Faculty of Law
Faculty of International Relations
Faculty of Business Administration
Faculty of Social-Human Environmentology
Faculty of Sports & Health Science

กล่าวเฉพาะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยไดโตบุงกะได้จัดตั้งคณะความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (Faculty of International Relations - 国際関係学部) เมื่อปี ค.ศ. 1986 โดยแบ่งการเรียนการสอนและการวิจัยออกเป็น 2 ภาควิชา คือ ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (国際関係学科) และภาควิชาวัฒนธรรมระหว่างประเทศ (国際文化学科) วิชาภาษาไทยได้รับการบรรจุไว้ในหลักสูตรของคณะความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อให้นักศึกษาจากทั้งสองภาควิชาเลือกเรียนทั้งในฐานะที่เป็นรายวิชาเลือกในหมวดวิชาเฉพาะด้าน และรายวิชาในหมวดวิชาเลือกเสรี

วิชาภาษาไทยที่เป็นรายวิชาเลือกอยู่ในกลุ่มวิชาภาษาและวัฒนธรรมของหมวดวิชาเฉพาะด้าน สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีจำนวน 6 รายวิชา คือ ภาษาไทย 1-6 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีจำนวน 6 รายวิชา คือ ภาษาไทย 7-12 ส่วนวิชาภาษาไทยที่เป็นรายวิชาในหมวดวิชาเลือกเสรีนั้นมีทั้งหมด 4 รายวิชา คือ ภาษาไทย 1-4 สำหรับอาจารย์ผู้สอนมีทั้งอาจารย์ประจำชาวญี่ปุ่นและอาจารย์พิเศษชาวไทย และชาวญี่ปุ่น

1.4 มหาวิทยาลัยเมจิเกะคุอิน 明治学院大学, 横浜キャンパス Meiji Gakuin University, Yokohama campus (MGU)

มหาวิทยาลัยเมจิเกะคุอิน เป็นมหาวิทยาลัยเอกชนตั้งอยู่ที่เขตมินาโตะ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1863 (ออนไลน์, 2515) มี 2 วิทยาเขต คือ วิทยาเขตชิโรคานะ และวิทยาเขตโยโกฮามา เปิดสอนตั้งแต่ระดับปริญญาตรีถึงระดับปริญญาเอก ประกอบด้วย 8 คณะ ได้แก่

- Faculty of Letters
- Faculty of Economics
- Faculty of Sociology & Social Workspan
- Faculty of Law
- Faculty of International Studies
- Faculty of Psychology
- Center for Liberal Arts
- Graduate School

กล่าวเฉพาะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยเมจิเกะคุอิน เปิดสอนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเลือกภาษาต่างประเทศเพิ่มเติมอยู่ที่วิทยาเขตโยโกฮามา สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ลงทะเบียนเรียน มีจำนวน 2 รายวิชา คือ ภาษาไทยพื้นฐาน A และภาษาไทยพื้นฐาน B ซึ่งมีนักศึกษาลงทะเบียนเรียนวิชาละประมาณ 20 คนต่อภาคการศึกษา อาจารย์ผู้สอนเป็นอาจารย์พิเศษชาวญี่ปุ่น

1.5 มหาวิทยาลัยริทซุเมคังเอเซียแปซิฟิก 立命館アジア太平洋大学 Ritsumeikan Asia Pacific University (APU)

มหาวิทยาลัยริทซุเมคังเอเซียแปซิฟิกเป็นมหาวิทยาลัยเอกชน ตั้งอยู่ที่เมืองเบปปุ (Beppu) จังหวัดโออิตะ (Oita Prefecture) ประเทศญี่ปุ่น เริ่มเปิดสอนเมื่อปี ค.ศ. 2000 (ออนไลน์, 2515) และถือเป็นมหาวิทยาลัยนานาชาติของประเทศญี่ปุ่นที่ใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอน โดยครึ่งหนึ่งเป็นนักศึกษาญี่ปุ่น อีกครึ่งหนึ่งเป็นนักศึกษานานาชาติจากกว่า 82 ประเทศทั่วโลก จัดระบบการเรียนการสอนแบบสองภาษา (Dual language) คือ เปิดสอนทั้งภาษาอังกฤษและภาษาญี่ปุ่น ตั้งแต่ระดับปริญญาตรีถึงระดับปริญญาเอก มี 3 คณะวิชา ได้แก่

1. College of Asia Pacific Studies (SPS)
2. College of Asia Pacific Management (APM)
3. Graduate School

กล่าวเฉพาะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยริทซุเมคังเอเซียแปซิฟิกเปิดสอนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเลือกภาษาที่ 3 สังกัดศูนย์การศึกษาภาษา (Center for Language Education) มี 4 วิชา คือ ภาษาไทย 1 (ระดับพื้นฐาน) ภาษาไทย 2 (ระดับต้น) ภาษาไทย 3 (ระดับกลาง) และภาษาไทย 4 (ระดับสูง) มีนักศึกษาจากหลากหลายสัญชาติสนใจลงทะเบียนเรียนภาษาไทยปีละประมาณ 50-80 คน อาจารย์ผู้สอนเป็นอาจารย์ประจำชาวไทย

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ

ผู้วิจัยจำแนกออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ ความหมายของภาษาที่หนึ่ง ภาษาที่สอง และภาษาต่างประเทศ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดหลักสูตร วิธีสอนภาษาต่างประเทศ สื่อและกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ความหมายของภาษาที่หนึ่ง ภาษาที่สอง และภาษาต่างประเทศ

พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์) ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2553 : 173-174) ได้อธิบายความหมายของภาษาที่หนึ่งไว้ว่า “first language ภาษาแรก, ภาษาที่หนึ่ง ภาษาแม่ หรือภาษาที่บุคคลเรียนรู้เป็นภาษาแรก ในชุมชนหลายภาษาผู้พูดโดยเฉพาะเด็กอาจเปลี่ยนภาษาแรกของตนไปตามอิทธิพลของภาษาที่ถนัดและใช้มากกว่าในชุมชน เช่น ใช้ภาษาที่เป็นสื่อกลางในการเรียนการสอนเป็นภาษาแรกของตน”

ส่วนภาษาที่สอง พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์) ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2553 : 397) ได้อธิบายความหมายไว้ว่า “second language ภาษาที่สอง ภาษาที่บุคคลเรียนรู้หลังจากภาษาแรก เป็นภาษาที่มีบทบาทสำคัญในสังคม ในฐานะภาษาราชการ ภาษาเพื่อการติดต่อสื่อสาร เพื่อการศึกษา เพื่อธุรกิจ และเพื่อการเมืองการปกครอง เช่น ภาษาอังกฤษในฐานะภาษาที่สองในประเทศอินเดีย ฟิลิปปินส์ และไนจีเรีย”

ส่วนภาษาต่างประเทศ พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์) ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2553 : 176-177) อธิบายความหมายของภาษาต่างประเทศ ดังนี้

foreign language ภาษาต่างประเทศ ภาษาที่ไม่ใช่ภาษาแม่ของประเทศ
คนในประเทศศึกษาภาษาต่างประเทศเพื่อสื่อสารกับชาวต่างประเทศ หรือเพื่อ
ใช้อ่านเอกสารที่เขียนเป็นภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส
ภาษาญี่ปุ่น ภาษาจีน ภาษาเวียดนามเป็นภาษาในประเทศไทย
ในสหรัฐอเมริกา คำว่า “ภาษาต่างประเทศ” มักใช้ในความหมาย
เหมือน “ภาษาที่สอง” (Second language) แต่ในภาษาอังกฤษ
คำว่า “ภาษาต่างประเทศ” มีความหมายต่างจาก “ภาษาที่สอง”

3 ประการ คือ

- 1) ภาษาต่างประเทศเป็นภาษาที่สอนเป็นวิชาในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย
แต่ภาษาที่สองจะเปิดสอนเป็นวิชาในโรงเรียนหรือไม่ก็ได้
- 2) ภาษาต่างประเทศไม่ใช่เป็นสื่อการสอน ภาษาราชการ และภาษาธุรกิจ
แต่ภาษาที่สองเป็นภาษาที่ใช้เป็นสื่อการสอนในสถานศึกษาส่วนใหญ่
และมักใช้เป็นภาษาราชการและภาษาธุรกิจด้วย
- 3) ภาษาที่สองมีฐานะและบทบาทเคียงคู่กับภาษาที่หนึ่ง เช่น ภาษาอังกฤษ
ในฐานะภาษาที่สองในฟิจิ สิงคโปร์ และไนจีเรีย ส่วนภาษาต่างประเทศ
ไม่มีฐานะและบทบาทเคียงคู่กับภาษาที่หนึ่งของประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ

ในประเทศไทย ประเทศญี่ปุ่น ประเทศจีน

สรุปได้ว่า ภาษาที่หนึ่งหรือภาษาแม่หมายถึงภาษาที่บุคคลเรียนรู้เป็นภาษาแรกในชีวิต เป็นภาษาที่พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงใช้พูดกันในครอบครัว เขาจะได้ยินได้ฟังภาษานั้นตั้งแต่เกิดหรืออยู่ในสภาพแวดล้อมของภาษานั้นมาตั้งแต่วัยเด็ก

ภาษาที่สองหมายถึงภาษาอื่นที่บุคคลเรียนรู้ต่อจากภาษาแรก เพื่อใช้รองจากภาษาแรก ประเทศบางประเทศใช้ภาษาที่สองเป็นภาษาที่มีบทบาทสำคัญในสังคมในฐานะภาษาราชการ

ส่วนภาษาต่างประเทศหมายถึงภาษาที่ไม่ใช่ภาษาแม่ของประเทศ ผู้เรียนเรียนเพื่อใช้ติดต่อสื่อสารกับชาวต่างประเทศ หรือมีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษา เพื่อการท่องเที่ยว เพื่อการเมือง เพื่อการทำธุรกิจ เป็นต้น

นอกจากนี้ คินนิตย จันทรรัตน์ (2554 : 39 – 41) ได้อธิบายความแตกต่างระหว่างการเรียนรู้ภาษาที่หนึ่งกับการเรียนรู้ภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ สรุปได้ ดังนี้

1) เด็กเรียนภาษาที่หนึ่งได้อย่างง่ายดาย รวดเร็ว และสมบูรณ์แบบ ไม่มีเด็กปกติคนใดที่อยู่ในสภาพแวดล้อมของภาษาแล้วพูดภาษาไม่ได้ เมื่อพูดได้แล้วเด็กจะพัฒนาภาษาอย่างต่อเนื่องและสมบูรณ์เมื่ออายุประมาณ 5 ปี แต่ผู้ที่เรียนภาษาที่สองบางคนอาจประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการเรียนภาษาที่สองก็ได้

อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของผู้เรียนภาษาที่สองก็เทียบไม่ได้กับการเรียนรู้ภาษาที่หนึ่ง เพราะความสำเร็จในการเรียนรู้ภาษาที่หนึ่งหมายถึงผู้เรียนภาษาที่หนึ่งมีความรู้ทั้งตัวภาษาและความสามารถในการใช้ภาษา แต่ความสำเร็จของผู้เรียนภาษาที่สองมีลักษณะเพียงใกล้เคียงเจ้าของภาษาเท่านั้น ซึ่งผู้เรียนภาษาที่สองส่วนมากจะประสบความสำเร็จด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น เช่น สามารถใช้ภาษาที่สองสื่อสารได้อย่างดี แต่อาจใช้ไวยากรณ์บางเรื่องผิด หรือออกเสียงและสำเนียงได้ไม่ชัดเจนบางคำ

2) หากเด็กไม่มีความบกพร่องทางร่างกายและสมอง รวมทั้งเด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างได้ เด็กทุกคนจะสามารถเรียนรู้ภาษาแรกได้ประสบความสำเร็จคล้ายกัน แต่ความสำเร็จของการเรียนรู้ภาษาที่สองจะแตกต่างกันมาก บางคนสามารถพูดภาษาที่สองได้อย่างคล่องแคล่ว ฟังได้อย่างเข้าใจ แต่บางคนพูดภาษาที่สองไม่ได้เลย ฟังไม่เข้าใจ แม้ทั้งสองกลุ่มจะใช้เวลาเรียนเท่า ๆ กัน

3) เด็กที่เรียนภาษาแรกมีจุดมุ่งหมายของความสำเร็จอยู่ที่ความรู้ความสามารถในภาษานั้น (Competence) เด็กจะสามารถเข้าใจกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ของภาษาได้อย่างดีและ นำความรู้เกี่ยวกับภาษานั้นมาใช้ได้อย่างดี (Performance) โดยไม่มีใครสอน แต่ผู้เรียนภาษาที่สองอาจไม่สนใจความรู้ความสามารถในภาษา ไม่สนใจว่า ต้องเข้าใจกฎเกณฑ์ของภาษาทั้งหมด เขาจะสนใจว่า เมื่อจะใช้ภาษาให้ได้ดีต้องรู้อะไรบ้างเท่านั้น ความคล่องแคล่ว (Fluency) ในการใช้ภาษาสำคัญมากกว่าความถูกต้อง (Accuracy) เพราะหากคำนึงถึงความถูกต้องมากเกินไปจะทำให้การใช้ภาษาเป็นไปอย่างยากลำบาก เช่น ทำให้การพูดประโยคช้ามาก

4) เมื่อผู้เรียนเรียนภาษาที่สองไปถึงระดับหนึ่งจะเกิดสภาวะการหยุดชะงัก (Fossilization) กล่าวคือ ผู้เรียนไม่สามารถพัฒนาความรู้เกี่ยวกับลักษณะหนึ่ง ๆ ของภาษานั้นต่อไปได้ไม่

ว่าจะเรียนซ้ำกี่ครั้ง สถานะการหยุดชะงักนี้ไม่ปรากฏชัดเจนในเด็กที่เรียนภาษาแรก แต่จะพบเป็นปกติในผู้เรียนภาษาที่สอง

5) ผู้เรียนภาษาแรกมีความรู้เกี่ยวกับภาษาโดยธรรมชาติ เพราะเป็นเจ้าของภาษาสามารถบอกได้ว่า คำพูดใดหรือประโยคใดถูกต้องหรือผู้คนไม่ใช้กัน ถ้าถามว่า ทำไมเจ้าของภาษารู้ว่า ไม่ถูกต้อง เจ้าของภาษาไม่ตอบว่า เพราะเรียนมาจากโรงเรียน หากเป็นสัญชาตญาณมากกว่า แต่ผู้เรียนภาษาที่สองไม่มีสัญชาตญาณนี้ เขาไม่สามารถบอกได้ทันทีว่า ประโยคนั้นถูกต้องหรือผิดหากไม่ได้เรียนมาบ่อยครั้งผู้เรียนภาษาที่สองไม่สามารถตัดสินได้ว่า ประโยคนั้นถูกหรือผิด

6) เด็กปกติทุกคนเรียนรู้ภาษาแรกได้โดยไม่ต้องอาศัยการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพราะเด็กจะเรียนรู้และฝึกฝนการใช้ภาษาในสภาพแวดล้อมที่มีการใช้ภาษานั้น ๆ และพัฒนาภาษาตามลำดับอายุโดยไม่มีการสอนเช่นกัน แต่ผู้เรียนภาษาที่สองส่วนใหญ่อาศัยการเรียนการสอนในชั้นเรียนจึงจะสามารถเรียนรู้ภาษานั้น ๆ ได้

7) การแก้ไขสิ่งที่เด็กพูดผิดไม่จำเป็นในการเรียนภาษาแรก เพราะเด็กจะมีพัฒนาการของตนเอง แต่การเรียนภาษาที่สองการแก้ไขข้อผิดพลาดมีส่วนช่วยในการเรียนรู้ภาษาที่สอง ทำให้ผู้เรียนพัฒนาภาษาไปได้

8) ปัจจัยด้านอารมณ์ ความรู้สึก แรงจูงใจ และทัศนคติไม่มีผลต่อการเรียนรู้ภาษาแรกของเด็ก เด็กก็สามารถประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ภาษาแรกได้ แต่การเรียนรูภาษาที่สองปัจจัยด้านอารมณ์ ความรู้สึก แรงจูงใจ และทัศนคติ สิ่งเหล่านี้มีผลอย่างมากต่อการเรียนภาษาที่สองให้ประสบความสำเร็จ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดหลักสูตร

พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์) ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2553 : 453) อธิบายความหมายของหลักสูตรไว้ว่า “Syllabus หลักสูตร หมายถึง คำบรรยายวัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการสอน และวิธีการประเมินของวิชา เกณฑ์ในการกำหนดหลักสูตรภาษามีหลายแบบ เช่น หลักสูตรเน้นโครงสร้าง (Structural syllabus) จะกำหนดเนื้อหาโดยยึดไวยากรณ์และคำศัพท์เป็นหลัก หลักสูตรเน้นสถานการณ์ (Situational syllabus) จะจัดเนื้อหาโดยใช้สถานการณ์ต่าง ๆ ของการใช้ภาษาเป็นหลัก”

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2540 : 34-38) กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรว่า เนื้อหาหลักสูตรแบ่งได้ 3 ประเภทสรุปได้ ดังนี้

1) การจัดเนื้อหาหลักสูตรแบบเน้นโครงสร้าง (Structural syllabus design) การจัดเนื้อหาหลักสูตรแบบเน้นโครงสร้างให้ความสำคัญกับรูปแบบของภาษาเป็นอันดับหนึ่งและเนื้อหาทางศัพท์เป็นอันดับรอง การจัดเนื้อหาหลักสูตรจึงดูจากไวยากรณ์เป็นหลัก โดยถือรูปแบบโครงสร้างเป็นหน่วยพื้นฐานในการเรียน มีการเลือกและกำหนดรูปแบบโครงสร้างไวยากรณ์ที่ต้องการจะสอนและเรียงลำดับรูปแบบโครงสร้างเหล่านั้น

ดังนั้น เนื้อหาหลักสูตรแบบเน้นโครงสร้างหรือไวยากรณ์มีลักษณะสำคัญคือ

1. ประกอบด้วยรายการศัพท์
2. ประกอบด้วยรายการโครงสร้าง

อย่างไรก็ตาม การจัดเนื้อหาหลักสูตรในลักษณะดังกล่าวพบว่า ผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้ที่เรียนไปใช้ในชีวิตจริงและสภาพบทเรียนไม่น่าสนใจเท่าที่ควร เพราะยึดเนื้อหาเป็นหลัก

2) การจัดเนื้อหาหลักสูตรแบบเน้นสถานการณ์ (Situational syllabus) การจัดเนื้อหาหลักสูตรแบบเน้นสถานการณ์มีพื้นฐานว่า ภาษาเกี่ยวข้องกับสถานการณ์แวดล้อมและสถานการณ์เป็นตัวแปรที่มีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมทางภาษา การจัดเนื้อหาแบบนี้ยังอิงเนื้อหาด้านไวยากรณ์เหมือนแบบแรก แตกต่างก็คือหลักสูตรนี้จะเน้นความต้องการของผู้เรียนและสถานการณ์มากกว่าเนื้อหาหรือรูปแบบทางภาษา

ดังนั้น หลักสูตรแบบเน้นสถานการณ์จะใช้สถานการณ์เป็นหน่วยพื้นฐานในการจัดการสอนและในแต่ละสถานการณ์ประกอบด้วยคำศัพท์และโครงสร้าง ผู้วางหลักสูตรพยายามคาดคะเนสถานการณ์ที่ผู้เรียนต้องพบในชีวิตจริง เช่น ในร้านอาหาร ที่ทำการไปรษณีย์

หลักสูตรเน้นสถานการณ์ยังมีจุดบกพร่อง เช่น ผู้เรียนอาจพูดสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยไม่จำเป็นต้องอยู่ภายใต้สถานการณ์เสมอไปและขณะเดียวกันรูปแบบของภาษาอาจจะไม่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ใด ๆ ทั้งสิ้น กล่าวคือ ภาษาที่ต้องการสอนอาจไม่สามารถเชื่อมโยงกับสถานการณ์ได้ทุกอย่าง การที่ผู้พูดเลือกจะพูดประโยคใดมากขึ้นอยู่กับเจตนาและวัตถุประสงค์ของผู้พูดมากกว่าสถานที่ นอกจากนี้ หลักสูตรแบบเน้นสถานการณ์ไม่อาจจะจัดอันดับสิ่งที่จะสอนได้ง่ายนัก เพราะอาจมีโครงสร้างทั้งยากและง่ายต่างกันในสถานการณ์เดียวกันได้

3) การจัดเนื้อหาหลักสูตรแบบเน้นหน้าที่และการสื่อความหมาย (Functional-Notional syllabus) เป็นการจัดโครงสร้างของวิชาภาษาที่วางรากฐานตามแนวหน้าที่ของภาษามากกว่าตามหน่วยไวยากรณ์หรือสถานการณ์ที่เน้นการเรียนไวยากรณ์

แนวทางการจัดเนื้อหาหลักสูตรแบบเน้นหน้าที่และการสื่อความหมาย มีดังนี้

1. ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายและไวยากรณ์ (Semantic-grammatical concepts) ในส่วนนี้จะประกอบไปด้วยความคิดรวบยอด (Concepts) ต่าง ๆ ของภาษาพูดในชีวิตประจำวัน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ระยะเวลา (Duration) สถานที่ (Location) และปริมาณ (Quantity) คำเหล่านี้จะมีความหมายในขณะเดียวกันจะมีส่วนสัมพันธ์ด้านไวยากรณ์ด้วย เช่น หากเราใช้คำพวกแสดงความถี่ เราก็คงจะคำนึงถึงกาล (Tense) ด้วย

2. หน้าที่ในการสื่อความหมาย (Communicative function) เนื้อหาในส่วนนี้จะประกอบด้วยหน้าที่ทางภาษาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การทักทาย การเชื้อเชิญ การขอร้อง เป็นต้น

หลักสูตรแบบเน้นหน้าที่และการสื่อความหมายนี้ อาจสรุปลักษณะสำคัญได้ ดังนี้

- 1) เน้นสิ่งที่ผู้พูดต้องการจะสื่อสาร
- 2) มีการวิเคราะห์ความจำเป็นของผู้เรียนที่จะใช้ภาษาในการแสดงความคิดหรือความหมายใด ๆ
- 3) เน้นภาษาในแง่วัตถุประสงค์ในการใช้ภาษาหรือความตั้งใจของผู้พูด

4) ไวยากรณ์ยังเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ เพราะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้

5) ให้ความสำคัญกับสถานการณ์ที่ใช้ภาษา

2.3 วิธีสอนภาษาต่างประเทศ

วิธีสอนภาษาต่างประเทศมีหลายวิธี สรุปรายละเอียดได้ ดังนี้ (สมิตรา อังวัฒนากุล, 2540 : 40-119. และรุ่งฤดี แผลงศร, 2549 : 52-55.)

2.3.1 วิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล (The Grammar-Translation Method หรือ Translation Method) เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่แนวคิดหรือความเชื่อที่ว่าภาษาเป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ผ่านกระบวนการลอกเลียนแบบและท่องจำตามแนวคิดของกลุ่มโครงสร้างนิยม

วิธีการสอนแบบนี้ใช้วิธีการแปลเป็นหลัก โดยถือว่าภาษานั้นประกอบด้วยคำเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีความหมายตรงกับคำในภาษาอื่น การสอนไวยากรณ์จะสอนท่องกฎเกณฑ์และข้อศัพท์เฉพาะต่าง ๆ ในไวยากรณ์มากกว่าที่จะเรียนระบบโครงสร้างของภาษานั้น ๆ และผู้สอนเน้นที่ข้อยกเว้นต่าง ๆ ซึ่งบางครั้งก็เป็นคำหาที่ไวยากรณ์ นอกจากนั้น เวลาแปลก็ต้องนึกถึงหลักของไวยากรณ์

วิธีการสอนแบบนี้จะมีประโยชน์สำหรับผู้เริ่มเรียนระยะแรก แต่ผู้เรียนจะไม่ได้เรียนรู้ภาษาตามธรรมชาติ จึงอาจทำให้ผู้เรียนไม่สามารถพูดได้

2.3.2 วิธีสอนแบบตรง (The Direct Method) ผู้สอนจะพูดภาษาที่ผู้เรียนกำลังเรียนอยู่ วิธีนี้เน้นเรื่องการพูด และห้ามการแปลโดยเด็ดขาด ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องเอาใจใส่กฎเกณฑ์ของภาษา แต่ผู้เรียนจะเรียนไวยากรณ์ด้วยการใช้และพูดประโยคต่าง ๆ ด้วยปากเปล่าซ้ำ ๆ การสอนศัพท์จะใช้วัตถุหรือรูปภาพประกอบ ส่วนคำที่แสดงกิริยาได้ก็แสดงกิริยาให้ดู และการสอนศัพท์แต่ละคำจะไม่ปรากฏเดี่ยว ๆ เป็นอันขาด แต่อยู่ในรูปของประโยคที่สามารถนำไปใช้ได้

วิธีดังกล่าวนี้ได้รับความนิยมมากเมื่อ 40 - 50 ปีที่แล้ว และในปัจจุบันนี้สถาบันการศึกษาหลายแห่งยังคงใช้วิธีการเรียนการสอนแบบนี้ด้วยรูปแบบและวิธีการที่ทันสมัย

2.3.3 วิธีสอนแบบฟัง-พูด (Audio-lingual Approach) เกิดจากแนวคิดเกี่ยวกับจิตวิทยาพฤติกรรมและจิตวิทยาการเรียนรู้และแนวคิดว่าการเรียนรู้ภาษาเชิงโครงสร้าง ได้รับการยอมรับและผสมผสานกันออกมาเป็นวิธีการและกระบวนการเรียนรู้ภาษาและภาษาต่างประเทศ แนวการสอนนี้เน้นกระบวนการเรียนรู้ภาษาตามธรรมชาติ โดยเริ่มจากการฟัง เข้าใจ พูด อ่าน และเขียนตามลำดับ การสอนระยะแรกเน้นที่การฝึกฟังและการออกเสียงให้ถูกต้อง เพื่อให้เกิดการจดจำรูปแบบโครงสร้างภาษา และการทำแบบฝึกหัดเพื่อการท่องจำ นอกจากนี้ การสอนโครงสร้างของภาษาจะสอนจากง่ายที่สุดขึ้นไปเป็นขั้น ๆ

2.3.4 วิธีสอนตามทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ (The Cognitive Code Learning Theory) วิธีสอนแบบนี้มีแนวคิดที่ว่า ภาษาเป็นระบบที่เข้าไปตามกฎเกณฑ์ ความเข้าใจและการแสดงออกทางภาษาขึ้นอยู่กับความเข้าใจกฎเกณฑ์ เมื่อผู้เรียนเข้าใจรูปแบบของภาษาและความหมายแล้ว ก็จะ

สามารถใช้ภาษาได้ นอกจากนี้การเรียนภาษาเป็นกระบวนการภายในสมอง มนุษย์สามารถเรียนรู้ภาษา มาตั้งแต่เกิด ไม่ได้เกิดจากการวางเงื่อนไขเพียงอย่างเดียว

วิธีสอนแบบนี้คล้ายวิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปลในส่วนที่เน้นความเข้าใจโครงสร้างทางภาษา แต่แตกต่างที่จุดมุ่งหมายในการสอน วิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปลมุ่งสอนไวยากรณ์เพื่อนำไปใช้แปล ข้อความ ความสำคัญจึงอยู่ที่ความสามารถในการเทียบเคียงภาษาทั้งสอง แต่การสอนตามทฤษฎีความรู้ ความเข้าใจมุ่งที่กระบวนการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาที่เรียน และเน้นการพัฒนาทักษะทั้ง 4 ตั้งแต่แรก

2.3.5 วิธีสอนแบบเงียบ (The Silent way) เป็นวิธีการเรียนรู้ภาษาที่มีแนวคิด พื้นฐานใกล้เคียงกับวิธีธรรมชาติ แต่มีวิธีการสอนแตกต่างกันคือ ไม่ได้เน้นการฟังเป็นเวลานาน แต่ฟังแล้ว ต้องพูดตาม ออกเสียงให้ใกล้เคียงมากที่สุด ผู้สอนจะสอนการออกเสียงคำต่าง ๆ ด้วยการใช้อุปกรณ์ การสอนที่เป็นแท่งไม้เป็นจุดเริ่มต้นและอุปกรณ์อื่น ๆ ต่อมาสอนรูปประโยคต่าง ๆ โดยนำเอาคำมารวมกัน ฝึกอ่านประโยคต่าง ๆ ที่ผู้เรียนสร้างขึ้นโดยอาศัยแผนภูมิ และผู้สอนพูดให้น้อยที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนฝึกพูด และคิดริเริ่มสร้างสรรค์ภาษาออกมา ผู้เรียนจะมีบทบาทในการพูดค่อนข้างสูง เช่นเดียวกับวิธีการเรียนรู้ แบบ Community Language Learning ที่ให้บทบาทของผู้สอนเป็นเหมือนผู้ให้คำปรึกษาคอยบอกคำ หรือประโยคที่ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นในห้องเรียน

2.3.6 วิธีสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง (Total Physical Response) แนวการสอนแบบนี้ให้ความสำคัญต่อการฟังเพื่อความเข้าใจ แนวความคิดเรื่องการเน้นทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจได้มาจากการสังเกตการเรียนรู้ภาษาแม่ของเด็ก เด็กจะใช้เวลาฟังผู้คนรอบข้างก่อนที่จะเริ่มพูด เด็กจึงมีเวลาหาความหมายจากเสียงที่เขาได้ยิน

ระยะเริ่มแรกผู้เรียนไม่ต้องพูด แต่เป็นผู้ฟังและทำตามผู้สอน หลังจากเรียนโดยทำตามคำสั่งระยะ หนึ่ง เมื่อผู้เรียนพร้อมที่จะพูด ก็จะเป็นผู้ออกคำสั่งเอง และเรียนอ่าน เขียนต่อไป

2.3.7 วิธีสอนแบบธรรมชาติ (The Natural Method หรือ The Natural Approach) แนวคิดของวิธีการแบบนี้คือ ใช้วิธีการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการเรียนรู้และการพัฒนา ศักยภาพความรู้ด้านภาษาของผู้เรียนที่มีอยู่แล้ว โดยเชื่อว่า หากผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาในบริบท เช่นเดียวกับเจ้าของภาษาที่ได้เรียนรู้ภาษาของตนเอง โดยไม่ต้องมีการเรียนรู้ที่จัดไว้อย่างเป็นระบบ หาก เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ โดยการเรียนรู้ภาษาจะให้ผู้เรียนได้เรียนภาษากับเจ้าของภาษา โดยตรง การสอนใช้วิธีการพูดเป็นหลัก และผู้สอนจะเน้นเรื่องคำศัพท์มาก โดยถือว่าการเรียนภาษานั้นคือ การเรียนคำศัพท์ ส่วนไวยากรณ์ที่เรียนนั้นเป็นแบบให้คำจำกัดความและกฎเกณฑ์ และเนื้อเรื่องที่เรียนมัก ยึดเอาเหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นในขณะนั้นเป็นเกณฑ์

2.3.8 วิธีสอนแบบชักชวน (Suggestopedia) มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนภาษาที่ใช้ สื่อสารในชีวิตประจำวัน โดยมีวิธีการสอนภาษาแบบสบาย ๆ และเป็นธรรมชาติ ด้วยความเชื่อที่ว่าหาก บรรยากาศห้องเรียนเป็นแบบธรรมชาติ เป็นกันเอง สนุกสนาน หรือเหมือนพักผ่อน การเรียนรู้จะเกิดขึ้น อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า และการเรียนรู้ที่ผ่านกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นการเล่นละคร บทบาทสมมติ การละเล่นแบบต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนจดจำได้ดียิ่งขึ้น

2.3.9 วิธีสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ (Community Language Learning) การสอนแบบนี้ส่วนมากจะไม่มีแผนการเรียนที่ชัดเจนขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้เรียน โดยปกติแล้วการเรียนการสอนครูจะให้ผู้เรียนพูดแสดงความรู้สึกเป็นภาษาของผู้เรียน แล้วครูจะแปลหรือตีความที่นักเรียนพูดให้ทั้งชั้นฟัง บรรยากาศชั้นเรียนจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนภาษา และเกี่ยวกับบทเรียนที่เรียน สนทนาอย่างอิสระ เน้นให้ทุกคนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2.3.10 วิธีสอนแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (The Communication Approach) การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในระยะหลังนี้มีแนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาเปลี่ยนไปเป็นการสอนเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ดังนั้น การเรียนรู้ภาษาผู้สอนต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกฝนการใช้ภาษาในบริบททางภาษาและวัฒนธรรมตามความเป็นจริง การเรียนการสอนจึงเน้นเนื้อหาที่ใช้ในการสื่อสารมากกว่าเน้นการยัดเสียงและรูปแบบ รูปประโยคที่ใช้ฝึกจึงเป็นรูปประโยคที่สร้างตามสถานการณ์จริงที่ใช้พูดกันในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ได้จริงและใช้ได้ถูกต้องเหมือนเจ้าของภาษา

แนวคิดนี้ปัจจุบันมีการนำไปใช้และพัฒนาวิธีการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศกันอย่างแพร่หลาย บางคนเรียกว่า Proficiency – Oriented Approach

2.4 สื่อและกิจกรรมการเรียนการสอน

สุไร พงษ์ทองเจริญ (2526 : 189) และสมิตรา อังวัฒนกุล (2540 : 121-122) กล่าวถึงความสำคัญของการใช้สื่อและกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ สรุปได้ ดังนี้

1. การเลือกใช้สื่อและกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนจะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ภาษาในด้านต่าง ๆ รวมทั้งสื่อช่วยให้การอธิบายของครูมีความเข้าใจชัดเจนขึ้น
2. สื่อและกิจกรรมเป็นสิ่งเร้ากระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ช่วยเสริมสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้ดีขึ้น

จะเห็นได้ว่า การเลือกใช้สื่อและกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมจะช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จตามแผนการสอนที่วางไว้ ดังที่ รุ่งฤดี แพลงคร (2560 : 306) ได้อธิบายถึง หลักการเลือกใช้สื่อการสอนไว้ว่า “การเลือกสื่อการสอนต้องคำนึงว่า สื่อมีความครอบคลุมเนื้อหาบทเรียนมากน้อยเพียงใด มีความเหมาะสมกับระดับของผู้เรียนหรือไม่ นอกจากนี้ ต้องเข้าใจคุณลักษณะและประเภทของสื่อการสอนว่า สื่อการสอนแต่ละประเภทมีความเหมาะสมที่แตกต่างกัน ผู้สอนควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับปัจจัยต่าง ๆ จึงจะทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนอย่างแท้จริง”

สื่อการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ แบ่งได้กว้าง ๆ เป็น 4 ประเภท (รุ่งฤดี แพลงคร. 2560 : 306-307) ได้แก่

1. สื่อวัสดุหมายถึงสื่อการสอนที่เป็นวัตถุเก็บความรู้ไว้ในตัวเอง มีระยะเวลาการผูกพันสั้นเปลี่ยน สื่อวัสดุมีหลายประเภท เช่น บัตรตัวอักษร บัตรคำ บัตรภาพ ภาพถ่าย รูปภาพ ของจริง ของจำลอง หรือผังมโนภาพ

2. สื่อสิ่งพิมพ์หมายถึงหนังสือ แบบเรียน แบบฝึก และเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร ซึ่งถ่ายทอดข้อเขียนรูปแบบต่าง ๆ ที่อาจเป็นความรู้หรือความบันเทิงไปสู่ผู้อ่าน

3. สื่อประสมหรือมัลติมีเดียหมายถึงการนำเอาสื่อหลาย ๆ ประเภท เช่น รูปภาพ เทป แผ่นโปร่งใสมาใช้ร่วมกัน เพื่อส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการเรียนการสอน ต่อมาความหมายของสื่อประสมเปลี่ยนไป เพราะสื่อประสมในปัจจุบันจะใช้คอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์หลักสำหรับการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบรวมของข้อความ ภาพนิ่งหรือภาพกราฟิก ภาพเคลื่อนไหวหรือแอนิเมชัน เสียง และวีดิทัศน์ เพื่อรวมเป็นองค์ประกอบของสื่อประสมในลักษณะของ “สื่อหลายมิติ”

4. สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศหรือที่เรียกว่า “ไอที” เป็นเทคโนโลยีที่รวมระบบคอมพิวเตอร์เข้ากับระบบโทรคมนาคมการสื่อสารความเร็วสูงเพื่อเชื่อมโยงข้อมูล โดยที่เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์จะช่วยประมวลผลข้อมูล จัดเก็บและบันทึกสารสนเทศ และส่งข้อมูลหรือผลลัพธ์ที่ประมวลได้ไปยังผู้ใช้ที่อยู่ห่างไกลได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ผ่านทางเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคม

ส่วนประเภทของกิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารแบ่งได้ตามสถานการณ์การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารสรุปได้ ดังนี้ (สมิตรา อังวัฒนกุล. 2540 : 122-195)

1. กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามวัตถุประสงค์และสถานการณ์ของการใช้ภาษาแบ่งได้ 2 ประเภท ได้แก่ กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามวัตถุประสงค์ เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนใช้ภาษา โดยผู้เรียนไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาถูกตามหลักไวยากรณ์ ส่วนกิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการปฏิสัมพันธ์ในสังคม คล้ายกิจกรรมประเภทแรก แต่จะกำหนดสถานการณ์และบทบาทของผู้เรียนไว้ด้วยความสำเร็จของการทำกิจกรรมประเภทนี้วัดจากความสามารถ 2 ประการคือความสามารถในการสื่อสารได้ตามวัตถุประสงค์และความสามารถในการเลือกใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์และบทบาทที่ได้รับ

ตัวอย่างกิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามวัตถุประสงค์และสถานการณ์ของการใช้ภาษา เช่น การแสดงบทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง การแสดงละคร การแสดงสด

2. กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารที่เน้นการพัฒนาทักษะต่าง ๆ จุดมุ่งหมายของกิจกรรมประเภทนี้คือเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและใช้ภาษาได้ถูกต้องเป็นที่ยอมรับของสังคมที่ใช้ภาษานั้น ๆ การเลือกใช้กิจกรรมขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย เนื้อหาของบทเรียน และความสามารถของผู้เรียน

ตัวอย่างการทำกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการฟัง เช่น ฟังประกาศแล้วกรอกข้อมูล กิจกรรมการพูด เช่น ฝึกถามตอบเกี่ยวกับข้อมูลที่ต้องการ กิจกรรมการอ่าน เช่น การคาดคะเนเรื่องที่อ่าน ทักษะการเขียน เช่น การเติมข้อความให้สมบูรณ์

การใช้ห้องปฏิบัติการภาษาเพื่อการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศก็เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนชาวต่างประเทศได้ฝึกฝนทักษะภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังที่ ศรีวิไล พลมณี (2545 : 127-129) กล่าวถึง ข้อดีของการใช้ห้องปฏิบัติการภาษาสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนทุกคนสามารถฝึกอ่านออกเสียงให้ดังได้อย่างต่อเนื่องเป็นรายบุคคล ขณะที่ถ้าเป็นชั้นเรียนฝึกได้ทีละคน

2. ครูสามารถเข้าไปแนะนำนักเรียนคนหนึ่ง โดยไม่รบกวนนักเรียนคนอื่น ๆ
3. อุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการทางภาษาช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะตามอัตราเร็ว-ช้าของตนเอง ไม่ต้องตามเวลาของทั้งชั้น
4. ปฏิบัติการทางภาษาในห้องปฏิบัติการสร้างให้มีความสมจริงได้ แต่ไม่ต้องผูกมัดกับความเป็นจริง
5. การมีหูฟังแยก ทำให้นักเรียนเป็นเอกเทศ มีความเสมอภาคในการได้ยิน
6. ผู้เรียนจะได้ยินสำเนียงภาษาหลายสำเนียงจากเจ้าของภาษาเป็นข้อดีที่ทำให้ผู้เรียนได้เลือกฝึกฟัง
7. ห้องปฏิบัติการทางภาษามีเครื่องช่วยในการทดสอบนักเรียนแต่ละคนได้
8. ห้องปฏิบัติการช่วยแก้ปัญหาเรื่องการไม่มีครูผู้สอนที่เป็นเจ้าของภาษาหรือเจ้าของภาษาอยู่ต่างประเทศได้
9. การแบ่งกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม เรียนกับครูครึ่งหนึ่ง เรียนกับเครื่องมือครึ่งหนึ่ง สลับกันเป็นการดีที่จะได้เรียนกลุ่มเล็ก
10. ปฏิบัติการทางภาษาบางแบบ ช่วยเพิ่มความสามารถของนักเรียนในการประเมินตนเอง ปรับปรุง และพัฒนา
11. นักเรียนสามารถเรียนรู้ภาษาได้ด้วยตนเองในห้องปฏิบัติการผนวกกับการออกแบบสื่อการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา

นอกจากนี้ กิจกรรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศแบ่งได้ 2 กิจกรรมตามเกณฑ์หลักสูตรคือกิจกรรมในหลักสูตรหรือกิจกรรมในชั้นเรียนและกิจกรรมนอกหลักสูตรหรือกิจกรรมนอกชั้นเรียน กล่าวคือ กิจกรรมในหลักสูตรหรือกิจกรรมในชั้นเรียน ได้แก่ การจัดกิจกรรมแบบทำคนเดียว การจัดกิจกรรมแบบทำร่วมกันทั้งชั้น และการจัดกิจกรรมกลุ่มย่อย

การจัดกิจกรรมแบบทำคนเดียวช่วยให้ผู้สอนกำหนดเนื้อหาที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียนได้ แต่ผู้เรียนจะขาดทักษะการสื่อสารกับเพื่อนร่วมชั้นจากการได้ทดลองใช้ภาษาที่เรียน

ส่วนการจัดกิจกรรมแบบทำร่วมกันทั้งชั้นเรียนหรือแบบกลุ่มย่อยนั้น ผู้เรียนจะได้ใช้ภาษาเพื่อสื่อสารอย่างแท้จริง แต่มีข้อจำกัดคือผู้สอนอาจไม่สามารถแก้ไขข้อบกพร่องในการใช้ภาษาของผู้เรียนในกลุ่มได้ทุกคนและการทำกิจกรรมกลุ่มบางครั้งอาจไม่สามารถควบคุมให้เป็นไปตามเวลาที่กำหนดได้อย่างแน่นอน นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมผู้สอนควรคำนึงถึงการจัดห้องเรียน เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมด้วย

กิจกรรมนอกชั้นเรียนเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ภาษานอกชั้นเรียนจากสถานการณ์จริง แบ่งตามสภาพแวดล้อมการจัดกิจกรรมได้ 2 ประเภทคือกิจกรรมในสภาพแวดล้อมของสังคมไทยและกิจกรรมในต่างประเทศ (รุ่งฤดี แผลงสร. 2560 : 330-331)

จะเห็นได้ว่า การเลือกใช้สื่อและกิจกรรมการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศมีความสำคัญยิ่ง ผู้สอนต้องเลือกให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน เวลา และสถานที่ จึงจะทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

2.5 การวัดผลและการประเมินผล

สุไร พงษ์ทองเจริญ (2526 : 230) อธิบายความหมายของการวัดผลและการประเมินผลสรุปได้ว่าการวัดผลคือการตรวจสอบเพื่อพิจารณาว่า ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอะไรบ้างและเกิดขึ้นในลักษณะใด ส่วนการประเมินผลคือการนำเอาผลของการวัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมาประเมินตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ในจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ส่วนวัตถุประสงค์ของการวัดผลและการประเมินผลนั้น สุไร พงษ์ทองเจริญ (2526 : 230-231) และสมิตรา อังวัฒนกุล (2540 : 197-198) กล่าวไว้คล้ายกัน ได้แก่

1. เพื่อประเมินความรู้ความสามารถของผู้เรียนว่า ควรได้เลื่อนชั้นหรือไม่
2. เพื่อใช้จัดกลุ่มหรือแบ่งกลุ่มผู้เรียนในการทำกิจกรรมในชั้นเรียน
3. เพื่อประเมินประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอน

โคเฮน (รูปทอง กว่างสวาสดี. 2549: 175-178; อ้างอิงจาก Cohen, D.A. 1994. Assessing Language Ability in the Classroom) กล่าวถึงเครื่องมือ ผู้ถูกประเมิน และกระบวนการประเมินทางภาษา สรุปได้ดังนี้

1. เครื่องมือประเมิน (Assessment instrument) ลักษณะของเครื่องมือมี ดังนี้

1.1 ธรรมชาติของเครื่องมือประเมิน ต้องมีลักษณะบูรณาการ กล่าวคือ เครื่องมือนั้นวัดหลายทักษะจะวัดไวยากรณ์อย่างเดียวไม่ได้ เพราะภาษาประกอบด้วยทักษะที่ต้องประเมินร่วมกัน โดยกำหนดน้ำหนักให้ชัดเจนระหว่างทักษะความเข้าใจภาษา ได้แก่ กฎเกณฑ์ของภาษา หน้าที่ภาษา การออกเสียง และทักษะการใช้ภาษา เป็นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ

1.2 กำหนดจุดประสงค์ที่จะประเมิน จุดประสงค์ต้องชี้เฉพาะลงไปเป็นเชิงพฤติกรรม ในกรณีของการออกแบบประเมินรายวิชา ผู้สอนยึดตามจุดประสงค์รายวิชานั้น ในแต่ละจุดประสงค์ ควรออกข้อสอบมากกว่า 1 ข้อ เพราะการใช้ข้อสอบข้อเดียวแล้วผู้สอบตอบถูกอาจไม่ใช่เพราะเกิดจากความเข้าใจ แต่อาจเกิดจากการเดาก็ได้ นอกจากนี้ ข้อสอบต้องครอบคลุมทุกจุดประสงค์ของรายวิชานั้น ๆ

1.3 ลักษณะของข้อคำถามมีจุดประสงค์ที่ชัดเจน ว่าต้องการให้ผู้สอบแสดงออกถึงความสามารถทางภาษาด้านใด เช่น อ่านเพื่อเข้าใจ ฟังบทสนทนา แล้วพูดหรือเขียน โดยปกติแล้วจุดมุ่งหมายของข้อสอบแต่ละข้อมีจุดมุ่งหมายเดียว แต่บางครั้งอาจมีหลายจุดประสงค์ก็ได้

1.4 ความสามารถทางภาษาที่ต้องประเมินแบ่งตามระดับ ได้แก่

- 1.4.1 ระดับความรู้ (Knowledge) เป็นการประเมินความรู้ความจำกฎเกณฑ์ภาษา
- 1.4.2 ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นการประเมินความเข้าใจภาษา
- 1.4.3 การประยุกต์ (Application) เป็นการประเมินการประยุกต์ความรู้เกี่ยวกับส่วนประกอบของภาษามาใช้ในการสื่อสารได้ถูกต้องทั้งพูดและเขียน
- 1.4.4 การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นการประเมินผู้สอบว่า สามารถแยกแยะส่วนต่าง ๆ ของความรู้ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ของความคิดและงานต่าง ๆ เช่น รู้ความหมาย เขียนคำต่าง ๆ ได้ถูกต้อง

1.4.5 การสังเคราะห์ (Synthesis) สามารถเรียงลำดับความคิด เช่น การเรียงลำดับความคิดและภาษาในการเขียนเรียงความ

1.4.6 การประเมิน (Evaluation) สามารถตัดสินข้อมูลทางภาษาทั้งปริมาณและคุณภาพทุกชั้นของการประเมินผู้สอบจำเป็นต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาที่สละสลวย โดยเฉพาะในชั้นวิเคราะห์ สังเคราะห์ และขั้นประเมิน

1.5 ทักษะที่ประเมิน แยกเป็นทักษะการรับสารและทักษะการส่งสาร

1.6 ชนิดของข้อคำถาม แบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือข้อคำถามที่เลือกตอบอย่างใดอย่างหนึ่งและข้อสอบเลือกตอบ

2. ผู้ถูกประเมินหรือผู้สอบ มีเงื่อนไขที่ทำให้ผู้สอบมีผลสอบที่แตกต่างกันได้ ได้แก่ อายุ ความถนัดด้านภาษาต่างประเทศ แรงจูงใจ บุคลิกภาพ สไตล์การเรียนรู้ กลวิธีที่ใช้ในการใช้ภาษา ลักษณะของกลุ่มภาษา และความสามารถที่ใช้ได้หลายภาษา

3. กระบวนการประเมิน มีหลายกระบวนการ ดังนี้

3.1 เปิดตำรา (Open-book test) หมายถึงการเปิดพจนานุกรม สมุดโน้ตและเอกสารอื่น ๆ ขณะสอบ มีข้อดีคือกระตุ้นให้ผู้สอบแสดงความสามารถในการใช้ความรู้มากกว่าการจำและยังเปิดโอกาสให้ผู้สอนได้ออกข้อสอบที่เป็นการประยุกต์ใช้ภาษา การคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์มากกว่าความจำ

3.2 การนำข้อสอบไปทำที่บ้าน (Take-home exam) คล้ายกับข้อสอบเปิดตำรา แต่ไม่มีความกดดันเรื่องเวลา ข้อจำกัดคือบางครั้งผู้สอบอาจไม่ได้ทำเอง ข้อสอบชนิดนี้เหมาะสำหรับการทำแบบฝึกหัดมากกว่าการสอบที่เป็นทางการ

3.3 การสอบหมายถึงการนั่งสอบในชั้นเรียนโดยไม่เปิดตำรา การสอบนั้นผู้สอนต้องชี้แจงส่วนประกอบของข้อสอบก่อนสอบให้ชัดเจน

นอกจากนี้ รุ่งฤดี แพลงคร (2560 : 374-375) อธิบายขั้นตอนการวัดผลและการประเมินผล การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศแบ่งได้ 3 ขั้นตอนคือการวัดผลและการประเมินผลก่อนการเรียน การวัดผลและการประเมินผลระหว่างการเรียน และการวัดผลและการประเมินผลหลังการเรียน การวัดผลและการประเมินผลก่อนการเรียน เป็นการวัดผลและประเมินผลก่อนผู้สอนลงมือสอน เพื่อให้ทราบความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถทางภาษาของผู้เรียนว่า อยู่ในระดับใด มีความรู้ทางภาษาไทยมากน้อยเพียงใด การวัดผลและการประเมินผลก่อนการเรียนนี้จะช่วยให้ผู้สอนนำผลไปใช้ในการเลือกเนื้อหา สื่อและกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับของผู้เรียนต่อไป

การวัดผลและการประเมินผลระหว่างการเรียน โดยทั่วไปผู้สอนมักใช้การสอบเก็บคะแนน โดยวัดผลการเรียนในแต่ละเนื้อหาที่เรียน เพื่อพิจารณาความเข้าใจของผู้เรียนต่อบทเรียน นอกจากนี้ สามารถใช้วิธีการอื่น ๆ ในการวัดผลและการประเมินผลระหว่างการเรียนได้ ได้แก่ การสังเกต การซักถาม และการตรวจงาน

การวัดผลและการประเมินผลหลังการเรียนแบ่งได้ 2 ชนิด ได้แก่ ข้อสอบแบบอัตนัยหรือข้อสอบเรียงความและข้อสอบแบบปรนัยประเภทต่าง ๆ เช่น ข้อสอบแบบถูก-ผิด ข้อสอบแบบจับคู่ ข้อสอบแบบเลือกตอบ ข้อสอบแบบเติมคำ ข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ และข้อสอบแบบโคลง

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

ผู้วิจัยจำแนกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ หลักสูตรการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ และการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในต่างประเทศ

3.1 หลักสูตรการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

ฟู เจิงโฮ่ว (2544 : 3-4) กล่าวถึงหลักสูตรสาขาวิชาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยปักกิ่ง สรุปได้ว่า มีหลักสูตรระดับปริญญาตรี ปริญญาโท หลักสูตรสำหรับชาวต่างชาติและหลักสูตรระยะสั้น เพื่อให้ตรงตามเป้าหมายของประเทศที่ต้องการผลิตบุคลากร เพื่อประกอบอาชีพในด้านต่าง ๆ นักศึกษาที่จบการศึกษาต้องมีความรู้ด้านภาษาและวรรณคดีไทยพื้นฐาน และมีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การแปล ที่ใช้ประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ต้องมีความรู้เกี่ยวกับประเทศไทย ด้านสังคม วัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจอย่างกว้าง ๆ โดยหลักสูตรสาขาวิชาภาษาไทยแต่ละหลักสูตรมีรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

1) หลักสูตรปริญญาตรี มีการปรับปรุงหลายครั้ง โดยเน้นที่การลดจำนวนหน่วยกิตของวิชาเลือกและวิชาบังคับ ให้มีวิชาเลือกมากกว่าวิชาบังคับ

2) หลักสูตรสำหรับชาวต่างชาติ นักศึกษาที่ต้องการเรียนภาษาไทย หลักสูตร 4 ปี ต้องเรียนภาษาจีนก่อน 2 ปี

3) หลักสูตรระยะสั้น มีการจัดหลักสูตรระยะสั้นเพื่อฝึกอบรมบุคลากรตามความต้องการของสังคม เช่น หลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์ภาษาไทยให้องค์การท่องเที่ยวของจีนและเจ้าหน้าที่บริษัทที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในไทย ระยะเวลาเรียน 1 ปี

4) หลักสูตรปริญญาโท ปี ค.ศ. 1999 ภาควิชาภาษาไทยเปิดรับนักศึกษาปริญญาโท หลักสูตร 3 ปี หน่วยกิตตลอดหลักสูตร 33 หน่วยกิต แบ่งเป็นวิชาบังคับ 27 หน่วยกิต วิชาเลือก 6 หน่วยกิต

ซาง ซอง แซ (2544 : 154-155) กล่าวถึงหลักสูตรภาษาไทยที่มหาวิทยาลัยฮั่นกุ๊กภาษาและกิจการต่างประเทศ สรุปได้ว่า ตั้งแต่ปี 1996 หลักสูตรปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของเกาหลีกำหนดให้ผู้เรียนต้องเรียนไม่น้อยกว่า 140 หน่วยกิต ประกอบด้วยวิชาศึกษาทั่วไป 40 หน่วยกิตและวิชาเอก 2 วิชา วิชาละ 42 – 54 หน่วยกิต ไม่มีวิชาโท เรียกว่า “ระบบสองปริญญา”

นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกภาษาไทยจึงต้องเรียนวิชาภาษาไทย 42-54 หน่วยกิต แบ่งเป็นวิชาบังคับ 20 หน่วยกิต วิชาเลือกไม่น้อยกว่า 22-34 หน่วยกิต วิชาบังคับ ได้แก่ วิชาการศึกษาภาษาไทยด้วยวิธีโฮสต์ ทัทสนศึกษา 1-2 สนทนาภาษาไทยเบื้องต้น 1-2 การอ่านและไวยากรณ์ 1-4 ประวัติอารยธรรมไทย 1-2

หลักสูตรดังกล่าวเน้นการอ่าน การพูด และการเขียนเป็นลำดับ เริ่มตั้งแต่การทำความเข้าใจตัวอักษรไทย รู้จักไตรยางค์ สระเสียงสั้น สระเสียงยาว การหัดเขียน อ่านและประสมอักษรเป็นพยางค์ หลักการอ่านออกเสียงวรรณยุกต์ เรียนรู้หลักภาษาไทยและไวยากรณ์ไทย ตลอดจนการเขียนเรียงความ รวมทั้งฝึกสนทนาและฟังภาษาไทย ส่วนวิชาเลือกมุ่งเกี่ยวกับความรู้ด้านไทยคดีศึกษา เช่น ประวัติศาสตร์ไทย ภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจของไทย ประวัติวรรณคดีไทย สังคมและวัฒนธรรมไทย การเมืองและการปกครองไทย

จิตติมา สุทธิธรรม (2544 : 37) กล่าวถึงหลักสูตรภาษาไทยที่ National University of Singapore (NUS) สรุปได้ว่า NUS เปิดสอนแบบ Double majors คือระบบ 2 ปริญญา ถ้าเรียนวิชาเอก Southeast Asian Studies ต้องเลือกเรียนภาษาเอเชียอาคเนย์ 1 ภาษาคืออินโดนีเซีย เวียดนาม หรือไทย นักเรียนจะเรียนสัปดาห์ละ 5 วัน และเน้นการสอนเป็นกลุ่มเล็กไม่เกิน 7 คน ต่อมาได้พัฒนาหลักสูตรมาเป็นวิชาเลือก มีนักเรียนสนใจเรียนเพิ่มทุกปี มีผู้ช่วยสอนที่เป็นนักเรียนไทยที่ไปเรียนปริญญาโทและเอกที่ NUS หรือแม่บ้านคนไทยที่แต่งงานกับต่างชาติ ซึ่งต้องมีการ train ก่อนการสอน

จินตนา แชนดิแลนด์ช (2544 : 141) กล่าวถึงหลักสูตรการสอนภาษาไทยที่มหาวิทยาลัยแห่งชาติออสเตรเลีย สรุปได้ว่า มหาวิทยาลัยแห่งชาติออสเตรเลียมีการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยระดับปริญญาตรีแบ่งเป็น 3 ระดับคือระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูง มีนักศึกษาเฉลี่ยทุกชั้นปีประมาณ 50 คน ใช้เวลาเรียน 3 ปี

3.2 การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในต่างประเทศ

ฟู เจิงโย่ว (2544 : 4-7) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยที่มหาวิทยาลัยปักกิ่ง สรุปได้ดังนี้

1) เน้นการออกเสียงขั้นพื้นฐาน อาจารย์ผู้สอนเป็นคนจีนสอนความแตกต่างและความเหมือนระหว่างภาษาไทยและภาษาจีน มีการสอนด้วยวิธีภาษาศาสตร์ เพื่ออธิบายตำแหน่งอวัยวะที่ออกเสียง อาจารย์ต้องทุ่มเทเวลาให้นักศึกษาพบตัวต่อตัว อาทิตย์ละอย่างน้อย 20 นาที เพื่อบันทึกความก้าวหน้าของการออกเสียง การสอนออกเสียงสอนสัปดาห์ละ 12 คาบ วันละ 4 คาบ (ชั่วโมง) เป็นอย่างน้อย นอกเวลาเรียนจะจัดเวลาให้นักศึกษาทบทวนเป็นเวลาอีกเท่าตัว

2) มุ่งฝึกทักษะการเรียน 4 อย่าง ได้แก่

2.1) การเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้

2.2) การจัดรายวิชาต้องมีส่วนประสานและต่อเนื่องกันในการฝึกทักษะ โดยจัดวิชาพื้นฐาน 2 ปี เน้นการออกเสียง ฝึกพูดปี 3 และมีการจัดวิชาการเล่าเรื่องภาษาไทย ภาษาไทยท่องเที่ยว การดู การฟัง พูดภาษาไทย การฟังพูดภาษาไทยปากเปล่า สำหรับปี 2 และ 3 ปี 4 มีวิชาการดู ฟัง พูดภาษาไทย คือดูวิดีโอเทป ซีดี แล้วให้พูดเล่าเรื่องทันที

2.3) จัดจำนวนนักศึกษาห้องละ 15 คน ไม่เกิน 20 คน เพื่อให้อาจารย์ดูแลได้อย่างทั่วถึง

2.4) ให้ความสำคัญต่อการสอนในชั้นเรียน อาจารย์ต้องเตรียมแผนการสอนล่วงหน้า โดยกำหนดว่า จะสอนอะไรใหม่ ๆ นักศึกษาค้นไหนควรตอบปัญหาอะไร ให้โอกาสทุกคนตอบปัญหา และให้นักศึกษาทบทวนบทเรียนก่อนเข้าบทเรียนใหม่

3) สอดแทรกวัฒนธรรมไทยในหลักสูตร

4) ตำราเรียนต้องเหมาะสมกับผู้เรียน หลังจากจีนเปิดประเทศ อาจารย์จีนได้แต่งตำราเอง โดยยึดหลักดังนี้

- 4.1) ถูกต้องตามหลักภาษาไทย
- 4.2) เหมาะสมกับผู้เรียนคือนักศึกษาจีนซึ่งไม่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภาษาไทย
- 4.3) ต้องสอดคล้องกับเป้าหมายการผลิตบัณฑิตโดยเน้นการฝึกทักษะทั้ง 5

ตำราเรียนภาษาไทยของมหาวิทยาลัยปักกิ่งแบ่งเป็น 3 ชนิด ตามกลุ่มวิชาคือภาษา วรรณคดี และ วัฒนธรรมไทย นอกจากนี้ ยังแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

ประเภทที่ 1 ตำราเรียนภาษาไทยพื้นฐาน จัดพิมพ์เมื่อปี ค.ศ. 1987 ศ.พันเต๋ต๋งเป็นผู้แต่ง มี 3 เล่ม ใช้เรียนปีครึ่ง แต่ละบทประกอบด้วย รูปประโยค ตัวบท บทสนทนา ศัพท์ วลี หมายเหตุและแบบฝึกหัด อธิบายระบบเสียงภาษาไทยด้วยทฤษฎีภาษาศาสตร์ เพื่อแสดงตำแหน่งหรืออวัยวะที่ใช้ออกเสียง แต่ละบทจะสอนรูปประโยคที่ใช้บ่อย ก่อนสู่ตัวบทและการสนทนาตามลำดับ โดยแต่ละบทมีศัพท์ใหม่ไม่เกิน 30 คำ และมีการแต่งการสนทนาภาษาไทย 300 ประโยค สำหรับวิชาการท่องเที่ยว

ประเภทที่ 2 ตำราเรียนภาษาไทยขั้นสูง ประกอบด้วยกลุ่มวิชาภาษาและกลุ่มวิชา วัฒนธรรมไทย ส่วนใหญ่ยังเป็นเอกสารประกอบการเรียนการสอน ซึ่งคัดเลือกจากตำราหรือบทความจากวารสารภาษาไทย มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา กีฬา สาธารณสุข วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณีต่าง ๆ เพื่อเพิ่มศัพท์วลีในหมวดหมู่ต่าง ๆ แต่ละบทประกอบด้วยตัวบท ศัพท์ วลีใหม่ ๆ หมายเหตุ และแบบฝึกหัด เพื่อช่วยเพิ่มพูนทักษะทั้ง 5 ปัจจุบันตำราและหนังสือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนภาษาไทยยังขาดแคลน ส่วนใหญ่ยังเป็นเอกสารและหนังสือเก่าซึ่งต้องเพิ่มเติมอยู่เป็นจำนวนมาก

5) การใช้เทคนิคโสตทัศนศึกษาประกอบการเรียนการสอน เช่น วิชาการฟัง วิชาการพูดจะใช้ห้องโสตทัศนศึกษาทั้งหมด เพื่อให้นักศึกษาได้ดูวิดีโอฟังรายการวิทยุไทยให้นักศึกษาฟังและหัดบันทึกเสียงเอง

6) มีการอบรมอาจารย์ที่สอนภาษาไทยและการเชิญอาจารย์ชาวไทยไปช่วยสอน เนื่องจากคุณภาพของผู้สอนจะมีผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

7) อาจารย์ผู้สอนภาษาไทยต้องทำวิจัยทางวิชาการหรือวิจัยภาษาไทยด้วย ถ้าอาจารย์ไม่ทำวิจัยจะไม่เข้าใจภาษาไทยได้อย่างลึกซึ้งและไม่สามารถแก้ไขปัญหาการเรียนภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง

ซาง ซอง แซ (2544 : 155-156,164) กล่าวถึงการเรียนการสอนภาษาไทยที่มหาวิทยาลัยฮั่นกุ๊ก ภาษาและกิจการต่างประเทศ สรุปได้ดังนี้

1) การสอนอ่าน มีวิชาการอ่าน 6 รายวิชา เริ่มเรียนตั้งแต่ปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 เป็นวิชาบังคับ เมื่อขึ้นปี 2-4 เลือกเรียนวิชาการอ่านอีก 5 รายวิชา

เนื้อหาที่นำมาสอนชั้นปีที่ 1 เป็นเรื่องอ่านง่าย มีคำศัพท์และโครงสร้างประโยคง่าย ๆ จึงเลือกนิทานอีสปมาเป็นบทเรียน ปีที่ 2 และ 3 เลือกเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทย แต่ละเรื่องมีการอธิบายคำศัพท์เป็นภาษาเกาหลีและมีแบบฝึกหัดเป็นคำถามให้เขียนตอบเป็นภาษาไทย เพื่อทดสอบความเข้าใจในการอ่าน

วิธีสอนเริ่มจากผู้เรียนอ่านออกเสียงตามอาจารย์ผู้สอน จากนั้นผู้สอนอธิบายคำศัพท์และข้อความที่อ่านไป แล้วให้นักศึกษาอ่านออกเสียงเอง ถ้าอ่านผิดผู้สอนจะแก้ไขให้ สุดท้ายให้ทำแบบฝึกหัด ก่อนเรียนบทใหม่ทุกครั้ง ผู้สอนจะบอกศัพท์ให้นักศึกษาเขียน เป็นการทดสอบการฟังและการเขียนไปด้วย

เมื่อนักศึกษาเรียนในระดับสูง จะเพิ่มการนำโครงสร้างประโยคที่เรียนไปแล้วมาให้นักศึกษาแต่งประโยค เพื่อเป็นการผสมผสานทักษะการเขียนไปกับการอ่านด้วย ซึ่งจะทำให้ นักศึกษาสามารถอ่านคำและประโยคได้อย่างถูกต้อง สามารถขยายวงศัพท์ให้กว้างขึ้น เข้าใจโครงสร้างประโยคภาษาไทยและนำไปใช้ได้ รวมทั้งมีความรู้ ความเข้าใจ และซาบซึ้งซึ่งสิ่งที่เป็นวิถีชีวิตของคนไทย

2) การสอนวิชาสนทนาภาษาไทย มีรายวิชาสนทนาภาษาไทย 6 รายวิชา แบ่งเป็น การสนทนาเบื้องต้นเป็นรายวิชาบังคับ 2 รายวิชา การสนทณาระดับกลาง (วิชาเลือก) 2 รายวิชา และการสนทณาระดับสูง (วิชาเลือก) 2 รายวิชา

ตั้งแต่ปีการศึกษา 2543 ภาควิชาภาษาไทยปรับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยใหม่ โดยให้อาจารย์ชาวไทยเป็นผู้สอน ตั้งแต่ นักศึกษาเริ่มเข้าปี 1 เพื่อปูพื้นฐานที่ดีและสร้างความภูมิใจที่พูดกับชาวไทยได้

ปัญหาการเรียนวิชาสนทนาภาษาไทยของนักศึกษา ได้แก่ การออกเสียงพยัญชนะบางเสียงที่ไม่มีในภาษาเกาหลี เช่น เสียง บ ย ง ร การออกเสียงสระและวรรณยุกต์เนื่องจากภาษาเกาหลีไม่มีหน่วยเสียงสระเสียงสั้นและสระเสียงยาว รวมทั้งเสียงวรรณยุกต์ ปัญหาด้านคำศัพท์ ประโยค การใช้ภาษาให้ถูกต้องตามวัฒนธรรม

อาจารย์มีวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การแสดงความกระตือรือร้นและสร้างความเป็นกันเอง การให้แรงจูงใจพูดชมเชย การสอนที่เกิดของเสียงเพื่อออกเสียงได้ถูกต้อง การเปรียบเทียบเสียงสระ การออกเสียงวรรณยุกต์โดยการใช้มือขึ้น-ลงบอกระดับเสียง การขยายวงศัพท์ การสอนบทสนทนาในสถานการณ์ต่าง ๆ และการมีกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน

3) อาจารย์แต่ละคนในภาควิชาภาษาไทยได้เขียนและจัดพิมพ์ตำราเรียน คู่มือภาษาไทยรวมทั้งหมด 11 ชนิด หนังสือคู่มือ 8 ชนิด บทความทางวิชาการมากกว่า 100 บทความ และผลงานที่สำคัญคือ ในปี ค.ศ. 1994 ได้จัดทำพจนานุกรมฉบับภาษาไทย-เกาหลี มีคำภาษาไทยประมาณ 7 หมื่นคำ

ฐิติมา สุทธิธรรม (2544 : 37-38) กล่าวถึงวิธีการสอนที่ National University of Singapore (NUS) สรุปได้ว่า จะใช้วิธีสอนแบบ Communicative approach นักเรียนมีโอกาสได้พูดทุกคน และจะเน้นเรื่อง Tone มาก เดือนแรกจะใช้ Phonetics ยังไม่เรียนอักษรภาษาไทย เพราะไม่สามารถหำไม่ให้ได้ก็จดได้ และต้องจัดโปรแกรม Study abroad ให้กับนักเรียนที่เรียนวิชาเอก Southeast Asian Studies ที่ต้องมาเรียนที่เมืองไทยหลังจากเรียนที่ NUS ได้ 1 ปี โดยจัดให้เรียนที่มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ เพราะคิดว่านักเรียนจะใช้ภาษาอังกฤษน้อยที่สุดและครอบคลุมภาคเหนือตอนบนสามารถจัดทัศนศึกษาไปจังหวัดที่ใกล้เคียงได้

จินตนา แชนดิแลนด์ซ (2544: 141-143) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยที่มหาวิทยาลัยแห่งชาติออสเตรเลีย สรุปได้ว่า การเรียนการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 1 จะใช้ตำราเรียนและแบบฝึกหัดที่ทำโดยผู้สอนเองเป็นหลัก การสอนแบ่งเป็นการบรรยาย 5 ชั่วโมงและการฝึกกลุ่มย่อย 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการพูด ส่วนทักษะอ่านและเขียนเริ่มจริงจังในภาคเรียนที่ 2 แต่ยังไม่เน้นมากนัก การสอนภาษาไทยในระดับต้นบางครั้งผู้สอนจะใช้ Phonetic

และภาษาอังกฤษบ้าง แต่จะค่อย ๆ ลดลงจนสิ้นสุดปีการศึกษา เมื่อจบการศึกษาภาษาไทยระดับต้น ผู้เรียนจะมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับหลักภาษาไทยและความรู้เกี่ยวกับประเทศไทยระดับเบื้องต้น

เมื่อขึ้นชั้นปีที่ 2 การสอนประกอบด้วยการบรรยาย 5 ชั่วโมงและการฝึกกลุ่มย่อย 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยใช้ตำรา เอกสารประกอบการสอน และแบบฝึกหัดที่ผู้จัดทำขึ้นเป็นสำคัญ การเรียนระดับกลางนั้นนอกจากผู้เรียนต้องพัฒนาทักษะการฟังและการพูดมากกว่าในระดับต้นแล้ว ยังต้องพัฒนาด้านการอ่าน การแปล และการเขียนในระดับต้นด้วย เมื่อจบการศึกษาระดับกลาง ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับหลักภาษาไทยและการใช้ภาษาไทยระดับที่สูงขึ้น มีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ศาสนา การเมือง เศรษฐกิจและด้านอื่น ๆ ของไทย นอกจากนี้ยังมีความสามารถในการฟังภาษาไทย การสื่อสาร การวิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องต่าง ๆ ด้วยภาษาไทยระดับเบื้องต้นได้ค่อนข้างดี ส่วนการเขียนก็อยู่ในระดับที่น่าพอใจ

ส่วนชั้นปีที่ 3 การเรียนการสอนประกอบด้วยการบรรยายประมาณ 4-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์และการฝึกฝนเป็นรายบุคคล 1-2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน โดยจะสอบถามผู้เรียนแต่ละคนว่า มีปัญหาและข้อบกพร่องในการใช้ภาษาไทยอย่างไร ซึ่งจะจัดชั่วโมงเรียนทั้งชั่วโมงบรรยายและชั่วโมงฝึกให้ยืดหยุ่นและสอดคล้องความต้องการของผู้เรียน ส่วนวิธีการวัดผลจะพิจารณาระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้รูปแบบการวัดผลเหมาะสมและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

ปรียา หิรัญประดิษฐ์ (2545) ทำงานวิจัยเรื่อง สถานภาพการเรียนและการสอนภาษาไทยให้แก่ชาวต่างประเทศในประเทศไทย งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมาย 4 ข้อคือสำรวจสภาพการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศของสถานศึกษาต่าง ๆ ในประเทศไทย สำรวจความคิดเห็นของชาวต่างประเทศที่มีต่อการเรียนการสอนภาษาไทย ศึกษาประเด็นเนื้อหาที่ใช้สอนภาษาไทย และแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมในการจัดทำหลักสูตรและเตรียมการเปิดสอนภาษาไทยให้แก่ชาวต่างประเทศในระบบทางไกล การวิจัยนี้ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการวิเคราะห์เอกสาร โดยสัมภาษณ์ผู้สอน 15 คน ผู้บริหารโครงการ 15 คน ผู้เรียนชาวต่างประเทศในชั้นเรียน 18 คน ผู้เรียนด้วยตนเอง 20 คน และการวิเคราะห์หนังสือ 32 ชื่อ

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สถานภาพการเรียนและการสอนภาษาไทยให้แก่ชาวต่างประเทศในประเทศไทยสอนในระบบชั้นเรียนการสอนแบบทางไกลมีน้อย หลักสูตรที่เปิดสอนมี 5 แบบ แต่ที่เปิดสอนประจำเป็นหลักสูตรระยะสั้นหรือหลักสูตรเร่งรัด จุดประสงค์ให้ผู้เรียนสื่อสารในชีวิตประจำวัน ในระดับต้นแบ่งการสอนเป็น 2 แบบ ครูเป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินกิจกรรม จัดหาสื่อและทดสอบ การวัดผลมี 3 ขั้นตอน แต่ส่วนใหญ่วัดผลระหว่างการเรียนรู้

ความเห็นของผู้เรียนในชั้นเรียนต้องการให้ครูใช้แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับการฟัง การพูด การสอนภาษาเพื่ออาชีพสำหรับการอ่านการเขียน และให้เพิ่มความรู้ด้านวัฒนธรรมไทยมากขึ้น เพิ่มกิจกรรมทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน จัดสื่อคอมพิวเตอร์และเพ็ททางภาษา เนื้อหาที่สอนควรปรับให้ทันสมัยและเหมาะสมกับผู้เรียน

กนกกาญจน์ จันทอยู่ (2554) ทำงานวิจัยเรื่อง การศึกษาเจตคติและความต้องการของผู้เรียนภาษาไทยชาวญี่ปุ่น งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเจตคติและความต้องการของผู้เรียนภาษาไทยชาวญี่ปุ่น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความสำคัญของภาษาไทย ด้านวิธีการสอน ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างคือผู้เรียนภาษาไทยชาวญี่ปุ่นในสถาบันสอนภาษาไทย เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวน 85 คน คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้เรียนภาษาไทยชาวญี่ปุ่นมีเจตคติอยู่ในระดับดีด้านเนื้อหาวิชามากที่สุด รองลงมาคือด้านวิธีการสอน ด้านความสำคัญของการเรียนภาษาไทย ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ตามลำดับ

ความต้องการในการเรียนภาษาไทยของผู้เรียนภาษาไทยชาวญี่ปุ่นสรุปได้ว่า ด้านความสำคัญของภาษาไทย ผู้เรียนต้องการเรียนภาษาไทย 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ด้านวิธีการสอน ผู้เรียนชอบวิธีการสอนแบบเผชิญสถานการณ์จริงมากที่สุดและต้องการให้ผู้สอนแก้ไขภาษาทันทีเมื่อใช้ผิด ด้านเนื้อหาวิชา ผู้เรียนต้องการเรียนสนทนาภาษาไทยมากที่สุด รองลงมาคือหลักภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนไม่ต้องการให้แบ่งกลุ่มอายุผู้เรียนและชอบทำกิจกรรมแบบเป็นกลุ่ม มีสมาชิก 2-4 คน นอกจากนี้ ในห้องเรียนควรมีผู้เรียน 3-5 คน ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน สื่อการสอนที่ผู้เรียนต้องการให้ใช้เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ รูปภาพ ภาพยนตร์ เทปประกอบการเรียน ห้องเรียนที่ผู้เรียนต้องการเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ให้ผู้สอนนำบัตรภาพและคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนมาติดที่ห้อง รูปภาพสถานที่ต่างๆ ในประเทศไทย และรูปภาพอาหารไทย ส่วนแบบเรียนที่ผู้เรียนต้องการเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ เนื้อหาเข้าใจง่าย มีคำอธิบายภาษาญี่ปุ่น และมีแบบฝึกหัด สุดท้ายด้านผู้สอน ผู้เรียนของเรียนภาษาไทยทั้งกับครูเพศชายและหญิง คุณสมบัติของครูสอนภาษาไทยที่ผู้เรียนพึงประสงค์มากที่สุดคือมีความรู้ภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นและต้องการให้ผู้สอนอธิบายบทเรียนเป็นภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นควบคู่กัน

รุ่งฤดี แผลงสร (2554) ทำงานวิจัยเรื่อง การใช้แผนภูมิเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักศึกษามหาวิทยาลัยภาษาและการค้าต่างประเทศกวางตุ้งที่เรียนวิชา ทย 114 การอ่านและการเขียนเพื่อประสิทธิภาพ งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยในรายวิชา ทย 114 การอ่านและการเขียนเพื่อประสิทธิภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยภาษาและการค้าต่างประเทศกวางตุ้งโดยใช้แผนภูมิเครื่องมือในการวิจัยแบ่งเป็น 4 ประเภท คือแบบทดสอบวัดการอ่านก่อนและหลังเรียน แผนการสอนการอ่านโดยใช้เทคนิคแผนภูมิ แบบบันทึกการเรียนรู้ และแบบสอบถามความคิดเห็น วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละเป็นเกณฑ์ประเมิน

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การเรียนรู้กระบวนการอ่านโดยเทคนิคแผนภูมิส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมก่อนการอ่าน ระหว่างการอ่าน และหลังการอ่านพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยภาษาและการค้าต่างประเทศกวางตุ้งสามารถเทคนิคการอ่านโดยใช้แผนภูมิในการอ่านสารคดี การอ่านข่าว การอ่านเรื่องสั้น และการอ่านร้อยกรอง มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 67.5 - 87.5 นอกจากนี้นักศึกษาเห็นประโยชน์และมีความพึงพอใจในวิธีการอ่านโดยใช้เทคนิคแผนภูมิ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 60-75

ส่วนการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านจากแบบทดสอบวัดการอ่านก่อนและหลังเรียนพบว่า คะแนนเพิ่มขึ้นหลังการทดลอง 15.4 และ 20 ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.9 ส่วนผลการวิจัยจากแบบสอบถามความคิดเห็นสรุปได้ว่า นักศึกษามีความพึงพอใจการใช้เทคนิคการอ่านโดยใช้แผนภูมิในระดับมาก (4) ร้อยละ 80

โสพิทา สุขช่วย ทองบุญ (2555) ทำงานวิจัยเรื่อง ความต้องการและแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทยของครูชาวต่างประเทศในจังหวัดภูเก็ต งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการและแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทยของครูชาวต่างประเทศในจังหวัดภูเก็ต โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นครูชาวต่างประเทศในโรงเรียนนานาชาติและโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรภาษาอังกฤษในจังหวัดภูเก็ต จำนวน 12 แห่ง รวม 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยคือแบบสอบถาม

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความต้องการในการเรียนส่วนมากมีวัตถุประสงค์เพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันในทักษะทั้ง 4 ในระดับต้น แบบมีชั้นเรียน ระยะเวลา 60-240 ชั่วโมง มีครูผู้สอนเป็นคนไทยที่มีประสบการณ์และสื่อสารภาษาอังกฤษได้ ด้านหลักสูตรควรมีเนื้อหาเป็นประโยชน์กับการปฏิบัติงาน มีกิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย การทัศนศึกษา และควรทดสอบวัดระดับก่อนเรียน

แรงจูงใจในการเรียนภาษาไทยระดับมากที่สุดคือแรงจูงใจด้านสังคมและแรงจูงใจมุ่งพัฒนาตนเอง นอกจากนี้ ยังพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจที่สำคัญเรียงตามลำดับมากไปน้อย ได้แก่ ความจำเป็นในการใช้ภาษาไทย โอกาสฝึกฝนภาษาไทยกับเจ้าของภาษา ภาระงานที่ได้รับมอบหมาย และค่าเล่าเรียน

อัจฉริยา เพ็ชรอินทร์ (2555) ทำงานวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการการเรียนรู้ทักษะการฟังและการพูดภาษาไทยของครูชาวต่างชาติในโรงเรียนนานาชาติ กรุงเทพมหานคร งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการการเรียนรู้ทักษะการฟังและการพูดภาษาไทยของครูชาวต่างชาติในโรงเรียนนานาชาติในด้านเนื้อหา รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ คุณสมบัติของผู้สอนและการจัดการชั้นเรียน รวมทั้งเพื่อศึกษาความแตกต่างของผู้เรียนกับความต้องการในการเรียนรู้ทักษะการฟังและการพูดภาษาไทยของครูชาวต่างชาติ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูชาวต่างชาติในโรงเรียนนานาชาติเขตกรุงเทพมหานคร ใช้การสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวถ้าพบความแตกต่างรายคู่ใช้วิธี Fisher's Least Significant Difference (LSD)

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความต้องการการเรียนรู้ทักษะการฟังและทักษะการพูดของครูชาวต่างชาติในโรงเรียนนานาชาติ กรุงเทพมหานคร ด้านเนื้อหาและรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้มีคะแนนเท่ากับ 3.99 และ 4.18 ตามลำดับอยู่ในระดับมาก ด้านคุณสมบัติของผู้สอนมีคะแนนเท่ากับ 4.73 อยู่ในระดับมากที่สุด และการจัดการชั้นเรียนมีคะแนนเท่ากับ 3.25 อยู่ในระดับปานกลาง

ความแตกต่างส่วนบุคคลกับความต้องการการเรียนรู้ทักษะการฟังและการพูดภาษาไทยของครูชาวต่างชาติในโรงเรียนนานาชาติ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

รุ่งฤดี แผลงศร (2556) ทำงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการพูดบรรยายสรุปภาษาไทยของนักศึกษามหาวิทยาลัยพูนานภาษาและกิจการต่างประเทศ โดยการจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ : กรณีศึกษานักศึกษาที่เรียนวิชา ทด 309 การนำเสนอและการบรรยายสรุป งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทักษะการพูดบรรยายสรุปภาษาไทยของนักศึกษามหาวิทยาลัยพูนานภาษาและกิจการต่างประเทศ

โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 5 ประเภท คือ 1. แผนการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ 2. แบบทดสอบวัดการพูดก่อนและหลังเรียน 3. แบบประเมินผลการสังเกตพฤติกรรมการพูดบรรยายสรุป 4. แบบประเมินตนเองด้านการพูดบรรยายสรุป และ 5. แบบสอบถามความคิดเห็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละเป็นเกณฑ์ประเมิน

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการพูดบรรยายสรุปก่อนและหลังเรียนพบว่า นักศึกษามีคะแนนเพิ่มขึ้นหลังการทดลอง 6.2 และ 8.3 ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.1 ผลการสังเกตพฤติกรรมการพูดบรรยายสรุปพบว่า นักศึกษามีค่าเฉลี่ยการพูดบรรยายสรุปร้อยละ 80.6 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการพูดบรรยายสรุปอยู่ในเกณฑ์มากที่สุด (80 – 100) ผลการประเมินตนเองด้านการพูดบรรยายสรุปพบว่า นักศึกษามีค่าเฉลี่ยการประเมินตนเองด้านการพูดบรรยายสรุปร้อยละ 67.4 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการพูดบรรยายสรุปอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง (60 – 69) ส่วนผลการวิจัยจากแบบสอบถามความคิดเห็นสรุปได้ว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนการพูดบรรยายสรุประดับมาก (4) และปานกลาง (3) มีค่าเฉลี่ยเท่ากันร้อยละ 37.5

เอกนรี แร่งสูงเนิน (2557) ทำงานวิจัยเรื่อง แบบฝึกการออกเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวและสระไทยที่เป็นปัญหาสำหรับผู้เรียนชาวญี่ปุ่น งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างแบบฝึกการออกเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวและสระไทยที่เป็นปัญหาสำหรับผู้เรียนชาวญี่ปุ่นและเพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการออกเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวและสระไทยที่เป็นปัญหาสำหรับผู้เรียนชาวญี่ปุ่นตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เรียนชาวญี่ปุ่นโรงเรียนภาษาภาษาที่มีความบกพร่องในการออกเสียงพยัญชนะต้นและสระดังกล่าว เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบฝึกการออกเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวและสระไทยที่เป็นปัญหาสำหรับผู้เรียนชาวญี่ปุ่นและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบหาประสิทธิภาพของแบบฝึกแต่ละชุดตามเกณฑ์ E1 E2 และค่า t-test แบบ Dependent

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า แบบฝึกการออกเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวและสระไทยที่เป็นปัญหาสำหรับผู้เรียนชาวญี่ปุ่นมีค่าประสิทธิภาพ 90.75/90.00 แสดงว่าแบบฝึกชุดนี้มีประสิทธิภาพ อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างที่มีทักษะและความสามารถในการออกเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวและสระไทยที่เป็นปัญหาหลังการใช้แบบฝึกสูงกว่าก่อนการใช้แบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “สถานภาพการศึกษาภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น” มีวิธีดำเนินการวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ประชากรในการวิจัย
2. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การดำเนินการทดลองและการเก็บข้อมูลการวิจัย
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรในการวิจัย

สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ได้แก่ ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน 6 คน รวมถึงนักศึกษาของมหาวิทยาลัยที่มีการเปิดสอนวิชาภาษาไทย 188 คน จากมหาวิทยาลัย 5 แห่ง ได้แก่

- 1.1 มหาวิทยาลัยโตเกียวศึกษาต่างประเทศ (TUFS)
- 1.2 มหาวิทยาลัยคันดะนานาชาติศึกษา (KUIS)
- 1.3 มหาวิทยาลัยโตโยบุงกะ (DBU)
- 1.4 มหาวิทยาลัยเมจิเกะคุอิน (MG)
- 1.5 มหาวิทยาลัยริทซ์ซูเมคังเอเชียแปซิฟิก (APU)

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ปีการศึกษา 2558 ตั้งแต่เดือนกันยายน 2558 ถึงเดือนมกราคม 2560 รวมเวลา 1 ปี 6 เดือน ดังแสดงในตารางระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ระยะเวลาการวิจัย เรื่อง สถานภาพการศึกษาภาษาไทยในประเทศไทย

ระยะเวลา (เดือน)	กิจกรรม
กันยายน-ตุลาคม 2558	สำรวจเอกสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
พฤศจิกายน-ธันวาคม 2558	สร้างแบบสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนกับนักศึกษา เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทย
มกราคม-เมษายน 2559	เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนกับนักศึกษา เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทย
พฤษภาคม-มิถุนายน 2559	วิเคราะห์ข้อมูลจากผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนกับนักศึกษา เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทย
กรกฎาคม-สิงหาคม 2559	วิเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือหรือเอกสารที่ใช้สอนภาษาไทยในประเทศไทย
กันยายน 2559	จัดประชุมฟังข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับเขียนผลการวิจัย
ตุลาคม 2559	เขียนสรุปผลการวิจัย
พฤศจิกายน-ธันวาคม 2559	ส่งพิมพ์ ตรวจทาน และเข้าเล่ม
มกราคม 2560	ส่งรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทย
2. แบบสัมภาษณ์นักศึกษา เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทย

1. แบบสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทย

ผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อการสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนเป็น 3 ส่วนคือตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนเรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทยตอนที่ 3 การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทย และตอนที่ 4 การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว ได้แก่

- ชื่อและนามสกุล
- ตำแหน่งทางวิชาการ
- ตำแหน่งบริหาร
- วุฒิการศึกษา
- อายุ
- สถานที่ทำงาน
- ประสบการณ์สอนภาษาไทย

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทย โดยทำเป็นแบบประเมินค่า 5 ตัวเลือกคือมากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1) มีเนื้อหาการสัมภาษณ์แบ่งเป็น 3 ประเด็น ได้แก่

- ด้านหลักสูตร มีประเด็นการสัมภาษณ์ ได้แก่
 1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจน
 2. โครงสร้างของหลักสูตรมีความชัดเจน
 3. จุดประสงค์รายวิชามีความชัดเจน
 4. เนื้อหาของแต่ละรายวิชามีความน่าสนใจเรียน
 5. เนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับผู้เรียน
 6. เนื้อหาของหลักสูตรเน้นไวยากรณ์
 7. เนื้อหาของหลักสูตรเน้นการใช้ภาษาตามสถานการณ์
 8. เนื้อหาของหลักสูตรสามารถเอาไปใช้ได้จริง
 9. มีวิธีสอนที่ชัดเจน
 10. มีสื่อการสอนที่เหมาะสม
 11. แต่ละรายวิชามีการประเมินผลอย่างชัดเจน
 12. ระยะเวลาเรียนภาษาไทยควรเป็นช่วงเช้า
- ด้านแบบเรียนภาษาไทย มีประเด็นการสัมภาษณ์ ได้แก่
 1. มีเอกสารประกอบการเรียนการสอนทุกวิชา
 2. แบบเรียนมีจุดมุ่งหมายชัดเจน
 3. เนื้อหาในแบบเรียนเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน
 4. การแบ่งหัวข้อในหนึ่งบทมีความชัดเจน
 5. เนื้อหาในแบบเรียนมีคำศัพท์อย่างชัดเจน
 6. เนื้อหาในแบบเรียนมีรูปประโยค (Pattern) ที่ใช้ฝึกฝนได้
 7. เนื้อหาในแบบเรียนมีบทสนทนาที่ชัดเจน

8. เนื้อหาในแบบเรียนมีแบบฝึกหัด
9. ระยะเวลาเรียนในแต่ละบทมีความเหมาะสม
10. แบบเรียนสามารถนำไปศึกษาต่อที่บ้านได้

- ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน มีประเด็นการสัมภาษณ์ ได้แก่

1. ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียนได้อย่างน่าสนใจ
2. ผู้สอนมีวิธีการสอนที่หลากหลาย
3. ผู้สอนเลือกใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย
4. ก่อนจบชั่วโมงเรียนผู้สอนสรุปบทเรียนได้อย่างเข้าใจ
5. ผู้สอนมีกิจกรรมนอกห้องเรียนที่น่าสนใจ

ตอนที่ 3 การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทย มีประเด็นแบบสัมภาษณ์คือวิธีการสอนที่อาจารย์ใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทย เช่น วิธีการสอนแบบไวยากรณ์และแปล (Grammar – Translation Method) วิธีการสอนแบบตรง (Direct Method) วิธีการสอนแบบฟัง-พูด (Audio - Lingual Method) ฯลฯ และกิจกรรมการเรียนการสอนที่ท่านใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทย เช่น การจัดกิจกรรมแบบทำคนเดียว (Individual Work) การจัดกิจกรรมแบบทำร่วมกันทั้งชั้น (Class Work) การจัดกิจกรรมแบบทำคู่ (Pair Work) ฯลฯ รวมทั้งข้อคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย กระบวนการ และการประเมินผลการเรียนการสอน

ตอนที่ 4 การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทย โดยเป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด เพื่อให้ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนเขียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้

- ปัญหาการเรียนภาษาไทยในประเทศไทย
- ข้อเสนอแนะการเรียนภาษาไทยในประเทศไทย
- วิธีการสอนภาษาไทยในประเทศไทย
- จำนวนผู้เรียนที่เหมาะสมในการเรียนภาษาไทยคือเท่าไร เพราะอะไร
- ภาษาที่ใช้ในห้องเรียน
- คุณสมบัติของผู้สอนภาษาไทยในประเทศไทยคืออะไร

2. แบบสัมภาษณ์นักศึกษา เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทย

ผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อการสัมภาษณ์นักศึกษาเป็น 3 ส่วนคือตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์นักศึกษา เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทย และตอนที่ 3 การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่

- เพศ
- อายุ
- ศึกษาชั้นปีที่
- คณะที่เรียน
- เลือกเรียนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเอก วิชาโท วิชาเลือกเสรี หรือวิชาเลือก

ภาษาที่ 3

- ระยะเวลาที่เรียนภาษาไทย
- เหตุผลที่เลือกเรียนภาษาไทย
- นักศึกษาเคยหรือไม่เคยมาประเทศไทย เคยมาระยะเวลาที่มากประเทศไทย
- เหตุผลที่มาประเทศไทย

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์นักศึกษา เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น โดยทำเป็นแบบประเมินค่า 5 ตัวเลือกคือมากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1) มีเนื้อหาการสัมภาษณ์แบ่งเป็น 3 ประเด็น ได้แก่

- ด้านหลักสูตร มีประเด็นการสัมภาษณ์ ได้แก่
 1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจน
 2. โครงสร้างของหลักสูตรมีความชัดเจน
 3. จุดประสงค์รายวิชามีความชัดเจน
 4. เนื้อหาของแต่ละรายวิชามีความน่าสนใจเรียน
 5. เนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับผู้เรียน
 6. เนื้อหาของหลักสูตรเน้นไวยากรณ์
 7. เนื้อหาของหลักสูตรเน้นการใช้ภาษาตามสถานการณ์
 8. เนื้อหาของหลักสูตรสามารถเอาไปใช้ได้จริง
 9. มีวิธีสอนที่ชัดเจน
 10. มีสื่อการสอนที่เหมาะสม
 11. แต่ละรายวิชา มีการประเมินผลอย่างชัดเจน
 12. ระยะเวลาเรียนภาษาไทยควรเป็นช่วงเช้า
- ด้านแบบเรียนภาษาไทย มีประเด็นการสัมภาษณ์ ได้แก่
 1. มีเอกสารประกอบการเรียนการสอนทุกวิชา
 2. แบบเรียนมีจุดมุ่งหมายชัดเจน
 3. เนื้อหาในแบบเรียนเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน
 4. การแบ่งหัวข้อในหนึ่งบทมีความชัดเจน

5. เนื้อหาในแบบเรียนมีคำศัพท์อย่างชัดเจน
6. เนื้อหาในแบบเรียนมีรูปประโยค (Pattern) ที่ใช้ฝึกฝนได้
7. เนื้อหาในแบบเรียนมีบทสนทนาที่ชัดเจน
8. เนื้อหาในแบบเรียนมีแบบฝึกหัด
9. ระยะเวลาเรียนในแต่ละบทมีความเหมาะสม
10. แบบเรียนสามารถนำไปศึกษาต่อที่บ้านได้

- ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน มีประเด็นการสัมภาษณ์ ได้แก่

1. คุณชอบเรียนทักษะการฟังภาษาไทยในระดับใด
2. คุณชอบเรียนทักษะการพูดภาษาไทยในระดับใด
3. คุณชอบเรียนทักษะการอ่านภาษาไทยในระดับใด
4. คุณชอบเรียนทักษะการเขียนภาษาไทยในระดับใด
5. ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียนได้อย่างน่าสนใจ
6. ผู้สอนมีวิธีการสอนที่หลากหลาย
7. ผู้สอนเลือกใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย
8. ก่อนจบชั่วโมงเรียนผู้สอนสรุปบทเรียนได้อย่างเข้าใจ
9. ผู้สอนมีกิจกรรมนอกห้องเรียนที่น่าสนใจ

ตอนที่ 3 การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทยในประเศญี่ปุ่น ได้แก่

- ปัญหาการเรียนภาษาไทยของนักศึกษา
- ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ปัญหาการเรียนภาษาไทย
- นักศึกษาคิดว่า วิธีการเรียนภาษาไทยที่ชอบคืออย่างไร

การดำเนินการทดลองและการเก็บข้อมูลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “สถานภาพการศึกษาภาษาไทยในประเทศไทยในประเศญี่ปุ่น” มีวิธีการดำเนินการทดลองและการเก็บข้อมูลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. สํารวจเอกสาร หนังสือ และปริญญานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
2. กำหนดโครงร่างและเนื้อหาของการวิจัย ดังนี้
 - 1) บทนำ
 - 2) ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
 - 3) วิธีดำเนินงานวิจัย
 - 4) วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์สถานภาพการศึกษาภาษาไทยในประเทศไทยในประเศญี่ปุ่น
 - 5) วิเคราะห์แบบเรียนภาษาไทยในประเทศไทยในประเศญี่ปุ่น
 - 6) สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

3. เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและดำเนินการสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในประเทศไทยในประเศญี่ปุ่น โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือวิจัย

4. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในประเทศไทยในประเศญี่ปุ่น

5. วิเคราะห์หนังสือและเอกสารที่ใช้เป็นแบบเรียนภาษาไทยในการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทยในประเศญี่ปุ่น

6. รวบรวมข้อมูลเพื่อเขียนสรุปผลการวิจัยตามโครงร่างเนื้อหาของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ผู้วิจัยใช้ค่าร้อยละเป็นเกณฑ์ประเมินผลคะแนนจากแบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 คะแนนแบบสัมภาษณ์ ด้านหลักสูตร ด้านแบบเรียนภาษาไทย และด้านกิจกรรมการเรียนการสอนใช้คะแนนรวมแบบสเกลวัดทัศนคติ เพื่อวัดระดับความคิดเห็น 5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่งและใช้แน่นอน
4	หมายถึง	เห็นด้วยและอาจจะใช้
3	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยและอาจจะไม่ใช่
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งและไม่ใช้แน่นอน

การวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยตอนที่ 2 ผู้วิจัยจะใช้สูตรของบุญชม ศรีสะอาด (ออนไลน์) ดังนี้

$$\text{สูตร หาค่าเฉลี่ย } X = \frac{\text{จำนวนคนที่ตอบแบบสัมภาษณ์}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$$

$$(Y \times 1) + (Y \times 2) + (Y \times 3) + (Y \times 4) + (Y \times 5) = \text{จำนวนคนที่ตอบแบบสัมภาษณ์}$$

Y = จำนวนคนที่ตอบแต่ละข้อ

X = ค่าเฉลี่ยของการตอบแบบสัมภาษณ์แต่ละข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยตอนที่ 2 ข้างต้นนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินผลไว้ ดังนี้

4.51-5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง	มาก
2.51-3.50	หมายถึง	ปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	น้อย
1.00-1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด

บทที่ 4

วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์สถานภาพการศึกษาภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น

การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์สถานภาพการศึกษาภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นแบ่งการสัมภาษณ์เป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนกับกลุ่มนักศึกษา โดยแบ่งการวิเคราะห์ผลการวิจัยเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1. วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน
2. วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์กลุ่มนักศึกษา
3. เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ระหว่างกลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน กับกลุ่มนักศึกษา

สามารถวิเคราะห์ผลการวิจัยได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน

การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ตอน ได้แก่

- ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว
- ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น
- ตอนที่ 3 การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น
- ตอนที่ 4 การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น ผลการวิจัยแสดงให้เห็น ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวผู้วิจัยใช้คำร้อยละเป็นเกณฑ์ประเมินผลแบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น มีผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 6 คน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ศาสตราจารย์เกียรติคุณ Seiji Udo อดีตศาสตราจารย์แผนกวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยโตเกียวศึกษาต่างประเทศ ปัจจุบันอาจารย์สอนภาษาไทยมหาวิทยาลัยโตเกียวและมหาวิทยาลัยเมจิเกะคุอิน มีประสบการณ์สอนภาษาไทย 35 ปี

1.2 รองศาสตราจารย์สุนิสา ไชโตะ หัวหน้าฝ่ายภาษาไทย (การเรียนการสอน) และอาจารย์ผู้สอน มหาวิทยาลัยโตเกียวศึกษาต่างประเทศ มีประสบการณ์สอนภาษาไทย 18 ปี

1.3 รองศาสตราจารย์ Kiyoko Takahashi อาจารย์สอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยคันดะนานาชาติศึกษา ประสบการณ์สอนภาษาไทย 14 ปี

1.4 ศาสตราจารย์สุภาภรณ์ ชิกโตมิ อาจารย์สอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยคันดะนนาชาติศึกษา ประสบการณ์สอนภาษาไทย 10 ปี

1.5 รองศาสตราจารย์พรศรี ไรท์ อาจารย์สอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยคันดะนนาชาติศึกษา ประสบการณ์สอนภาษาไทย 28 ปี

1.6 อาจารย์ปรีณดา กุลประดิษฐ์ อาจารย์สอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยริทส์เมคัง เอเชียแปซิฟิก ประสบการณ์สอนภาษาไทย 2 ปี 6 เดือน

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทยญี่ปุ่น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์แบ่งได้ 3 ประเด็นคือด้านหลักสูตร ด้านแบบเรียนภาษาไทย และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ด้านหลักสูตร

ตารางที่ 2 แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนด้านหลักสูตร เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทยญี่ปุ่น

ความพึงพอใจด้านหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทยญี่ปุ่น	ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
1. จุดมุ่งหมายและโครงสร้าง		
1.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจน	4.4	มาก
1.2 โครงสร้างของหลักสูตรมีความชัดเจน	4.4	มาก
1.3 จุดประสงค์รายวิชามีความชัดเจน	4.2	มาก
2. เนื้อหาวิชา		
2.1 เนื้อหาของแต่ละรายวิชามีความน่าสนใจเรียน	4.6	มากที่สุด
2.2 เนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับผู้เรียน	4.2	มาก
2.3 เนื้อหาของหลักสูตรเน้นไวยากรณ์	3.4	ปานกลาง
2.4 เนื้อหาของหลักสูตรเน้นการใช้ภาษาตามสถานการณ์	4	มาก
2.5 เนื้อหาของหลักสูตรสามารถเอาไปใช้ได้จริง	4.4	มาก
3. วิธีการสอนและสื่อการสอน		
3.1 มีวิธีสอนที่ชัดเจน	4.2	มาก
3.2 มีสื่อการสอนที่เหมาะสม	4	มาก
4. การประเมินผล		
4.1 แต่ละรายวิชามีการประเมินผลอย่างชัดเจน	4.4	มาก
4.2 ระยะเวลาเรียนภาษาไทยควรเป็นช่วงเช้า	3	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนด้านหลักสูตร เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นข้างต้น มีผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด 6 คน มีผลการวิจัยความพึงพอใจด้านหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น แบ่งเป็น 4 ประเด็น คือจุดมุ่งหมายและโครงสร้าง เนื้อหาวิชา วิธีการสอนและสื่อการสอน และการประเมินผล มีผลการวิจัย ดังนี้

จุดมุ่งหมายและโครงสร้างพบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ได้แก่ จุดมุ่งหมายและโครงสร้างของ หลักสูตรมีความชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 4.4 เท่ากัน ส่วนจุดประสงค์รายวิชามีความชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 4.2

เนื้อหาวิชาพบว่า มีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับ ได้แก่ มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุดคือเนื้อหาของแต่ละ รายวิชามีความน่าสนใจเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.6 มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุดคือเนื้อหาของหลักสูตรสามารถเอาไป ใช้ได้จริงมีค่าเฉลี่ย 4.4 เนื้อหาของหลักสูตรเน้นการใช้ภาษาตามสถานการณ์มีค่าเฉลี่ย 4.2 และเนื้อหาของ หลักสูตรมีความเหมาะสมกับผู้เรียนมีค่าเฉลี่ย 4

วิธีการสอนและสื่อการสอนพบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุดคือมีวิธีการสอนที่ชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 4.2 และมีสื่อการสอนที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 4

การประเมินผลพบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุดคือแต่ละรายวิชามีการประเมินผลอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 4.4 และมีค่าเฉลี่ยระดับปานกลางคือระยะเวลาเรียนภาษาไทยควรเป็นช่วงเช้า มีค่าเฉลี่ย 3

นอกจากนี้ ยังมีผลการวิจัยส่วนของข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับนโยบายหรือจุดมุ่งหมาย วิชาที่สอน เนื้อหาที่สอน วิธีการสอน รูปแบบการประเมินผล และระยะเวลาเรียนที่เหมาะสม ดังนี้

2.1.1 วิชาที่สอน มหาวิทยาลัยโตเกียวศึกษาต่างประเทศ วิชาที่เปิดสอนในแต่ละชั้นปี ได้แก่

- ปี 1 สอนสนทนา 1 และสนทนา 2 กลุ่ม A และกลุ่ม B
- ปี 2 สอนฟัง 3 และฟัง 4 สอนเขียน 1 และเขียน 2
- ปี 3 และปี 4 สอนเขียน 3 และเขียน 4
- สอนภาษาไทยศึกษา สนทนาสำหรับนักศึกษาต่างชาติ 1 และ 2

2.1.2 จุดมุ่งหมายของการสอนภาษาไทยของมหาวิทยาลัยริทซ์ซูเมคังเอเซียแปซิฟิก ผู้สอน มีจุดมุ่งหมายในการสอนคือนักศึกษาสามารถสื่อสารภาษาไทย โดยเลือกใช้คำศัพท์ สำนวน ฯลฯ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับบริบท

2.1.3 หลักสูตรที่มหาวิทยาลัยคันดะนานาชาติศึกษาทำร่วมกัน 3 ภาษา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาเวียดนาม และภาษาอินโดนีเซีย เวลาทำหลักสูตรจะไม่ลงรายละเอียดและพยายามให้เป็นแบบแผนเดียวกัน แต่ละวิชาอาจารย์ผู้สอนนำไปปรับให้เข้ากับเนื้อหาที่ต้องการสอน แต่พยายามให้มีความเชื่อมโยงกัน เช่น ใช้คำศัพท์กลุ่มใกล้เคียงกัน ระหว่างอ่าน เขียน ฟัง และฟัง

2.1.4 สำหรับปี 1 และ ปี 2 รับผิดชอบสอน 2 รายวิชาคือการพูดและการฟัง จึงไม่ได้สอนเน้นทักษะอื่น แต่ก็มีเสริมดังนี้ วิชาการพูด นักศึกษาต้องเตรียมบทสนทนาและเนื้อเรื่องที่จะพูด จึงต้องมีการสร้างประโยค หากนักศึกษาสร้างประโยคผิดมาก็ต้องแก้ไขให้ถูกต้องก่อนนำเสนอในห้อง และสำหรับการฟังมีการฝึกและสอบการเขียนตามคำบอกในชั้นเรียนด้วย อีกทั้งนักศึกษาต้องใช้ทักษะการอ่าน ในชั้นนี้ด้วย จึงเห็นได้ว่า มีการใช้ทักษะอื่นๆ ในการเรียนด้วย แต่ไม่ได้เน้นเป้าหมายในการสอน จะให้

นักศึกษาทำงานนอกชั้นเรียนด้วย เพื่อมีเวลากับการฝึกทักษะภาษาไทยมากขึ้น เช่น การใช้ CD-ROM และการใช้ Module เสริมทุกอาทิตย์และการพูดสนทนากับคนไทย การพูดเน้นการนำเสนอหน้าชั้นเรียน ทุกอาทิตย์ การฟังเน้นการฟังเนื้อเรื่องและฟังข่าวจากรายการวิทยุที่เป็นเนื้อหาจริง สำหรับปี 3 และ ปี 4 มีวิชาเลือกการไต่वाที่และนิทานพื้นบ้านไทย

2.2 ด้านแบบเรียนภาษาไทย

ตารางที่ 3 แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนด้านแบบเรียนภาษาไทย เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น

ความพึงพอใจด้านแบบเรียนภาษาไทยในการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น	ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
1. จุดมุ่งหมาย		
1.1 มีเอกสารประกอบการเรียนการสอนทุกวิชา	4.6	มาก
1.2 แบบเรียนมีจุดมุ่งหมายชัดเจน	4.4	มาก
1.3 ระยะเวลาเรียนในแต่ละบทมีความเหมาะสม	4.2	มาก
1.4 แบบเรียนสามารถนำไปศึกษาต่อที่บ้านได้	4.4	มาก
2. เนื้อหา		
2.1 เนื้อหาในแบบเรียนเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	4	มาก
2.2 การแบ่งหัวข้อในหนึ่งบทมีความชัดเจน	4	มาก
2.3 เนื้อหาในแบบเรียนมีคำศัพท์อย่างชัดเจน	4	มาก
2.4 เนื้อหาในแบบเรียนมีรูปประโยค (Pattern) ที่ใช้ฝึกฝนได้	3.6	มาก
2.5 เนื้อหาในแบบเรียนมีบทสนทนาที่ชัดเจน	4	มาก
2.6 เนื้อหาในแบบเรียนมีแบบฝึกหัด	4.4	มาก

จากตารางที่ 3 แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนด้านแบบเรียนภาษาไทย เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นข้างต้น มีผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด 6 คน มีผลการวิจัยความพึงพอใจด้านแบบเรียนภาษาไทยในการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น แบ่งเป็น 2 ประเด็นคือจุดมุ่งหมายและเนื้อหา มีผลการวิจัยดังนี้

จุดมุ่งหมายพบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ได้แก่ มีเอกสารประกอบการเรียนการสอนทุกรายวิชา มีค่าเฉลี่ย 4.6 แบบเรียนมีจุดมุ่งหมายชัดเจนและแบบเรียนสามารถนำไปศึกษาต่อที่บ้านได้ มีค่าเฉลี่ย 4.4 เท่ากัน ระยะเวลาเรียนในแต่ละบทมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 4.2

เนื้อหาพบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ได้แก่ เนื้อหาในแบบเรียนมีแบบฝึกหัด มีค่าเฉลี่ย 4.4 เนื้อหาในแบบเรียนเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน การแบ่งหัวข้อในหนึ่งบทมีความชัดเจน เนื้อหาในแบบเรียนมี

คำศัพท์อย่างชัดเจน และเนื้อหาในแบบเรียนมีบทสนทนาที่ชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 4 เท่ากัน เนื้อหาในแบบเรียนมีรูปแบบ (Pattern) ที่ใช้ฝึกฝนได้ มีค่าเฉลี่ย 3.6

นอกจากนี้ ยังมีผลการวิจัยส่วนของข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับแบบเรียนที่ดีควรเป็นอย่างไร เนื้อหาของแบบเรียนควรมีอะไรบ้าง และจำนวนชั่วโมงเรียนแต่ละวิชา/แต่ละสัปดาห์ ดังนี้

2.2.1 แบบเรียนที่ดีควรมีคำอธิบายที่ชัดเจนเป็นภาษาญี่ปุ่น มีแบบฝึกหัดที่เหมาะสมกับรายวิชา มีแบบฝึกทั้งในห้องเรียนและฝึกทบทวน เนื้อหาควรเหมาะสมตามรายวิชาและระดับของนักศึกษา

2.2.2 ควรมีการระบุคำศัพท์ ไวยากรณ์ และคำอธิบายที่ชัดเจน

2.2.3 แบบเรียนที่ดีคือแบบเรียนที่สามารถสร้างประสบการณ์ใกล้เคียงกับชีวิตคนไทยได้ เช่น วิถีคิด การสมาคมของคนไทย ซึ่งถึงความแตกต่างของสังคมไทยและญี่ปุ่น (นี้หมายถึงการพูด)

ส่วนการอ่านและการเขียนควรจะเป็นแบบเรียนที่มีภาษาได้มาตรฐาน ทั้งสำนวนภาษาและไวยากรณ์

2.2.4 แบบเรียนเป็นตัวอย่างและรูปแบบให้นักศึกษา แต่เวลาปฏิบัติงานจริงนักศึกษาเป็นฝ่ายเตรียมและปฏิบัติด้วยตัวเองหรือเป็นกลุ่ม มีแบบฝึกที่สามารถทำได้เองที่บ้านหรือที่ไหนก็ได้จากออนไลน์ ซึ่งเป็นแบบ Interaction ทำให้ไม่น่าเบื่อและผู้สอนเองสามารถตรวจสอบได้ ช่วยทวนเวลาและไม่เปลืองกระดาษ แบบเรียนที่ดีต้องพยายาม Update อยู่เสมอ และปรับเปลี่ยนตามกลุ่มผู้เรียน การสอนควรเป็นแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังนั้น แบบเรียนอ่านเลือกใช้ตามกลุ่มของผู้เรียนและความเข้าใจ เช่น วิชาไวยากรณ์ หัวข้อควรให้นักศึกษาเป็นผู้เลือก วิชานิทานก็ให้นักศึกษาเลือกจากรายการที่ผู้สอนคัดมาอีกที

2.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ตารางที่ 4 แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนด้านกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น

ความพึงพอใจด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น	ค่าเฉลี่ย	การแปรผล
1. ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียนได้อย่างน่าสนใจ	4.2	มาก
2. ผู้สอนมีวิธีการสอนที่หลากหลาย	4.6	มาก
3. ผู้สอนเลือกใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย	3.8	มาก
4. ก่อนจบชั่วโมงเรียนผู้สอนสรุปบทเรียนได้อย่างเข้าใจ	4.2	มาก
5. ผู้สอนมีกิจกรรมนอกห้องเรียนที่น่าสนใจ	3.6	มาก

จากตารางที่ 4 แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนด้านกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นข้างต้น มีผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด 6 คน ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจด้านกิจกรรมการเรียนการสอนในการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นมีค่าเฉลี่ยระดับมาก ได้แก่ ผู้สอนมีวิธีการสอนที่หลากหลาย มีค่าเฉลี่ย 4.6 ผู้สอนนำเข้าสู่

บทเรียนได้อย่างน่าสนใจและก่อนจบชั่วโมงเรียนผู้สอนสรุปบทเรียนได้อย่างเข้าใจ มีค่าเฉลี่ย 4.2 เท่ากัน ผู้สอนเลือกใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย มีค่าเฉลี่ย 3.8 ผู้สอนมีกิจกรรมนอกห้องเรียนที่น่าสนใจ มีค่าเฉลี่ย 3.6

นอกจากนี้ ยังมีผลการวิจัยส่วนของข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้ในห้องเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนนอกห้องเรียน วิธีการสอน และสื่อการสอน ดังนี้

2.3.1 กิจกรรมแต่ละวิชาไม่เหมือนกัน เช่น วิชาสนทนาให้จับคู่ฝึกสนทนา วิชาเขียนดูรูป ดูวิดีโอแล้วเขียน จับกลุ่มรวบรวมความคิด จับกลุ่มตรวจสอบไวยากรณ์

2.3.2 Cooking class

2.3.3 วิชาปี 3 ให้นักศึกษาสัมภาษณ์คนไทย โดยเตรียมหัวข้อไว้ล่วงหน้า เช่น วิธีการทำงานของคนไทยทำอะไร หนุ่มสาวไทยแตกต่างกันอย่างไร คำสัมภาษณ์ให้อัดเทปส่งอาจารย์ หรือให้นักศึกษา ทำแผนการท่องเที่ยว 5 วันในญี่ปุ่นสำหรับคนไทย เดินทางอย่างไร กินอะไร ชื่อของที่ไหน ที่พัก โรงแรม ราคาเท่าไร

2.3.4 สำหรับนักศึกษาวิชาเอกภาษาไทย ปี 1 และ ปี 2 คาบเรียนการพูดจะให้นักศึกษา ใช้การนำเสนอ วิธีหนึ่งที่เหมาะสมกับนักศึกษาญี่ปุ่นคือให้ทำ pecha-kucha การกำหนดภาพสไลด์ 10 ภาพ (หรือมากกว่าแล้วแต่จำนวนนักศึกษา) แต่ละภาพพูดได้ 20 วินาที ห้ามหยุด สไลด์จะเลื่อนเองอัตโนมัติ ห้ามดูโน้ต วิธีนี้ทำให้นักศึกษาพูดได้คล่อง เพราะต้องซ้อมพูดและไม่ลังเล เพราะภาพจะเลื่อนเปลี่ยน การเล่านิทานโดยใช้ konu shibai หรือตัว Puppet การพบกับคนไทย 15 ครั้ง

ส่วนคาบเรียนการฟังนั้น การส่งงานและทำการบ้าน Module ที่มีเวลาหมดเขต นอกชั้นเรียนก็ เป็นการเสริมนอกจากการเรียนในห้อง สำหรับปี 3 ปี 4 วิชาได้ว่าที่ นักศึกษาต้องพิมพ์ภาษาไทย และ แสดงความคิดเห็นให้ทีมตัวเองอ่านและข้อความต้องไม่ซ้ำกัน นักศึกษาสามารถอ่านความคิดเห็นของทีม ตรงข้ามได้ด้วย เพื่อค้นหาศัพท์ยากที่ไม่เข้าใจได้ก่อนมาห้องเรียน ผู้สอนทำหน้าที่แก้ไขไวยากรณ์ที่ ตัวสะกดที่ผิดให้ ส่วนทีมกรรมการก็สามารถอ่านข้อความได้ล่วงหน้า เพื่อตัดสินได้ถูกต้อง เพราะเข้าใจ คำศัพท์และเนื้อความ แต่อีก 75 % ของการได้ว่าที่เป็นการพูดสดและปฏิบัติจริงในชั้นเรียน ส่วนวิชา นิทานพื้นบ้าน นักศึกษาต้องทำหนังสือนิทานสองภาษาตอนสิ้นเทอม

ตอนที่ 3 การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 3 การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีสอนและกิจกรรมการเรียน การสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นของกลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน มีผลการวิจัยดังนี้

3.1 วิธีการสอนที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่

ลำดับ 1 วิธีสอนแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) คิดเป็นร้อยละ 80

ลำดับ 2 มี 4 วิธีเท่ากันคือวิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล (Grammar – Translation Method) วิธีสอนแบบฟัง-พูด (Audio – Lingual Method) วิธีสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง

(Total Physical Response) และวิธีสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ (Community Language Learning) คิดเป็นร้อยละ 40

ลำดับที่ 3 มี 3 วิธีเท่ากันคือวิธีสอนแบบตรง (Direct Method) วิธีสอนแบบธรรมชาติ (The Natural Approach) และวิธีสอนแบบชักชวน (Suggestopedia) คิดเป็นร้อยละ 20

นอกจากนี้ ยังมีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดในการสอน วิธีการสอน รูปแบบการสอน การประเมินผล และผลสำเร็จของการเรียนการสอน ดังนี้

3.1.1 วิธีสอน รูปแบบ การประเมินควรให้เหมาะสมกับรายวิชา แนวคิดในการสอนควรเน้นการนำไปใช้ได้จริง

3.1.2 การสอนที่คำนึงมากที่สุดคือในชั้นปี 1 และปี 2 เน้นการสอนพื้นฐานภาษาไทยในชีวิตประจำวัน การเขียนเน้นที่การสร้างประโยค เริ่มจากสั้น ๆ ไปสู่ประโยคที่ซับซ้อนมากขึ้น ในปี 2 เน้นการสร้างเรื่องราวคือเขียนเรียงความอาทิตย์ละ 1 เรื่องในเวลา 30 นาที (อนุญาตให้ใช้พจนานุกรม) เพื่อตรวจสอบหลักไวยากรณ์ การเรียงประโยคเน้นการใช้ย่อหน้า ความคิดที่เชื่อมโยง

ในภาคเรียนสุดท้าย ฝึกการเขียนรายงานภาษาไทย โดยมีการทำเค้าโครงรายงาน เขียนบทนำบทสรุปได้

3.1.3 เนื่องจากการเรียนที่ญี่ปุ่น นักศึกษาปี 4 เริ่มหางาน (บางทีปี 3 เทอม 2 ด้วย) ทำให้ขาดเรียนบ่อย อีกทั้งไม่ค่อยมีวิชาบังคับ ทำให้นักศึกษาปี 3 และปี 4 ไม่ค่อยมีเวลาอยู่ที่มหาวิทยาลัย หรือ Thai area (ศาลาไทย) ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของเอกไทยก็ห่างไปไม่เหมือนกับปี 1 ปี 2 ที่พบได้ทุกวันที่ศาลาไทยหรือในชั้นเรียนทุกอาทิตย์ จึงรู้สึกเสียดาย เพราะหากการเรียนต่อเนื่องเหมือนตอนอยู่ปี 1 และปี 2 จะเก่งและพัฒนาทักษะต่าง ๆ ได้มาก แต่หากเปรียบเทียบกับมหาวิทยาลัยอื่นที่มีการสอนภาษาไทย

3.2 กิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทย มีผลการวิจัยดังนี้

ลำดับที่ 1 การจัดกิจกรรมแบบทำคนเดียว (Individual Work) คิดเป็นร้อยละ 80

ลำดับที่ 2 มี 2 กิจกรรมเท่ากันคือการจัดกิจกรรมแบบทำร่วมกันทั้งชั้น (Class Work) และการจัดงานเลี้ยงสังสรรค์ระหว่างผู้เรียนกับครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 60

ลำดับที่ 3 มี 3 กิจกรรมเท่ากันคือการจัดกิจกรรมแบบทำคู่ (Pair Work) การจัดกิจกรรมกลุ่มใหญ่ (Group Work) และการจัดการแสดงในเทศกาลนานาชาติ คิดเป็นร้อยละ 40

ส่วนกิจกรรมแบบอื่น ๆ ได้แก่

3.2.1 จัดเข้าค่ายรับน้อง (จับกลุ่มฝึกสำเนียงให้รุ่นพี่เข้าร่วม) เปิดร้านอาหารไทย เชิญผู้เชี่ยวชาญมาบรรยาย ทักษะศึกษาอบรมที่เมืองไทย

3.2.2 โดยทั่วไปสอนปี 1 และ ปี 2 การเขียนอ่านไม่ค่อยมีกิจกรรมอื่น ๆ นอกจากกิจกรรมของภาควิชาฯ เช่น มีงานลอยกระทง ไหว้ครู ก็จะอธิบายให้เห็นความสำคัญและความเปลี่ยนแปลง

3.3.3 การจัดกิจกรรมวัฒนธรรมไทย วันไหว้ครู วันสงกรานต์ วันลอยกระทง วันปีใหม่ เลี้ยงต้อนรับนักศึกษาปี 1 เลี้ยงส่งนักศึกษาแลกเปลี่ยนมาจากเมืองไทย การขายแกงเขียวหวานเทศกาล Homokage-sai การไปทัศนศึกษาที่เมืองไทย 3 สัปดาห์ การประกวดสุนทรพจน์

นอกจากนี้ กลุ่มผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอนมีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย กระบวนการ และการประเมินผลเพิ่มเติม ดังนี้

การเรียนการสอนในชั้นเรียนเท่านั้นไม่พอ ต้องมีการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและเสริม Motivation ให้นักศึกษาในการเรียนภาษาไทย นักศึกษาที่ค้นคว้าจึงมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมากกว่าที่อื่น (จากคำบอกเล่าของนักศึกษามหาวิทยาลัยอื่น) เนื่องจากการเรียนภาษาไทยเหมือนเป็นภาษาที่สองรองจากภาษาอังกฤษ (สำหรับนักศึกษาเอกสองภาษา) เพราะนักศึกษาเมื่อเริ่มเรียนปี 1 ไม่มีพื้นภาษาไทยมาก่อนเหมือนภาษาอังกฤษ จึงจำเป็นมากที่จะให้นักศึกษามีข้อมูลของภาษามากกว่าในชั้นเรียน

ตอนที่ 4 การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 4 การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทยของกลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน มีผลการวิจัย ดังนี้

4.1 ปัญหาการเรียนภาษาไทยในประเทศไทย (ด้านทักษะภาษาและไวยากรณ์)

4.1.1 ตำราดี ๆ น้อย อาจารย์น้อย (โดยเฉพาะอาจารย์ที่จบด้านการสอนภาษาไทย สำหรับชาวต่างประเทศ) อุปกรณ์การสอนน้อย และงบประมาณความช่วยเหลือทั้งจากไทยและญี่ปุ่นน้อย

4.1.2 ไวยากรณ์บางรูปของไทยไม่ปรากฏในภาษาต่างประเทศอื่น ๆ

4.1.3 ขาดแคลนครูสอนภาษาไทยที่ดีที่มีความรู้ความสามารถ เพราะครูที่ดียังมีจำนวนจำกัดผู้เรียนจึงพัฒนาสมรรถภาพทั้งด้านทักษะภาษาและด้านไวยากรณ์ภาษาไทยได้ยาก

4.1.4 ปัญหาสำคัญที่สุดคือการสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษา นักศึกษามักจะพอใจแค่ได้คุยสนทนากับคนไทย ระดับผิวเผินได้ ชวนกันไปเที่ยว ทานอาหารด้วยกันได้

การสร้างผู้สนใจใฝ่รู้เรื่องไทยยากมาก เพราะจะต้องมีความใฝ่รู้ พัฒนาเนื้อหาความเข้าใจทางสังคม อ่านหนังสือพิมพ์ได้ ซึ่งนักศึกษามีแนวโน้มที่ถอยมาก เมื่อเจอระดับสูงขึ้น

4.1.5. การสอนมีเวลาไม่มากพอ จำนวนเวลาที่เรียนอาทิตย์ละ 4-5 คาบ สำหรับนักศึกษา ปี 1 และ ปี 2 และแค่ 1-2 คาบสำหรับปี 3 และ ปี 4

นักศึกษาส่วนใหญ่ทำงานพิเศษ จึงมีเวลาทบทวนและทำการบ้านน้อย เพราะเหน็ดเหนื่อยจากการทำงานพิเศษ ทำให้มาสายหรือขาดเรียน หรือไม่มีเวลาไปฝึกพูดกับนักศึกษาคนไทย

4.2 ข้อเสนอแนะการเรียนภาษาไทยในประเทศไทย

4.2.1 เรียนล่วงหน้าและทบทวนบทเรียน พยายามหาเพื่อนคนไทยหรือไปเมืองไทย ฟังข่าว ดูยูทูบ ฟังวิทยุ

4.2.2 กระตุ้นให้เข้าใจสังคมไทยที่กำลังอยู่ในช่วงการเปลี่ยนแปลง ควรเน้นประสบการณ์โดยตรง เช่น ได้พูดกับคนไทย มีโอกาสฟังคำบรรยายภาษาไทยยาว ๆ

ควรกระตุ้นให้เขียนเรียงความได้ จะช่วยความแม่นยำในด้านไวยากรณ์

4.2.3 พยายามหาอุปกรณ์หรือสื่อการสอนเสริมการเรียนนอกชั้นเรียนให้นักศึกษามีโอกาสเรียนด้วยตัวเอง เพื่อเพิ่มเวลาเรียนและฝึกฝนกับภาษามากขึ้น

สร้างความสนใจนอกห้องเรียน เช่น กิจกรรมวัฒนธรรม เพื่อให้มีแรงจูงใจในการเรียนไม่หยุดยั้ง
 อาจารย์ผู้สอนต้องทำกิจกรรมและมีส่วนร่วมกับนักศึกษาและมีเวลาให้นักศึกษา เพื่อพูดคุยและ
 ฝึกทักษะและวัฒนธรรม

4.3 วิธีการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นที่ใช้สอน

4.3.1 แล้วแต่วิชา เช่น วิชาฟังควรให้นักศึกษาฝึกฟังกับสื่อจริงให้ได้มากที่สุด วิชา
 สนทนาให้หัวข้อแล้วฝึกพูดจริง ให้อ่านงานหน้าชั้น แสดงละคร

4.3.2 ใช้วิธีสอนแบบอธิบาย (ไม่ใช่ว่า อธิบายเฉพาะเรื่องไวยากรณ์เท่านั้น) และใช้
 แบบฝึกหัดด้วย

4.3.3 การฝึกฝนให้เขียนอย่างสม่ำเสมอ เน้นการคิดในเชิงตรรกะ และชี้ให้เห็นถึง
 ความแตกต่างรูปแบบภาษาของคนสองชาติ

4.3.4 พยายามพูดภาษาไทยให้มากที่สุด ไม่ใช่ภาษาญี่ปุ่น (แปลโดยทันที) ใช้ภาษาไทย
 อธิบายภาษาไทยที่ยาก ให้นักศึกษาเรียนด้วยตัวเองให้มากที่สุด ผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะและทำการสอบวัดผลให้
 นักศึกษาเข้าใจเนื้อเรื่องรวมมากกว่าจะแบ่งซอยตัดคำ สอนให้นักศึกษาแสดงจุดยืนและความคิดเห็นและ
 นำเสนอเนื้อหาให้มีความรับผิดชอบ รู้จักแบ่งงานและทำงานร่วมกับเพื่อน ภาพรวมแล้ววิธีสอนเป็นแบบ
 Communicative Approach และ Student centre

4.4 จำนวนผู้เรียนที่เหมาะสมในการเรียนภาษาไทย

4.4.1 แล้วแต่วิชา เช่น สนทนาไม่เกิน 10 คน เขียน 10 -15 คน

4.4.2 10 – 15 คน เพราะผู้สอนสามารถดูแลได้ทั่วถึง

4.4.3 ยิ่งน้อยยิ่งดี เพราะครูจะให้เวลากับผู้เรียนแต่ละคนได้

4.4.4 ไม่ควรเกิน 20 คน เพราะการตรวจงานหรือการฝึกฝนการอ่านในชั้นเรียนจะทำได้
 ลำบาก หากมีคนจำนวนมากกว่านี้

4.4.5 10 – 20 คน เพราะฝึกทักษะได้ทั่วถึงและดูแลใส่ใจได้ทุกคนฝึกได้มากกว่าคน
 จำนวนมากและในเวลา 90 นาที ซึ่งไม่มากนัก การนำเสนอหน้าชั้นเรียนจะพอดีใน 1 ชั้นเรียน ไม่ต้องข้าม
 ไปอีกอาทิตย์

4.5 ภาษาที่ใช้ในห้องเรียน

4.5.1 ภาษาไทย – ภาษาญี่ปุ่น

4.5.2 ภาษาไทย – ภาษาอังกฤษ

4.5.3 ถ้าเป็นปี 1 วิชาอ่านเขียนควรใช้ภาษาญี่ปุ่น เพราะต้องอธิบาย แต่ถ้าการพูด
 การฟังน่าจะใช้ภาษาไทย

4.5.4 ภาษาไทย ปี 1 ใช้ภาษาอังกฤษช่วยอธิบาย สำหรับวิชาโทจะใช้ภาษาญี่ปุ่นช่วยใน
 การสอน เนื่องจากเป็นเอก 2 ภาษาคือภาษาไทยและภาษาอังกฤษ หากต้องหรือจำเป็นต้องใช้ภาษาอื่นช่วย
 อธิบายจะใช้ภาษาอังกฤษ นักศึกษาจะได้เรียนไปในตัว

4.6 คุณสมบัติของผู้สอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น

4.6.1 มีความรู้ภาษาไทย ผ่านการอบรมการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ มีความรู้ภาษาญี่ปุ่น และรักการสอน

4.6.2 ใช้ภาษาไทยเป็น มีความรู้ทั้งด้านภาษาไทยและด้านสังคมวัฒนธรรมไทย ถ้าผู้สอนภาษาไทยเป็นคนไทย ผู้นั้นจะต้องรู้จักนิสัยคนญี่ปุ่นและลักษณะเฉพาะของสังคมวัฒนธรรมญี่ปุ่นอย่างดี

4.6.3 ควรรู้ภาษาญี่ปุ่นระดับหนึ่ง เพื่อความสะดวกในการอธิบาย

4.6.4 เข้าใจวัฒนธรรมและภาษาญี่ปุ่นเป็นพื้นฐาน เพราะจะช่วยเข้าใจตัวผู้เรียนได้ดีกว่า การเข้าใจธรรมชาติของภาษา ช่วยให้รู้ว่าต้องเน้นจุดไหน เช่น ภาษาญี่ปุ่นไม่มีตัวสะกด นักศึกษาจะมีปัญหาการออกเสียง ม น ง หรือรู้ว่าการตรงเวลาสำคัญในวัฒนธรรมญี่ปุ่น ฯลฯ

นอกจากนี้ ต้องเป็นตัวแทนของความเป็นไทย แนะนำ เผยแพร่ เพื่อให้นักศึกษาสนใจในภาษาที่เขาเรียน ต้องมีเวลาให้นักศึกษา เพื่อฝึกนอกชั้นเรียนและตอบคำถามพูดคุยได้ทุกเรื่อง มีประสบการณ์การสอนเป็นผู้ถ่ายทอดที่ดีและเฝ้าหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ มีความยุติธรรมและคุณธรรมอยู่ในตัว และมีความรู้เกี่ยวกับวิชาที่สอน

วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์นักศึกษา

การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์นักศึกษา เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์นักศึกษา เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น

ตอนที่ 3 การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น

ผลการวิจัยแสดงให้เห็น ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ผู้วิจัยใช้คำร้อยละเป็นเกณฑ์ประเมินผลคะแนนแบบสัมภาษณ์นักศึกษา มีรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาญี่ปุ่นจำนวน 5 มหาวิทยาลัย

ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	58	30.85
หญิง	130	69.14
รวม	188	100
2. อายุ		
อายุ 18-19 ปี	87	46.27
อายุ 20-21 ปี	71	37.77
อายุ 22-23 ปี	26	13.83
อายุมากกว่า 24 ปี	4	2.13
รวม	188	100
3. ศึกษาชั้นปีที่		
ปี 1	72	38.30
ปี 2	68	36.17
ปี 3	32	17.02
ปี 4	16	8.51
รวม	188	100
4. เลือกเรียนวิชาภาษาไทยเป็น		
วิชาเอก	115	61.17
วิชาโท	1	0.53
วิชาเลือกเสรี	14	7.45
วิชาเลือกภาษาที่ 3	58	30.85
รวม	188	100

ตารางที่ 5 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาญี่ปุ่นจำนวน 5 มหาวิทยาลัย (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
5. ระยะเวลาที่เรียนภาษาไทย		
เรียนภาษาไทย 3 เดือน	42	22.34
เรียนภาษาไทย 6 เดือน-1 ปี	69	36.70
เรียนภาษาไทย 1-2 ปี	49	26.06
เรียนภาษาไทย 2 ปีขึ้นไป	28	14.90
รวม	188	100

จากตารางที่ 5 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาญี่ปุ่นจำนวน 5 มหาวิทยาลัย มีนักศึกษาตอบแบบสัมภาษณ์ ทั้งหมด 188 คน มีผลการวิจัยดังนี้

เพศ มีนักศึกษาเพศชาย 58 คน คิดเป็นร้อยละ 30.85 และนักศึกษาเพศหญิง 130 คน คิดเป็นร้อยละ 69.14

อายุ ได้แก่ อายุ 18-19 ปี มีจำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 46.27 อายุ 20-21 ปี มีจำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 37.77 อายุ 22-23 ปี มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 13.83 อายุมากกว่า 24 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.13

ระดับชั้นปีที่ศึกษา ได้แก่ ชั้นปีที่ 1 จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 38.30 ชั้นปีที่ 2 จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 36.17 ชั้นปีที่ 3 จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 17.02 ชั้นปีที่ 4 จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 8.51

การเลือกเรียนวิชาภาษาไทย ได้แก่ เลือกเรียนเป็นวิชาเอก จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 61.17 เลือกเรียนเป็นวิชาโท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.53 เลือกเรียนเป็นวิชาเลือกเสรี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 7.45 และเลือกเป็นวิชาเลือกภาษาที่ 3 จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 30.85

ระยะเวลาที่เรียนภาษาไทย ได้แก่ เรียนภาษาไทย 3 เดือน จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 22.34 เรียนภาษาไทย 6 เดือน-1 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 36.70 เรียนภาษาไทย 1-2 ปี จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 26.06 เรียนภาษาไทย 2 ปีขึ้นไป จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 14.90

6. คณะที่เรียน

6.1 มหาวิทยาลัยโตเกียวศึกษาต่างประเทศ ได้แก่ คณะภาษาและวัฒนธรรม สาขาวิชาภาษาไทย คณะสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สาขาวิชาไทยศึกษา

6.2 มหาวิทยาลัยคันดะนานาชาติศึกษา ได้แก่ คณะภาษาต่างประเทศ สาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะสื่อสารนานาชาติ สาขาวิชาการสื่อสารนานาชาติ

6.3 มหาวิทยาลัยเมจิกะคูอิน ได้แก่ คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส คณะความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สาขาวิชาการเมืองการปกครองญี่ปุ่น สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะนิติศาสตร์ สาขาวิชานิติศาสตร์ สาขากฎหมายมหาชน คณะเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

6.4 มหาวิทยาลัยโตโตบุงกะ ได้แก่ คณะความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สาขาวิชาภาษาไทย สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สาขาวิชาวัฒนธรรมนานาชาติ สาขาวิชาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

6.5 มหาวิทยาลัยริทซ์เมคังเอเชียแปซิฟิก ได้แก่ คณะเอเชียแปซิฟิกศึกษา สาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สาขาการท่องเที่ยว คณะเอเชียแปซิฟิกการจัดการ สาขาเศรษฐศาสตร์ สาขาการจัดการ สาขาการตลาด สาขาการเงินและบัญชี

7. เหตุผลที่เลือกเรียนภาษาไทย ได้แก่

- 7.1 ต้องการเรียนรู้ประเทศไทยให้ลึกซึ้ง เพราะไทยเป็นประเทศศูนย์กลางอาเซียน
- 7.2 ในอนาคตต้องการทำงานที่เมืองไทย
- 7.3 เคยอยู่เมืองไทย เสียเวลาจึงอยากอ่านและเขียนได้
- 7.4 ต้องการใช้ภาษาต่างประเทศที่ 2 ได้
- 7.5 ต้องการสื่อสารกับคนไทยได้
- 7.6 ชอบคนไทย
- 7.7 สนใจเพราะสองประเทศมีวัฒนธรรมและความรู้สึกของคนคล้ายกัน
- 7.8 อักษรไทยน่าสนใจและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน
- 7.9 ภาษาไทยมีเสียงไพเราะ
- 7.10 มีเพื่อนคนไทย
- 7.11 เป็นภาษาแปลกใหม่หาเรียนได้ที่มหาวิทยาลัยแห่งนี้เท่านั้นและไทยก็กำลังพัฒนา จึงอยากทำงานที่เกี่ยวข้องกับไทยเมื่อเรียนจบ
- 7.12 ภาษาไทยน่าสนใจ
- 7.13 ไปเที่ยวเมืองไทยสนุกมาก จึงต้องการเรียนภาษาไทย
- 7.14 ต้องการเรียนภาษาที่คนรอบข้างไม่เรียนกัน
- 7.15 เคยมาเรียนที่เมืองไทยสมัยมัธยมศึกษา จึงต้องการเรียนมากขึ้นและสามารถใช้ในการประกอบธุรกิจได้
- 7.16 เคยไปลาวจึงต้องการเรียนภาษาลาวหรือภาษาไทย
- 7.17 มีแม่เป็นคนไทยจึงต้องการพูดภาษาไทยได้
- 7.18 สนใจวัดไทยจึงต้องการเรียนรู้ประเทศไทยและภาษาไทย
- 7.19 ต้องการเรียนภาษาที่นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ ประเทศไทยกำลังเจริญและมีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวญี่ปุ่นเพิ่มขึ้น
- 7.20 ชอบฟังเพลง ดู MV ไทย ชอบสีสรรหน้าเว็บไซต์ภาษาไทยจึงต้องการเรียนภาษาไทย

7.21 ต้องการเป็นล่าม

7.22 มีญาติอยู่เมืองไทย

8. นักศึกษาไม่เคยมาประเทศไทย จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 35.64 เคยมาประเทศไทย จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 64.36

ระยะเวลาที่มาประเทศไทย ได้แก่

- 3, 4, 5, 6, 10 และ 20 วัน
- 1, 2, 3 และ 4 สัปดาห์
- 1, 2, 5, 6, 10 และ 11 เดือน
- 1, 2, 3, 4, 6, 9, 12, 14 และ 18 ปี

เหตุผลที่มาประเทศไทย ได้แก่

- 8.1 ท่องเที่ยวเมืองไทย
- 8.2 ศึกษา/อบรมภาษาไทย
- 8.3 เป็นอาสาสมัคร
- 8.4 มีญาติพี่น้องอยู่เมืองไทย
- 8.5 ฝึกงาน NGO (เกษตรแบบยั่งยืน)

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์นักศึกษา เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์นักศึกษา เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น แบ่งเป็น 3 ด้านคือด้านหลักสูตร ด้านแบบเรียนภาษาไทย และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ดังปรากฏในตารางข้างล่างต่อไปนี้

ตารางที่ 6 แบบสัมภาษณ์นักศึกษาด้านหลักสูตร เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น

ความพึงพอใจด้านหลักสูตรในการเรียนการสอนภาษาไทย ในประเทศญี่ปุ่น	ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
1. จุดมุ่งหมายและโครงสร้าง		
1.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจน	3.75	มาก
1.2 โครงสร้างของหลักสูตรมีความชัดเจน	3.86	มาก
1.3 จุดประสงค์รายวิชามีความชัดเจน	4.01	มาก

ตารางที่ 6 แบบสัมภาษณ์นักศึกษาด้านหลักสูตร เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทย (ต่อ)

ความพึงพอใจด้านหลักสูตรในการเรียนการสอนภาษาไทย ในประเทศไทย	ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
2. เนื้อหาวิชา		
2.1 เนื้อหาของแต่ละรายวิชาที่น่าสนใจเรียน	4.21	มาก
2.2 เนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับผู้เรียน	3.96	มาก
2.3 เนื้อหาของหลักสูตรเน้นไวยากรณ์	4.49	มาก
2.4 เนื้อหาของหลักสูตรเน้นการใช้ภาษาตามสถานการณ์	3.97	มาก
2.5 เนื้อหาของหลักสูตรสามารถเอาไปใช้ได้จริง	4.23	มาก
3. วิธีสอนและสื่อการสอน		
3.1 มีวิธีสอนที่ชัดเจน	3.87	มาก
3.2 มีสื่อการสอนที่เหมาะสม	4.13	มาก
4. การประเมินผล		
4.1 แต่ละรายวิชามีการประเมินผลอย่างชัดเจน	3.90	มาก
4.2 ระยะเวลาเรียนภาษาไทยควรเป็นช่วงเช้า	3.13	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 แบบสัมภาษณ์นักศึกษาด้านหลักสูตร เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทยในต่างประเทศญี่ปุ่นข้างต้น มีผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด 188 คน มีผลการวิจัยความพึงพอใจด้านหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทย แบ่งเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ จุดมุ่งหมายและโครงสร้าง เนื้อหาวิชา วิธีการสอนและสื่อการสอน รวมทั้งการประเมินผล มีผลการวิจัยดังนี้

จุดมุ่งหมายและโครงสร้างพบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ได้แก่ จุดประสงค์รายวิชาที่มีความชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 4.01 โครงสร้างของหลักสูตรมีความชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 3.86 และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 3.75

เนื้อหาวิชาพบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ได้แก่ เนื้อหาของหลักสูตรเน้นไวยากรณ์ มีค่าเฉลี่ย 4.49 เนื้อหาของหลักสูตรสามารถเอาไปใช้ได้จริง มีค่าเฉลี่ย 4.23 เนื้อหาของแต่ละรายวิชาที่น่าสนใจเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.21 เนื้อหาของหลักสูตรเน้นการใช้ภาษาตามสถานการณ์ มีค่าเฉลี่ย 3.97 และเนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 3.96

วิธีการสอนและสื่อการสอนพบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับมากคือมีสื่อการสอนที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 4.13 และมีวิธีสอนที่ชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 3.87

การประเมินผลพบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับมากคือแต่ละรายวิชามีการประเมินผลอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 3.90 และระยะเวลาเรียนภาษาไทยควรเป็นช่วงเช้า มีค่าเฉลี่ย 3.13

นอกจากนี้ ยังมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมด้านหลักสูตรเกี่ยวกับนโยบายหรือจุดมุ่งหมาย วิชาที่ชอบเรียน/ไม่ชอบเรียน เนื้อหาที่ชอบเรียน/ไม่ชอบเรียน วิธีการสอนที่ชอบ/ไม่ชอบ รูปแบบการประเมินผลที่ชอบ/ไม่ชอบ ระยะเวลาเรียนที่เหมาะสม ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ส่วน โดยใช้เกณฑ์การเลือกเรียนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเอก วิชาโท วิชาเลือกเสรี และวิชาเลือกภาษาที่ 3 แบ่งได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาชาวญี่ปุ่นที่เลือกเรียนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเอกมี 2 มหาวิทยาลัยคือมหาวิทยาลัยโตเกียวศึกษาต่างประเทศและมหาวิทยาลัยคันต่อนานาชาติศึกษา นักศึกษาได้ให้ข้อคิดเพิ่มเติมด้านหลักสูตร ดังนี้

1) ด้านนโยบายหรือจุดมุ่งหมาย ควรเขียนจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน ควรมีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและเกี่ยวข้องกับความต้องการของผู้เรียน อย่างไรก็ตาม ยังมีนักศึกษาให้ข้อคิดเห็นว่าวัตถุประสงค์ชัดเจนและเรียนได้ง่าย

2) ด้านเนื้อหาวิชา นักศึกษาชอบเรียนทักษะการฟังและการพูดมากกว่าทักษะการอ่านและการเขียน นักศึกษาชอบการเรียนรู้ภาษาไทยที่ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน เช่น คำศัพท์ ต้องการเพิ่มโอกาสในช่วงเวลาสนทนา ตำราที่ดีควรมีแบบฝึกหัด มีภาพประกอบ มีคำอธิบายคำศัพท์และไวยากรณ์ เพื่อให้สามารถเรียนรู้ภาษาไทยได้ด้วยตนเอง การเรียนไวยากรณ์มีคำอธิบายภาษาญี่ปุ่นที่เข้าใจยาก อาจารย์สอนยากเนื้อหาไม่ต่อเนื่องกัน ทำให้เข้าใจยาก ไม่ชอบตำราที่เขียนด้วยตัว IPA เพราะเข้าใจยาก นอกจากนี้ นักศึกษาชอบเรียนเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ เพราะทำให้รู้ภูมิหลังของคนไทย

3) ด้านวิธีการสอน นักศึกษาไม่ชอบวิธีการสอนคือสอนแบบบรรยายพร้อม ๆ กัน ต้องจำภายในเวลาที่เรียน และไม่ชอบการอ่านเรื่องที่อาจารย์แจกให้โดยไม่มีเวลาเตรียมตัว นักศึกษาต้องการฟังคำอธิบายอย่างละเอียดก่อนทำกิจกรรม ไม่ชอบมีสอบมาก นักศึกษาต้องการให้ทดสอบความสามารถในการจำหรือใช้คำศัพท์ นักศึกษาชอบเรียนการอ่านแล้วแปลเป็นภาษาญี่ปุ่น เรียนภาษาไทยจากเพลง

4) ด้านการประเมินผล นักศึกษาให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมคือไม่ต้องสอบกลางภาคหรือปลายภาคก็ได้ เพราะมีสอบเก็บคะแนนย่อยอยู่แล้ว การประเมินผลอาจทำได้โดยการให้ทำรายงานและนำเสนอหน้าห้องก็ได้ อย่างไรก็ตาม ยังมีนักศึกษาที่ต้องการให้มีสอบทุกสัปดาห์ เพื่อประเมินความก้าวหน้าของตนเอง นอกจากนี้ นักศึกษาไม่ต้องการให้บอกคะแนนหรือโดนประเมินความผิดต่อหน้าเพื่อน

5) ด้านระยะเวลาเรียน นักศึกษามีทั้งให้ข้อคิดเห็นว่า ควรเรียนช่วงเช้าและควรเรียนช่วงบ่าย การเรียน 2 คาบติดกันทำให้เหนื่อยนิดหน่อยและการฟังเรียนวันศุกร์คาบ 5 ไม่ดี เพราะเป็นวันสุดท้ายของสัปดาห์

ส่วนที่ 2 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาชาวญี่ปุ่นที่เลือกเรียนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาโท วิชาเลือกเสรีหรือวิชาเลือกภาษาที่ 3 มี 3 มหาวิทยาลัยคือมหาวิทยาลัยเมจิเกะคุอิน มหาวิทยาลัยโตโตบุงกะ และมหาวิทยาลัยริทซ์ซูเม็งเค็งเอเซียแปซิฟิก ผลการวิจัยมีดังนี้

1) ด้านเนื้อหาวิชา เนื้อหาแต่ละบทควรมีขนาดสั้น ควรมีคำอธิบายไวยากรณ์ ควรเน้นเรื่องการออกเสียงและคำศัพท์

2) ด้านวิธีการสอน อาจารย์พูดและสอนช้า ๆ กว่านี้ นักศึกษาต้องการให้มีการทดสอบ คำศัพท์ครั้งละไม่มาก เรียนกับอาจารย์หลายคนทำให้เข้าใจยาก อาจารย์ผู้สอนจึงต้องวางแผนร่วมกัน อย่างดีเพื่อให้คาบเรียนมีเนื้อหาเชื่อมต่อกัน ไวยากรณ์และคำศัพท์ค่อนข้างยากสำหรับผู้เริ่มต้นเรียน การอธิบายไวยากรณ์และคำศัพท์อาจารย์ใช้ภาพประกอบจึงเข้าใจง่ายขึ้น นักศึกษาชอบวิธีการสอนแยก ระหว่างไวยากรณ์และการเขียนอ่าน นอกจากนี้ ควรมีกิจกรรมอื่น ๆ เช่น ทำอาหารไทย

3) ด้านการประเมินผล วิชาภาษาไทยนี้คิดว่า ดีมาก แต่การประเมินผลยังไม่ชัดเจน นอกจากนี้ ยังต้องการให้มีการทดสอบย่อยการฟัง

4) ด้านระยะเวลาเรียน นักศึกษามีทั้งให้ข้อคิดเห็นว่า ควรเรียนช่วงเช้าและควรเรียนช่วงบ่าย

ตารางที่ 7 แบบสัมภาษณ์นักศึกษาด้านแบบเรียนภาษาไทย เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอน ภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น

ความพึงพอใจด้านแบบเรียนภาษาไทยในการเรียนการสอน ภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น	ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
1. จุดมุ่งหมาย		
1.1 มีเอกสารประกอบการเรียนการสอนทุกวิชา	4.37	มาก
1.2 แบบเรียนมีจุดมุ่งหมายชัดเจน	3.94	มาก
1.3 ระยะเวลาเรียนในแต่ละบทมีความเหมาะสม	3.71	มาก
1.4 แบบเรียนสามารถนำไปศึกษาต่อที่บ้านได้	3.90	มาก
2. เนื้อหาวิชา		
2.1 เนื้อหาในแบบเรียนเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	3.86	มาก
2.2 การแบ่งหัวข้อในหนึ่งบทมีความชัดเจน	4.01	มาก
2.3 เนื้อหาในแบบเรียนมีคำศัพท์อย่างชัดเจน	4.12	มาก
2.4 เนื้อหาในแบบเรียนมีรูปประโยค (Pattern) ที่ใช้ฝึกฝนได้	3.87	มาก
2.5 เนื้อหาในแบบเรียนมีบทสนทนาที่ชัดเจน	4.11	มาก
2.6 เนื้อหาในแบบเรียนมีแบบฝึกหัด	4.03	มาก

จากตารางที่ 7 แบบสัมภาษณ์นักศึกษาด้านแบบเรียนภาษาไทย เรื่อง กระบวนการจัดการเรียน การสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นข้างต้น มีผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด 188 คน มีผลการวิจัย ความพึงพอใจด้านแบบเรียนภาษาไทยในการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น แบ่งเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ จุดมุ่งหมายและเนื้อหาวิชา มีผลการวิจัยดังนี้

จุดมุ่งหมายพบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ได้แก่ มีเอกสารประกอบการเรียนการสอนทุกวิชา มีค่าเฉลี่ย 4.37 แบบเรียนมีจุดมุ่งหมายชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 3.94 แบบเรียนสามารถนำไปศึกษาต่อที่บ้านได้ มีค่าเฉลี่ย 3.90 และระยะเวลาเรียนในแต่ละบทมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 3.71

เนื้อหาวิชาพบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ได้แก่ เนื้อหาในแบบเรียนมีคำศัพท์อย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 4.12 เนื้อหาในแบบเรียนมีบทสนทนาที่ชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 4.11 เนื้อหาในแบบเรียนมีแบบฝึกหัด มีค่าเฉลี่ย 4.03 การแบ่งหัวข้อในหนึ่งบทมีความชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 4.01 เนื้อหาในแบบเรียนเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 3.86 และเนื้อหาในแบบเรียนมีรูปแบบประโยค (Pattern) ที่ใช้ฝึกฝนได้ มีค่าเฉลี่ย 3.87

นอกจากนี้ ยังมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมด้านแบบเรียนภาษาไทยเกี่ยวกับแบบเรียนที่ดีควรเป็นอย่างไร เนื้อหาของแบบเรียนควรมีอะไรบ้าง แบบเรียนวิชาใดที่ชอบ เพราะอะไร ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ส่วน โดยใช้เกณฑ์การเลือกเรียนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเอก วิชาโท วิชาเลือกเสรี และวิชาเลือกภาษาที่ 3 แบ่งได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาชาวญี่ปุ่นที่เลือกเรียนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเอกมี 2 มหาวิทยาลัยคือมหาวิทยาลัยโตเกียวศึกษาต่างประเทศและมหาวิทยาลัยคันต่อนานาชาติศึกษาผลการวิจัยมีดังนี้

1) ด้านเนื้อหาของแบบเรียนภาษาไทย นักศึกษาต้องการแบบเรียนที่เป็นระบบเหมือนภาษาอื่น ๆ แบบเรียนควรอธิบายไวยากรณ์ให้กระชับ เข้าใจง่าย เขียนด้วยตัวอักษรที่อ่านง่าย เนื้อหาควรเกี่ยวกับสถานการณ์จริง ความเป็นมาและปัจจุบันของไทย หรือมีตัวอย่างบทสนทนาอย่างชัดเจน มีประโยคตัวอย่างจำนวนมาก ควรใช้สัทอักษร IPA จนกว่าจะอ่านตัวอักษรไทยได้ นักศึกษาต้องการหนังสือรวมคำศัพท์ เพราะสามารถทำงานตามที่อาจารย์สั่งได้ นอกจากนี้ นักศึกษายังให้ข้อคิดเห็นว่า ต้องการแบบเรียนที่แยกระหว่างภาษาพูดกับภาษาเขียน แบบเรียนที่มีวิธีการออกเสียง 2 แบบคือแบบตรงตามหลักไวยากรณ์และแบบที่คนไทยออกเสียงจริง ส่วนการเรียนอ่าน บทอ่านควรมีคำอธิบายคำศัพท์ใหม่ด้วย นักศึกษาไม่ชอบเนื้อหาที่ออกข้อสอบยากกว่าที่เรียน

2) ด้านแบบฝึกหัด นักศึกษาต้องการแบบเรียนที่มีตัวอย่างมาก ๆ และแบบฝึกที่สามารถนำมาทบทวนได้ มีซีดีประกอบ พร้อมทั้งมีคำเฉลยด้วย

3) ด้านสื่อประกอบการเรียนการสอน นักศึกษาชอบแบบเรียนที่ใช้แผนภูมิ รูปภาพทำให้เข้าใจง่ายและมีซีดีประกอบการฝึกออกเสียง นักศึกษาบางคนไม่ชอบให้ใช้ไอแพดหรือสิ่งงานที่ต้องใช้คอมพิวเตอร์พิมพ์งาน เนื่องจากบางคนไม่มีคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้ นักศึกษายังให้ข้อคิดเห็นว่า พจนานุกรมไม่สามารถหาซื้อได้ที่ประเทศญี่ปุ่น

ส่วนที่ 2 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาชาวญี่ปุ่นที่เลือกเรียนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาโท วิชาเลือกเสรี และวิชาเลือกภาษาที่ 3 มี 3 มหาวิทยาลัยคือมหาวิทยาลัยเมจิเกะคุอิน มหาวิทยาลัยโตเกียว และมหาวิทยาลัยริทซ์คังเอเซียแปซิฟิก ผลการวิจัยมีดังนี้

1) ด้านเนื้อหาของแบบเรียนภาษาไทย นักศึกษาต้องการแบบเรียนที่มีคำอ่านออกเสียงเป็นอักษรโรมันหรือคำอธิบายภาษาอังกฤษ/ภาษาญี่ปุ่น เพื่ออธิบายประโยคและคำศัพท์ แบบเรียนควรมีตัวอย่างจำนวนมากและเข้าใจง่าย ถ้ามีตัวอย่างประโยคคำถามและประโยคบอกเล่าก็ดี มีบทสนทนาจำนวนมาก นอกจากนี้ ยังต้องการแบบเรียนที่มีดัชนีคำศัพท์ เพื่อให้หาคำศัพท์ง่ายขึ้น

2) ด้านแบบฝึกหัด แบบฝึกหัดควรมีเฉลยคำตอบ เพื่อให้ทราบว่าการทำถูกหรือผิด นักศึกษาต้องการแบบเรียนที่ทบทวนเองได้และมีแบบฝึกหัดมากกว่านี้

3) ด้านสื่อประกอบการเรียนการสอน แบบเรียนที่ดีควรมีรูปภาพประกอบจำนวนมาก ควรมีซีดีช่วยฝึกออกเสียง นอกจากนี้ เส้นที่ให้อ่านเขียนภาษาไทยขีดเกินไป ทำให้มองยาก

ตารางที่ 8 แบบสัมภาษณ์นักศึกษาด้านกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทย

ความพึงพอใจด้านกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทย	ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
1. ทักษะการสื่อสาร		
1.1 คุณชอบเรียนทักษะการฟังภาษาไทยในระดับใด	3.90	มาก
1.2 คุณชอบเรียนทักษะการพูดภาษาไทยในระดับใด	4.25	มาก
1.3 คุณชอบเรียนทักษะการอ่านภาษาไทยในระดับใด	3.94	มาก
1.4 คุณชอบเรียนทักษะการเขียนภาษาไทยในระดับใด	3.88	มาก
2. รูปแบบของกิจกรรม		
2.1 ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียนได้อย่างน่าสนใจ	3.88	มาก
2.2 ผู้สอนมีวิธีการสอนที่หลากหลาย	3.94	มาก
2.3 ผู้สอนเลือกใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย	3.64	มาก
2.4 ก่อนจบชั่วโมงเรียนผู้สอนสรุปบทเรียนได้อย่างเข้าใจ	3.62	มาก
2.5 ผู้สอนมีกิจกรรมนอกห้องเรียนที่น่าสนใจ	2.92	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 แบบสัมภาษณ์นักศึกษาด้านกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทยช่วงต้น มีจำนวนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด 188 คน แบ่งได้ 2 ประเด็น ได้แก่ ทักษะการสื่อสารและรูปแบบของกิจกรรม ผลการวิจัยมีดังนี้

ทักษะการสื่อสารพบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับมาก โดยเรียงลำดับทักษะที่นักศึกษาชอบเรียนจากมากไปน้อย ได้แก่ ทักษะการพูด มีค่าเฉลี่ย 4.25 ทักษะการอ่าน มีค่าเฉลี่ย 3.94 ทักษะการฟัง มีค่าเฉลี่ย 3.90 และทักษะการเขียน มีค่าเฉลี่ย 3.88

รูปแบบของกิจกรรมพบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ได้แก่ ผู้สอนมีวิธีการสอนที่หลากหลาย มีค่าเฉลี่ย 3.94 ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียนได้อย่างน่าสนใจ มีค่าเฉลี่ย 3.88 ผู้สอนเลือกใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย มีค่าเฉลี่ย 3.64 และก่อนจบชั่วโมงเรียนผู้สอนสรุปบทเรียนได้อย่างเข้าใจ มีค่าเฉลี่ย 3.62 ส่วนมีค่าเฉลี่ยระดับปานกลางคือผู้สอนมีกิจกรรมนอกห้องเรียนที่น่าสนใจ มีค่าเฉลี่ย 2.92

นอกจากนี้ ยังมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมด้านกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนที่ชอบ/ไม่ชอบ กิจกรรมการเรียนการสอนนอกห้องเรียนที่ชอบ/ไม่ชอบ วิธีการสอนที่ชอบ/ไม่ชอบ สื่อการสอนที่ชอบ/ไม่ชอบ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ส่วน โดยใช้เกณฑ์การเลือกเรียนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเอก วิชาโท วิชาเลือกเสรี หรือวิชาเลือกภาษาที่ 3 แบ่งได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาชาวญี่ปุ่นที่เลือกเรียนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเอกมี 2 มหาวิทยาลัยคือมหาวิทยาลัยโตเกียวศึกษาต่างประเทศและมหาวิทยาลัยคันต่อนานาชาติศึกษาผลการวิจัยมีดังนี้

1) ด้านรูปแบบของกิจกรรม นักศึกษาให้ข้อคิดเห็นว่า กิจกรรมที่ชอบคือการจับคู่สนทนา สนทนากับเพื่อนคนไทย กิจกรรมการแสดงละคร กิจกรรมนอกห้องเรียนที่ชอบ เช่น การออกร้านขายอาหารไทย งานสงกรานต์ งานลอยกระทง

กิจกรรมที่ไม่ชอบคือการรายงานหน้าชั้น ไม่ชอบกิจกรรมวาดภาพ เพราะไม่ได้ประเมินความสามารถทางภาษาไทย แต่มุ่งไปที่การวาดภาพสวยหรือไม่สวยมากกว่า ไม่ชอบการอ่านมีคำถามซึ่งไม่มีเนื้อหาถามด้วย การออกสอบในสิ่งที่ไม่ได้เรียนนั้นยากเกินไปและอาจารย์สอนเร็วเกินไป นักศึกษาต้องการให้บอกล่วงหน้าก่อนจะให้ทำกิจกรรมอะไร เพราะอยู่ ๆ ก็บอกว่า จะสอบฟังหรือบางครั้งก็ให้ทำในสิ่งที่ไม่รู้จำมาก่อนเลย ไม่ชอบ Study tour เพราะช็อกกับวัฒนธรรม นอกจากนี้ ยังรู้สึกไม่ไ้เวลาอาจารย์เปลี่ยนเนื้อหาตามอารมณ์

2) ด้านวิธีการเรียน นักศึกษาให้ข้อคิดเห็นว่า ชอบเรียนคนจำนวนน้อย ชอบการเรียนที่จับเป็นเรื่อง ๆ ในคราวเดียว นักศึกษาต้องการให้อาจารย์ให้การบ้านไปทำก่อน แล้วนำมาเฉลยพร้อมกัน หน้าห้อง นักศึกษาชอบให้อาจารย์พูดภาษาไทยในห้องเรียนตลอดเวลาที่สอน เพราะเป็นของจริงดีกว่าอ่านเองจากหนังสือ ชอบให้คนไทยมาสอนที่ห้องเรียน

3) ด้านเนื้อหาของกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนของทักษะการฟังและการพูด นักศึกษาต้องการให้สอบฟังและพูดทุกสัปดาห์มีประโยชน์ แต่การประเมินผลค่อนข้างกดดัน ส่วนของทักษะการอ่านและเขียน นักศึกษาชอบการแปลไทยเป็นญี่ปุ่น เพราะได้ฝึกการแปล นักศึกษายังให้ข้อคิดว่าเรียนการอ่านอย่างเดียวน่าเบื่อ ควรนำวีดิทัศน์มาดูแล้วอธิบายบ้าง

ส่วนที่ 2 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาชาวญี่ปุ่นที่เลือกเรียนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาโท วิชาเลือกเสรี และวิชาเลือกภาษาที่ 3 มี 3 มหาวิทยาลัยคือมหาวิทยาลัยเมจิเกะคุอิน มหาวิทยาลัยโตเกียว และมหาวิทยาลัยริทซุเมคังเอเซียแปซิฟิก ผลการวิจัยมีดังนี้

รูปแบบของกิจกรรม นักศึกษาชอบการจับคู่สนทนา นำเสนอหน้าชั้นเรียน ดูภาพยนตร์ไทย กิจกรรมทำอาหารไทย

ตอนที่ 3 การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น

การแสดงความความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นแบ่งเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ ปัญหาการเรียนภาษาไทยของนักศึกษาญี่ปุ่น ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ปัญหาการเรียนภาษาไทยของนักศึกษาญี่ปุ่น และความคิดเห็นของนักศึกษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับวิธีการเรียนภาษาไทยที่ชอบ

ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มนักศึกษาญี่ปุ่นเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้เกณฑ์การเลือกวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเอกและวิชาโท หรือวิชาเลือกเสรี ดังรายละเอียดผลการวิจัยต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น ของนักศึกษาชาวญี่ปุ่นที่เลือกเรียนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเอกมี 2 มหาวิทยาลัยคือมหาวิทยาลัยโตเกียว ศึกษาต่างประเทศและมหาวิทยาลัยคันต่อนานาชาติศึกษา

1. ปัญหาการเรียนภาษาไทยของนักศึกษาชาวญี่ปุ่น มีผลการวิจัยดังนี้

1.1 ปัญหาเรื่องกฎเกณฑ์ทางหลักภาษา เช่น เขียนขาดสระ ขาดวรรณยุกต์ ขาดตัวสะกด การแยกคำพ้องรูป พ้องเสียง พยัญชนะควบกล้ำ สระลดรูปกึ่งรูป ไม่เข้าใจการแบ่งวรรคตอนของ ภาษาไทย นักศึกษาแสดงความคิดเห็นว่า มักสับสนกฎและข้อยกเว้นต่าง ๆ เพราะมีมาก

1.2 ปัญหาด้านทักษะทางภาษา เช่น ทักษะการฟังมีหนังสือการฟังน้อย ทำให้เรียนด้วย ตนเองที่บ้านไม่ได้ ทักษะการพูดสนทนาไม่คล่อง สำเนียงไม่ดี ไม่เข้าใจภาษาพูด นักศึกษาไม่ค่อยมีโอกาส สนทนากับคนไทย การเขียนอักษรไทยจำยาก จึงเขียนผิดเสมอ

1.3 ปัญหาด้านการจำคำศัพท์

1.4 ปัญหาด้านสื่อการสอน เช่น ไม่มีพจนานุกรมไทยที่ดี มีสื่อการสอนที่เป็นซีดี ดีวีดีน้อย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ปัญหาการเรียนภาษาไทยของนักศึกษาชาวญี่ปุ่น มีผลการวิจัยดังนี้

2.1 ฝึกฝนด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ เรียนพื้นฐานให้แน่น สร้างความคุ้นเคยกับเสียง ภาษาไทย

2.2 ถามอาจารย์ เพื่อน หรือคนไทย

2.3 การใช้สื่อออนไลน์ เช่น เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ใช้โปรแกรม Hello Talk เพื่อหา เพื่อนคนไทยโทรศัพท์คุยและแก้สำเนียงให้

2.4 การใช้พจนานุกรมทั้งภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่น

2.5 ดูรายการโทรทัศน์ ฟังเพลงไทย ซื้อหนังสือภาษาไทยมาอ่าน

2.6 หาโอกาสใช้ภาษาไทยนอกห้องเรียน เช่น ทำงานพิเศษเมื่อมีลูกค้าคนไทยก็พยายาม ใช้ภาษาไทย

3. ความคิดเห็นของนักศึกษาชาวญี่ปุ่นเกี่ยวกับวิธีการเรียนภาษาไทยที่ชอบ มีผลการวิจัยดังนี้

3.1 เรียนรู้ภาษาไทยผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น เปิดดูทิวาละคร รายการโทรทัศน์ไทย ฟังเพลงไทย

3.2 พูดกับอาจารย์หรือเพื่อนคนไทย นอกจากนี้ การจำไวยากรณ์ผ่านบทสนทนา ถ้ามี เรื่องที่ไม่เข้าใจก็จะเข้าใจได้

3.3 ทบทวนเรื่องที่เคยเรียนมา

3.4 การใช้ภาษาญี่ปุ่นอธิบายเรื่องต่าง ๆ อย่างถูกต้อง

3.5 ไปเรียนภาษาไทยที่ประเทศไทย

3.6 การให้นักศึกษาได้ทำแบบทดสอบที่ทำท้าย เพื่อให้ นักศึกษาได้คิดเอง การเปิดโอกาส ให้นักศึกษาร่วมแสดงความคิดเห็น มีการถามตอบในชั้นเรียน

ส่วนที่ 2 การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น ของนักศึกษาชาวญี่ปุ่นที่เลือกเรียนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาโท วิชาเลือกเสรี และวิชาเลือกภาษาที่ 3 มี 3 มหาวิทยาลัยคือมหาวิทยาลัยเมจิเกะคุอิน มหาวิทยาลัยโตเกียว และมหาวิทยาลัยริทซ์เมคังเอเซีย-แปซิฟิก ผลการวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ปัญหาการเรียนภาษาไทยของนักศึกษาชาวญี่ปุ่น มีผลการวิจัยดังนี้

1.1 ปัญหาด้านกฎเกณฑ์ทางภาษา เช่น ต้องใช้เวลาจำตัวอักษร สระ ภาษาไทยไม่มีจุดจบประโยคให้อ่านยาก ไม่เข้าใจไวยากรณ์ จำชื่อยกเว้นและความหมายไม่ได้

1.2 ไม่เข้าใจความหมายของคำศัพท์

1.3 ปัญหาด้านทักษะทางภาษา ได้แก่ การพูด เช่น ภาษาไทยออกเสียงยาก นักศึกษาออกเสียงไม่ถูก มีโอกาสพูดกับเจ้าของภาษาน้อย การเขียน เช่น ตัวหนังสือไทยอ่านยาก ตัวอักษรไทยมีตัวที่ออกเสียงเหมือนกัน แต่เขียนต่างกัน เช่น ท กับ ธ ไม่รู้จะเขียนตัวอักษรตัวไหน

1.4 ปัญหาด้านสื่อการสอน เช่น มีพจนานุกรมน้อยกว่าภาษาอื่น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ปัญหาการเรียนภาษาไทยของนักศึกษาชาวญี่ปุ่น มีผลการวิจัยดังนี้

2.1 ฝึกฝนด้วยตนเองทั้งสี่ทักษะอย่างสม่ำเสมอ

2.2 ถามอาจารย์ เพื่อน หรือเพื่อนคนไทย

2.3 เรียนรู้จากสื่อต่าง ๆ เช่น ดุภาพยนตร์ไทย

2.4 การไปเรียนภาษาไทยที่ประเทศไทย

2.5 การใช้พจนานุกรม

3. ความคิดเห็นของนักศึกษาชาวญี่ปุ่นเกี่ยวกับวิธีการเรียนภาษาไทยที่ชอบ มีผลการวิจัยดังนี้

3.1 ฝึกฝนการสนทนากับเพื่อนคนไทย

3.2 ถามอาจารย์

3.2 การไปเรียนภาษาไทยที่ประเทศไทย

3.4 เตรียมหาคำอ่านจากพจนานุกรม

เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ระหว่างกลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน กับกลุ่มนักศึกษา

การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ระหว่างกลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนกับกลุ่มนักศึกษา แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านแบบเรียนภาษาไทย และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ระหว่างกลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน กับกลุ่มนักศึกษาชั้นหลักสูตร เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทย

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ระหว่างกลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน กับกลุ่มนักศึกษาชั้นหลักสูตร เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทย

ความพึงพอใจด้านหลักสูตร การเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทย	ค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน	ค่าเฉลี่ยของ กลุ่มนักศึกษา	ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
1. จุดมุ่งหมายและโครงสร้าง				
1.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมี ความชัดเจน	4.4	3.75	4.07	มาก
1.2 โครงสร้างของหลักสูตรมี ความชัดเจน	4.4	3.86	4.13	มาก
1.3 จุดประสงค์รายวิชามี ความชัดเจน	4.2	4.01	4.10	มาก
2. เนื้อหาวิชา				
2.1 เนื้อหาของแต่ละรายวิชามี ความน่าสนใจเรียน	4.6	4.21	4.40	มาก
2.2 เนื้อหาของหลักสูตรมี ความเหมาะสมกับผู้เรียน	4.2	3.96	4.08	มาก
2.3 เนื้อหาของหลักสูตรเน้น ไวยากรณ์	3.4	4.49	3.94	มาก
2.4 เนื้อหาของหลักสูตรเน้นการใช้ ภาษาตามสถานการณ์	4	3.97	3.98	มาก
2.5 เนื้อหาของหลักสูตรสามารถ เอาไปใช้ได้จริง	4.4	4.23	4.31	มาก
3. วิธีการสอนและสื่อการสอน				
3.1 มีวิธีสอนที่ชัดเจน	4.2	3.87	4.03	มาก
3.2 มีสื่อการสอนที่เหมาะสม	4	4.13	4.06	มาก
4. การประเมินผล				
4.1 แต่ละรายวิชามีการประเมินผล อย่างชัดเจน	4.4	3.90	4.15	มาก
4.2 ระยะเวลาเรียนภาษาไทยควร เป็นช่วงเช้า	3	3.13	3.06	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ระหว่างกลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน กับกลุ่มนักศึกษาด้านหลักสูตรพบว่า จุดมุ่งหมายและโครงสร้างมีคะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจระดับมากเท่ากัน เรียงลำดับคะแนนจากมากไปน้อยคือโครงสร้างของหลักสูตรมีความชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 4.13 จุดมุ่งหมายรายวิชามีความชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 4.10 และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 4.07

จะเห็นได้ว่า การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ระหว่างกลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน กับกลุ่มนักศึกษาพบว่า คะแนนความพึงพอใจเรื่องจุดมุ่งหมายและโครงสร้างเนื้อหาวิชา วิธีการสอนและสื่อการสอน และการประเมินผลมีค่าเฉลี่ยระดับมาก

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มพบว่า ความพึงพอใจด้านหลักสูตรเรื่องจุดมุ่งหมายและโครงสร้างทั้ง 3 หัวข้อนั้น จะเห็นได้ว่า กลุ่มนักศึกษาให้คะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจจุดมุ่งหมายและโครงสร้างน้อยกว่ากลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน ทั้งนี้จะเห็นได้จากการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ควรหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและเกี่ยวข้องกับความสนใจของผู้เรียนด้วย

เนื้อหาวิชามีคะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจระดับมากเท่ากัน เรียงลำดับคะแนนจากมากไปน้อย ได้แก่ เนื้อหาของแต่ละรายวิชามีความน่าสนใจเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.40 เนื้อหาของหลักสูตรสามารถเอาไปใช้ได้จริง มีค่าเฉลี่ย 4.31 เนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 4.08 เนื้อหาของหลักสูตรเน้นการใช้ภาษาตามสถานการณ์ มีค่าเฉลี่ย 3.98 และเนื้อหาของหลักสูตรเน้นไวยากรณ์ มีค่าเฉลี่ย 3.94

จะเห็นได้ว่า กลุ่มนักศึกษาให้คะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเนื้อหาวิชา 4 หัวข้อน้อยกว่ากลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนคือเนื้อหาของแต่ละรายวิชามีความน่าสนใจเรียน เนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับผู้เรียน เนื้อหาของหลักสูตรเน้นการใช้ภาษาตามสถานการณ์ และเนื้อหาของหลักสูตรสามารถเอาไปใช้ได้จริง แต่หัวข้อเนื้อหาของหลักสูตรเน้นไวยากรณ์ กลุ่มนักศึกษาให้คะแนนค่าเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน ทั้งนี้จะเห็นได้จากการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเรื่องเนื้อหาวิชาของนักศึกษาพบว่า เนื้อหาวิชาควรสามารถนำไปใช้ได้จริงและนักศึกษาสามารถนำไปศึกษาได้ด้วยตนเอง

วิธีการสอนและสื่อการสอนมีคะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจระดับมากเท่ากัน เรียงลำดับคะแนนจากมากไปน้อยคือมีสื่อการสอนที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 4.06 และมีวิธีการสอนที่ชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 4.03

จะเห็นได้ว่า หัวข้อมีวิธีสอนที่ชัดเจน โดยกลุ่มนักศึกษาให้คะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยกว่ากลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน จะเห็นได้จากการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมด้านวิธีการสอนและสื่อการสอนว่า นักศึกษาไม่ชอบวิธีการสอนรอไปพร้อมกัน หรือต้องจำภายในเวลาเรียน หรือการอ่านที่ไม่ได้เตรียมตัวมาก่อน การสอนด้วยวิธีการดังกล่าวอาจทำให้ผู้เรียนเกิดความอึดอัดใจ เพราะเป็นภาษาต่างประเทศ ไม่ใช่ภาษาของผู้เรียนเอง จึงเกิดความรู้สึกว่า ผู้สอนควรใช้เวลาเตรียมตัวก่อนเรียน ในขณะที่หัวข้อมีสื่อการสอนที่เหมาะสมคะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของกลุ่มนักศึกษามากกว่ากลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและผู้สอน แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีความพึงพอใจการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ผู้สอน

การประเมินผลพบว่า มีคะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเรียงตามลำดับ ได้แก่ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก คือแต่ละรายวิชาที่มีการประเมินผลอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 4.15 และมีคะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจระดับ ปานกลางคือระยะเวลาเรียนภาษาไทยควรเป็นช่วงเช้า มีค่าเฉลี่ย 3.06

เรื่องการประเมินผลค่าเฉลี่ยของกลุ่มนักศึกษาที่มีความพึงพอใจน้อยกว่ากลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน ในหัวข้อแต่ละรายวิชาที่มีการประเมินผลอย่างชัดเจน ส่วนหัวข้อระยะเวลาเรียน ภาษาไทยควรเป็นช่วงเช้า กลุ่มนักศึกษาให้คะแนนความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและ อาจารย์ผู้สอน มีข้อสังเกตว่า การจัดเวลาเรียนคงต้องขึ้นอยู่กับนโยบายแต่ละมหาวิทยาลัย ว่าจะต้องจัด ตารางเรียนอย่างไร จึงอาจไม่สามารถทำตามข้อเสนอแนะของนักศึกษาได้

นอกจากนี้ การแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมของกลุ่มนักศึกษาด้านการประเมินผลพบว่า รูปแบบ การประเมินผลอาจทำได้โดยการทำรายงานและนำเสนอหน้าห้อง หรือไม่สอบกลางภาคหรือปลายภาค เพราะมีคะแนนเก็บอยู่แล้ว ดังนั้น ผู้สอนควรทำความเข้าใจและข้อตกลงก่อนสอนว่า คะแนนจากการ เรียนวิชานี้จะมีการเก็บคะแนนอย่างไรอย่างชัดเจน

2. การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ระหว่างกลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ ผู้สอน กับกลุ่มนักศึกษาด้านแบบเรียนภาษาไทย เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยใน ประเทศญี่ปุ่น

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ระหว่างกลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ ผู้สอน กับกลุ่มนักศึกษาด้านแบบเรียนภาษาไทย เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยใน ประเทศญี่ปุ่น

ความพึงพอใจด้านแบบเรียนภาษาไทยใน การเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น	ค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน	ค่าเฉลี่ยของ กลุ่มนักศึกษา	ค่าเฉลี่ย	การแปรผล
1. จุดมุ่งหมาย				
1.1 มีเอกสารประกอบการเรียน การสอนทุกวิชา	4.6	4.37	4.48	มาก
1.2 แบบเรียนมีจุดมุ่งหมายชัดเจน	4.4	3.94	4.17	มาก
1.3 ระยะเวลาเรียนในแต่ละบทมี ความเหมาะสม	4.2	3.71	3.95	มาก
1.4 แบบเรียนสามารถนำไปศึกษา ต่อที่บ้านได้	4.4	3.90	4.15	มาก

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ระหว่างกลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน กับกลุ่มนักศึกษาด้านแบบเรียนภาษาไทย เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทย (ต่อ)

ความพึงพอใจด้านแบบเรียนใน การเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทย	ค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน	ค่าเฉลี่ยของ กลุ่มนักศึกษา	ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
2. เนื้อหาวิชา				
2.1 เนื้อหาในแบบเรียนเหมาะสมกับ ระดับของผู้เรียน	4	3.86	3.93	มาก
2.2 การแบ่งหัวข้อในหนึ่งบทมี ความชัดเจน	4	4.01	4	มาก
2.3 เนื้อหาในแบบเรียนมีคำศัพท์ อย่างชัดเจน	4	4.12	4.06	มาก
2.4 เนื้อหาในแบบเรียนมีรูปประโยค (Pattern) ที่ใช้ฝึกฝนได้	3.6	3.87	3.73	มาก
2.5 เนื้อหาในแบบเรียนมีบทสนทนา ที่ชัดเจน	4	4.11	4.05	มาก
2.6 เนื้อหาในแบบเรียนมีแบบฝึกหัด	4.4	4.03	4.21	มาก

จากตารางที่ 10 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ระหว่างกลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน กับกลุ่มนักศึกษาด้านแบบเรียนภาษาไทยพบว่า เรื่องจุดมุ่งหมายมีคะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจระดับมากที่สุด เรียงลำดับคะแนนจากมากไปน้อยคือมีเอกสารประกอบการเรียนการสอนทุกวิชา มีค่าเฉลี่ย 4.48 แบบเรียนมีจุดมุ่งหมายชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 4.17 แบบเรียนสามารถนำไปศึกษาที่บ้านได้ มีค่าเฉลี่ย 4.15 และระยะเวลาเรียนในแต่ละบทมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 3.95

เนื้อหาวิชาพบว่า มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจระดับมากที่สุด เรียงลำดับคะแนนค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้แก่ เนื้อหาในแบบเรียนมีแบบฝึกหัด มีค่าเฉลี่ย 4.21 เนื้อหาในแบบเรียนมีคำศัพท์อย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 4.06 เนื้อหาในแบบเรียนมีบทสนทนาที่ชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 4.05 การแบ่งหัวข้อในหนึ่งบทมีความชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 4 เนื้อหาในแบบเรียนเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 3.93 และเนื้อหาในแบบเรียนมีรูปประโยค (Pattern) ที่ใช้ฝึกฝนได้ มีค่าเฉลี่ย 3.73

จะเห็นได้ว่า การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ระหว่างกลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนกับกลุ่มนักศึกษาพบว่า คะแนนความพึงพอใจเรื่องจุดมุ่งหมายของแบบเรียนมีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบคะแนนระหว่างสองกลุ่มพบว่า นักศึกษาจะให้คะแนนความพึงพอใจเรื่องจุดมุ่งหมายน้อยกว่ากลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน แต่เรื่องเนื้อหาวิชากลุ่มนักศึกษาให้คะแนนความพึงพอใจ 4 ประเด็นมากกว่ากลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน คือการแบ่งหัวข้อในหนึ่งบทมีความชัดเจน เนื้อหาในแบบเรียนมีคำศัพท์อย่างชัดเจน เนื้อหาในแบบเรียนมีรูปประโยค (Pattern) ที่ใช้ฝึกฝนได้ และเนื้อหาในแบบเรียนมีบทสนทนาที่ชัดเจน

3. การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ระหว่างกลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน กับกลุ่มนักศึกษาด้านกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทย

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ระหว่างกลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน กับกลุ่มนักศึกษาด้านกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทย

ความพึงพอใจด้านกิจกรรมการเรียนการสอนในการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทย	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มนักศึกษา	ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
1. ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียนได้อย่างน่าสนใจ	4.2	3.88	4.04	มาก
2. ผู้สอนมีวิธีการสอนที่หลากหลาย	4.6	3.94	4.27	มาก
3. ผู้สอนเลือกใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย	3.8	3.64	3.72	มาก
4. ก่อนจบชั่วโมงเรียนผู้สอนสรุปบทเรียนได้อย่างเข้าใจ	4.2	3.62	3.91	มาก
5. ผู้สอนมีกิจกรรมนอกห้องเรียนที่น่าสนใจ	3.6	2.92	3.26	ปานกลาง

จากตารางที่ 11 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ระหว่างกลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน กับกลุ่มนักศึกษาด้านกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่า มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านกิจกรรมการเรียนการสอนระดับมาก เรียงลำดับคะแนนจากมากไปน้อยคือผู้สอนมีวิธีการสอนที่หลากหลาย มีค่าเฉลี่ย 4.27 ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียนได้อย่างน่าสนใจ มีค่าเฉลี่ย 4.04 ก่อนจบชั่วโมงเรียนผู้สอนสรุปบทเรียนได้อย่างเข้าใจ มีค่าเฉลี่ย 3.91 และผู้สอนเลือกใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย มีค่าเฉลี่ย 3.72 ส่วนมีค่าเฉลี่ยระดับปานกลางคือผู้สอนมีกิจกรรมนอกห้องเรียนที่น่าสนใจ มีค่าเฉลี่ย 3.26

จะเห็นได้ว่า เมื่อเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ระหว่างกลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนกับกลุ่มนักศึกษาพบว่า กลุ่มนักศึกษาให้คะแนนความพึงพอใจด้านกิจกรรมการเรียนการสอนทั้ง 5 หัวข้อน้อยกว่ากลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน จะเห็นได้จากการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ไม่ชอบกิจกรรมที่ไม่ใช้ความสามารถทางภาษา ไม่ชอบการอ่านที่มีคำถามซึ่งไม่ตอบชัดเจนจากเนื้อเรื่องที่อ่าน การสอบหรือการทำกิจกรรมควรแจ้งล่วงหน้า การสอนแต่ละเรื่องควรจบเป็นเรื่อง ๆ ในคราวเดียว นักศึกษาชอบให้อาจารย์ผู้สอนใช้ภาษาไทยในห้องเรียนตลอดเวลา เพื่อจะได้ฝึกฟังภาษาไทย ส่วนการจัดห้องเรียนควรมีผู้เรียนจำนวนน้อย

บทที่ 5

วิเคราะห์แบบเรียนภาษาไทยในประเทศไทย

งานวิจัยเรื่องสถานภาพการศึกษาภาษาไทยในประเทศไทยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมแบบเรียนที่พิมพ์จำหน่ายในประเทศไทย ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาในประเทศไทยพบว่าแบบเรียนที่ใช้ในการเรียนการสอนมีหลากหลายและไม่ใช้แบบเรียนใดแบบเรียนหนึ่งเฉพาะ แต่จะใช้แบบเรียนอย่างผสมผสานทั้งที่อาจารย์ผู้สอนจัดทำขึ้นเองหรือแบบเรียนที่พิมพ์จำหน่ายทั่วไป

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้เกณฑ์การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ในการรวบรวมแบบเรียนภาษาไทยที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทยได้จำนวน 12 เล่ม โดยมีเกณฑ์การวิเคราะห์แบบเรียน ดังนี้

1. ส่วนตอนต้น ได้แก่
 - 1.1 ชื่อแบบเรียน
 - 1.2 ชื่อผู้แต่ง
 - 1.3 ปีที่พิมพ์
 - 1.4 สำนักพิมพ์
 - 1.5 ครั้งที่พิมพ์
2. ส่วนเนื้อหา ได้แก่
 - 2.1 จุดมุ่งหมายของแบบเรียน
 - 2.2 ระดับผู้เรียน
 - 2.3 ภาษาที่ใช้
 - 2.4 จำนวนบท/เนื้อหา
3. ส่วนตอนท้าย ได้แก่
 - 3.1 บรรณานุกรม
 - 3.2 ดัชนีคำศัพท์
 - 3.3 ภาคผนวก

รายชื่อแบบเรียนที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับนักศึกษาในประเทศไทย ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาของแบบเรียนตามที่คุณเขียนระบุจุดมุ่งหมายของการเขียนแบบเรียน ซึ่งสามารถแบ่งระดับของผู้เรียนเป็น 3 ระดับคือผู้เรียนระดับต้น (Beginning Level) ผู้เรียนระดับกลาง (Intermediate Level) และผู้เรียนระดับสูง (Advanced Level) มีรายชื่อแบบเรียนและผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. แบบเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นสำหรับผู้เรียนระดับต้น (Beginning Level)

ผลการวิจัยพบว่า มีจำนวนแบบเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นสำหรับผู้เรียนระดับต้นทั้งสิ้น 7 เล่ม ผู้วิจัยได้เรียงลำดับตามจำนวนครั้งที่พิมพ์จากจำนวนครั้งที่พิมพ์มากไปน้อย มีรายละเอียดเนื้อหาในแบบเรียนแต่ละเล่ม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 基礎タイ語 (หลักภาษาไทย)¹

ส่วนตอนต้น ได้แก่

- 1) ชื่อแบบเรียน ชื่อปกนอก 基礎タイ語 ชื่อปกใน หลักภาษาไทย
- 2) ชื่อผู้แต่ง 河部利夫 (Toshio KAWABE)
- 3) ปีที่พิมพ์ 2012
- 4) สำนักพิมพ์ 大学書林 (Daigaku Shorin)
- 5) จำนวนครั้งที่พิมพ์ พิมพ์ 24 ครั้ง

ส่วนเนื้อหา ได้แก่

- 1) จุดมุ่งหมายของแบบเรียน เพื่อสอนหลักไวยากรณ์และการใช้ภาษาในการสนทนา
- 2) ระดับผู้เรียน ระดับต้น
- 3) ภาษาที่ใช้ ภาษาญี่ปุ่น
- 4) จำนวนบท/เนื้อหา แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 การออกเสียง มี 10 บท ได้แก่

- บทนำ	- บทที่ 1-3 การออกเสียง
- บทที่ 4-5 วรรณยุกต์	- บทที่ 6 อักษรควบกล้ำกับวรรณยุกต์
- บทที่ 7 การออกเสียงพิเศษ “อ” “ห”	- บทที่ 8 เครื่องหมายต่าง ๆ
- บทที่ 9 บทสรุปและแบบฝึกหัด	
 - ตอนที่ 2 หลักไวยากรณ์ มี 35 บท เรียงบทต่อจากตอนที่ 1 ได้แก่

- บทที่ 10 โครงสร้างประโยค	- บทที่ 11 คำนามชนิดต่าง ๆ
- บทที่ 12-13 การสร้างคำนาม	- บทที่ 14 คำนามเรียกเพศ
- บทที่ 15 เอกพจน์และพหูพจน์	- บทที่ 16 คำเรียกขาน
- บทที่ 17 ประโยคกรรม	- บทที่ 18 การแสดงความเป็นเจ้าของ
- บทที่ 19 ประโยคคำถาม	- บทที่ 20 การตอบรับและตอบปฏิเสธ
- บทที่ 21 กริยาเป็น อยู่ คือ มี	- บทที่ 22 กริยา ไปมา ดู เห็น
- บทที่ 23 เวลา กาลลักษณะ	- บทที่ 24 ประโยคสมมติ
- บทที่ 25 ประโยคอุกกระทำ	- บทที่ 26 กริยานุเคราะห์ต่าง ๆ
- บทที่ 27 ประโยคแสดงความสามารถ	- บทที่ 28 ความตั้งใจความคาดหวัง

¹ ชื่อหนังสือภาษาไทยในวงเล็บเป็นชื่อที่ผู้วิจัยแปลจากชื่อหนังสือภาษาญี่ปุ่น

- บทที่ 29 ประโยคแสดงหน้าที่และสิ่งที่ต้องทำ - บทที่ 30 การขอร้อง การเรียกร้อง
- บทที่ 31 เชิญชวน ยืนยันข้อเสนอ - บทที่ 32 การสั่ง การห้าม
- บทที่ 33 การใช้ “ให้” - บทที่ 34 คำบ่งชี้
- บทที่ 35 ประโยคคำคุณศัพท์/คำวิเศษณ์ - บทที่ 36 คำคุณศัพท์/คำวิเศษณ์ต่าง ๆ
- บทที่ 37 คำวิเศษณ์เปรียบเทียบ - บทที่ 38 คำแสดงการถาม
- บทที่ 39 บุพบทแสดงตำแหน่งสถานที่ - บทที่ 40 คำเชื่อมต่าง ๆ
- บทที่ 41 คำวิเศษณ์ต่าง ๆ - บทที่ 42 การใช้ “ที่”
- บทที่ 43 คำอุทานต่าง ๆ - บทที่ 44 การนับเลข
- บทที่ 45 ลักษณะนาม

ตอนที่ 3 การอ่านเอาความ มีบทอ่าน 5 เรื่อง แต่ละเรื่องมี 3 ย่อหน้า ได้แก่

- เรื่องประเทศไทย
- เรื่องฤดูกาลของประเทศไทย
- เรื่องกรุงเทพฯ
- เรื่องพ่อขุนรามคำแหงมหาราช
- เรื่องพระเจ้าตากสิน

ตอนที่ 4 คำศัพท์พื้นฐาน (ส่วนใหญ่เป็นคำกริยาพื้นฐาน) มี 2 ส่วน ได้แก่

- ส่วนที่ 1 คำศัพท์พื้นฐานภาษาญี่ปุ่น-ภาษาไทย เรียงตามอักษรวิธีภาษาญี่ปุ่น
- ส่วนที่ 2 คำศัพท์พื้นฐานภาษาไทย-ภาษาญี่ปุ่น เรียงตามอักษรวิธีภาษาไทย

ส่วนตอนท้าย ได้แก่

- 1) บรรณานุกรม ไม่มี
- 2) ดัชนีคำศัพท์ ไม่มี
- 3) ภาคผนวก มีภาคผนวกท้ายเล่ม 4 เรื่อง ได้แก่
 1. ตารางแสดงคำสรรพนาม
 2. คำเรียกเวลา วัน เดือน
 3. แนะนำวิธีใช้พจนานุกรม
 4. บทสทนาอย่างง่าย เป็นแบบฝึกหัดออกเสียง มี 4 บท ได้แก่
 - การเรียกแท็กซี่
 - ที่ร้านขายเครื่องดื่ม
 - ที่ที่ทำการไปรษณีย์
 - การซื้อของ

1.2 タイ語レッスン初級 1、2 (บทเรียนภาษาไทยระดับต้น 1, 2)

ส่วนตอนต้น ได้แก่

- 1) ชื่อแบบเรียน ไทย語レッスン初級 1、2 (บทเรียนภาษาไทยระดับต้น 1, 2)
- 2) ชื่อผู้แต่ง Bussaba Banchongmanee, Vadhana Vudhichamnong, Vilai Tomorakul, and Hideo Maruyama
- 3) ปีที่พิมพ์ 2016
- 4) สำนักพิมพ์ 3A Corporation
- 5) จำนวนครั้งที่พิมพ์ พิมพ์ 7 ครั้ง

ส่วนเนื้อหา ได้แก่

- 1) จุดมุ่งหมายของแบบเรียน เพื่อฝึกสนทนาภาษาไทยในชีวิตประจำวันในสถานการณ์ต่างๆ
- 2) ระดับผู้เรียน ระดับต้น
- 3) ภาษาที่ใช้ ภาษาญี่ปุ่นและสัทอักษร
- 4) จำนวนบท/เนื้อหา มี 2 เล่ม เล่มละ 10 บท รวม 20 บท ก่อนเริ่มบทที่ 1 ของเล่มที่ 1 มีคำแนะนำเกี่ยวกับภาษาไทยและข้อควรรู้ก่อนเริ่มเรียน ได้แก่ การออกเสียง สำนวนที่ใช้บ่อย และแนะนำตัวละคร ต่อกันทั้ง 20 บทมีโครงสร้างเนื้อหาเหมือนกัน ได้แก่ 1. บทสนทนา 2. คำศัพท์ใหม่ 3. คำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง 4. คำอธิบาย 5. แบบฝึกหัด A, B, C, D และ 6. คอลัมน์รู้ไว้ใช่ว่า

Tai-go Lesson Shokyuu 1 ประกอบด้วยเนื้อหา 10 บท ได้แก่

- บทที่ 1 ดิฉันชื่อมิเนโกะ	- บทที่ 2 ซอย 23 ไซโหม
- บทที่ 3 เรียนตั้งแต่กี่โมงถึงกี่โมง	- บทที่ 4 มาทานอาหารไทยที่บ้านผมไหม
- บทที่ 5 แถ่นี่มีไหม	- บทที่ 6 มีกุหลาบดอกเล็กไหม
- บทที่ 7 คุณชอบฟังเพลงไทยไหม	- บทที่ 8 สั่งอาหารแล้วหรือยัง
- บทที่ 9 อาบน้ำได้ไหม	- บทที่ 10 วันหยุดนี้จะไปไหนหรือเปล่า

Tai-go Lesson Shokyuu 2 ประกอบด้วยเนื้อหา 10 บท ได้แก่

- บทที่ 11 ถ้ารถไม่ติดอีก 5 นาทีคงถึง	- บทที่ 12 ปกติเสาร์อาทิตย์ทำอะไรบ้าง
- บทที่ 13 ขอโทษ	- บทที่ 14 อย่าลืมมารับก่อนเที่ยงนะ
- บทที่ 15 รถไฟกับรถทัวร์อย่างไหนเร็วกว่ากัน	- บทที่ 16 ได้ยินว่าคุณจะไปญี่ปุ่น
- บทที่ 17 เห็นตึกสูง ๆ ที่อยู่ตรงหัวมุมนั้นไหม	- บทที่ 18 อยากจะให้คุณปริดาเป็นพิธีกร
- บทที่ 19 อย่าให้สิ้นไปนะ	- บทที่ 20 ต้มยำกุ้งเป็นไง

ส่วนตอนท้าย ได้แก่

- 1) บรรณานุกรม ไม่มี
- 2) ดัชนีคำศัพท์ มีดัชนีคำศัพท์ที่เขียนด้วยสัทอักษรเรียงลำดับคำตามอักขรวิธีภาษาอังกฤษ
- 3) ภาคผนวก มีคำอธิบายโครงสร้างและขอบเขตเนื้อหาของแต่ละบทอย่างละเอียดทั้ง

ภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่น

- มีแผ่นซีดี 1 แผ่น

- มีคำแปลความหมายของคำและประโยคในแบบฝึกหัดเป็นภาษาญี่ปุ่น คำอ่านคำไทย เขียนด้วยสัทอักษร และบทสนทนาของทุกบทเรียนรวมเป็นเล่มแทรกไว้ตอนท้ายด้วย

หมายเหตุ หนังสือ 2 เล่มนี้เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาเดียวกับหนังสือชื่อ Bamen de yakudatsu tsukaere Tai-go 1, 2 ซึ่งเคยตีพิมพ์จำหน่ายในประเทศไทยโดยสำนักพิมพ์ภาษาและวัฒนธรรมของสมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น (สสท.)

1.3 タイ語の基本 初級から中級まで (หลักภาษาไทย : ตั้งแต่ระดับต้นถึงระดับกลาง)

ส่วนตอนต้น ได้แก่

1) ชื่อแบบเรียน タイ語の基本 初級から中級まで (หลักภาษาไทย : ตั้งแต่ระดับต้นถึงระดับกลาง)

2) ชื่อผู้แต่ง 吉田英夫 (Hideto YOSHIDA)

3) ปีที่พิมพ์ 2011

4) สำนักพิมพ์ 三修社 (Sanshusha)

5) จำนวนครั้งที่พิมพ์ พิมพ์ 4 ครั้ง

ส่วนเนื้อหา ได้แก่

1) จุดมุ่งหมายของแบบเรียน เพื่อแนะนำลักษณะทั่วไปของภาษาไทยและสอนบทสนทนาสำหรับผู้เริ่มเรียนภาษาไทย

2) ระดับผู้เรียน ตั้งแต่ผู้เรียนระดับต้นถึงระดับกลาง

3) ภาษาที่ใช้ ภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทย

4) จำนวนบท/เนื้อหา แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 อักษรไทยและวิธีการออกเสียง แบ่งเป็น 4 บท ได้แก่

- บทที่ 1 พยัญชนะไทยและอักษร 3 หมู่
- บทที่ 2 การออกเสียงสระและพยัญชนะ
- บทที่ 3 วรรณยุกต์
- บทที่ 4 ข้อยกเว้นต่างๆ และคำยืมภาษาต่างประเทศ

ตอนที่ 2 หลักไวยากรณ์ไทยแทรกด้วยบทสนทนาและบทอ่านเอาเรื่อง แบ่งเป็น 29 บท ได้แก่

- บทที่ 1 ลำดับคำในประโยคภาษาไทย
- บทที่ 2 นี่ นั่น โน่น
- บทที่ 3 ~ไหม
- บทที่ 4 ~ไหม
- บทที่ 5 ประโยคคำกริยา
- บทที่ 6 การสร้างคำ
- บทที่ 7 อะไร ใคร ที่ไหน
- บทที่ 8 อยู่ มี
- บทที่ 9 ก็
- บทที่ 10 ส่วนวนการเน้นย้ำและเปรียบเทียบ

แทรกบทฝึกสนทนา 1 (พบกันอีกครั้ง)

- บทที่ 11 จำนวนและเวลา
- บทที่ 12 ลักษณะนาม

- บทที่ 13 ส่วนวนที่แสดงรูปอดีตและอนาคต

แทรกบทฝึกสนทนา 2 (ทานอาหาร)

- บทที่ 14 ได้ เป็น สามารถ
- บทที่ 15 ต้อง ควร น่าจะ
- บทที่ 16 แล้ว แล้วหรือยัง เสร็จ หมด
- บทที่ 17 การใช้คำว่า “ว่า”
- แทรกบทฝึกสนทนา 3 (การหยุดพัก)
- บทที่ 18 ส่วนงานห้ามและสั่ง
- บทที่ 19 การขอร้อง (ได้ไหม ช่วย กรุณา ขอ)
- (อย่า ห้าม จง หน่อย ด้วย นะ)
- บทที่ 20 คำบอกเงื่อนไข การสมมติ การประนีประนอมยอมความ
- แทรกบทฝึกสนทนา 4 (นัดแนะไทย)
- บทที่ 21 ทำไม อย่างไร เพื่อ สำหรับ
- แทรกบทฝึกสนทนา 5 (ไปหาหมอ)
- บทที่ 22 การใช้คำว่า “เท่าไร” “กี่”
- บทที่ 23 ส่วนให้กระทำและถูกกระทำ
- บทที่ 24 กำลังอยู่ กำลังจะ
- แทรกบทฝึกสนทนา 6 (วางแผนท่องเที่ยว)
- บทที่ 25 คำบุพบท 1 (สถานที่ เวลา)
- แทรกบทฝึกสนทนา 7 (ชะอำ)
- บทที่ 26 เท่า เท่ากับ เหมือน
- แทรกบทฝึกอ่านเอาเรื่อง 1 (การทำงาน)
- บทที่ 27 การใช้คำว่า “ที่”
- แทรกบทฝึกอ่านเอาเรื่อง 2 (ความจริงกับอดีต)
- บทที่ 28 คำบุพบท 2 (นอกจาก-แล้ว เกี่ยวกับ แทน ต่อ ยกเว้น โดย ด้วย ตาม)
- แทรกบทฝึกอ่านเอาเรื่อง 3 (ภาษากฎหมาย)
- บทที่ 29 การใช้ “ก็ เลย เสีย”
- แทรกบทฝึกอ่านเอาเรื่อง 4 (จดหมายจากญี่ปุ่น)

แต่ละบทมีคำอ่านคำศัพท์ที่เขียนด้วยสัทอักษรและแปลความหมายพร้อมคำอธิบายเป็นภาษาญี่ปุ่นอย่างละเอียด แบบฝึกหัดแปลจากญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย รวมทั้งมีคอลัมน์เกร็ดความรู้เพิ่มเติมในบทต่าง ๆ ด้วย

ส่วนตอนท้าย ได้แก่

- 1) บรรณานุกรม มี
- 2) ดัชนีคำศัพท์ ไม่มี
- 3) ภาคผนวก มี ประกอบด้วย
 - คำบอกเวลา เดือน ฤดูกาล สรรพนาม สี่
 - บทเรียนสอนภาษาถิ่นอีสาน
 - เฉลยแบบฝึกหัดทุกบท
 - ซีดี 1 แผ่น

1.4 たのしいタイ語 一冊で学ぶ会話、文法、文字 (ภาษาไทยสนุก-เรียนสนทนา หลักไวยากรณ์ และตัวอักษรในเล่มเดียว)

ส่วนตอนต้น ได้แก่

1) ชื่อแบบเรียน たのしいタイ語 一冊で学ぶ会話、文法、文字 (ภาษาไทยสนุก-เรียนสนทนา หลักไวยากรณ์ และตัวอักษรในเล่มเดียว)

2) ชื่อผู้แต่ง 宇戸清治 (Seiji UDO)

3) ปีที่พิมพ์ 2012

4) สำนักพิมพ์ 大学書林 (Daigaku shorin)

5) จำนวนครั้งที่พิมพ์ พิมพ์ 3 ครั้ง

ส่วนเนื้อหา ได้แก่

1) จุดมุ่งหมายของแบบเรียน เพื่อสอนสนทนา อ่าน และเขียนไทย

2) ระดับผู้เรียน ระดับต้น

3) ภาษาที่ใช้ ภาษาญี่ปุ่นและสัทอักษร

4) จำนวนบท/เนื้อหา แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 หลักการออกเสียง มี 2 บทคือบทที่ 1 การออกเสียงสระ วรรณยุกต์และบทที่ 2 การออกเสียงพยัญชนะ นอกจากนี้ เพิ่มเรื่องคำทักทายประจำวันและบทฝึกอ่านออกเสียงประโยคภาษาไทย

ตอนที่ 2 หลักไวยากรณ์และบทสนทนา มีทั้งหมด 13 บท โครงสร้างเนื้อหาในแต่ละบทแบ่งเป็น 2 ตอนเหมือนกัน แต่จะแตกต่างกันเรื่องบทสนทนาเท่านั้น โครงสร้างเนื้อหาที่เหมือนกันคือเริ่มจาก 1. การนำเสนอคำศัพท์ที่เขียนด้วยสัทอักษร 2. อักษรไทยและความหมายภาษาญี่ปุ่น 3. บทสนทนาที่เขียนด้วยสัทอักษร 4. คำอธิบายหลักไวยากรณ์และสำนวน 5. แบบฝึกหัด และ 6. คำแปลบทสนทนาเป็นภาษาญี่ปุ่นและบทสนทนาที่เขียนด้วยอักษรไทย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- บทที่ 1 ที่นิคมะอักษรศาสตร์ใช้ใหม่	- บทที่ 2 เรียนภาษาไทยเป็นอย่างไรบ้าง
- บทที่ 3 ช่วยตั้งชื่อเล่นให้หน่อย	- บทที่ 4 จะสั่งยังงี้ดี
- บทที่ 5 คนนั้นหน้าตาหล่อ	- บทที่ 6 ก็คืออะไร
- บทที่ 7 พรุ่งนี้มันด	- บทที่ 8 หนังสือเนื้อหาเกี่ยวกับอะไร
- บทที่ 9 ที่ญี่ปุ่นเป็นเรื่องธรรมดา	- บทที่ 10 เราเกี่ยวข้องกับอะไรกันรี
- บทที่ 11 ไม่สบายอยากจะอาเจียน	- บทที่ 12 อาหารฝีมือแม่อร่อยที่สุด
- บทที่ 13 เป็นเพื่อนกันตลอดไปนะ	

ตอนที่ 3 หลักการเขียนเบื้องต้น ประกอบด้วย 6 บทคือ

- บทที่ 1 พยัญชนะ	- บทที่ 2 สระและพยางค์
- บทที่ 3 วรรณยุกต์	- บทที่ 4 กฎการยกเว้นในการเขียนคำไทย
- บทที่ 5 บทอ่านเอาความ 1 เรื่อง “อายุมีเรียนอยู่ที่กรุงเทพ ฯ”	
- บทที่ 6 บทอ่านเอาความ 2 เรื่อง “อาจารย์ถามเกี่ยวกับบุญบังไฟ”	

ส่วนตอนท้าย ได้แก่

1) บรรณานุกรม ไม่มี

2) ดัชนีคำศัพท์ ไม่มี

3) ภาคผนวก มี

- ภาษาไทยเป็นภาษาแบบไหน

- ชนิดของคำลักษณนามและวิธีใช้

- รวมคำศัพท์ที่พบในแบบฝึกหัด จำนวนประมาณ 1,700 คำ แบ่งเป็น 2 แบบ ได้แก่

ภาษาไทย-ภาษาญี่ปุ่น เรียงตามอักขรวิธีภาษาอังกฤษ (คำศัพท์ภาษาไทยที่เขียนด้วยสัทอักษร-ความหมาย ภาษาญี่ปุ่น-คำศัพท์ภาษาไทยที่เขียนด้วยอักษรไทย) และภาษาญี่ปุ่น-ภาษาไทย เรียงคำตามอักขรวิธีภาษาญี่ปุ่น

- เฉลยแบบฝึกหัด

- ซีดี 1 แผ่น

1.5 タイ語の基礎 พื้นฐานภาษาไทย

ส่วนตอนต้น ได้แก่

1) ชื่อแบบเรียน タイ語の基礎 พื้นฐานภาษาไทย

2) ชื่อผู้แต่ง 三上直光 (Naomitsu MIKAMI)

3) ปีที่พิมพ์ 2015

4) สำนักพิมพ์ HAKUSUISHA

5) จำนวนครั้งที่พิมพ์ พิมพ์ 3 ครั้ง

ส่วนเนื้อหา ได้แก่

1) จุดมุ่งหมายของแบบเรียน เพื่อสอนการออกเสียง ตัวอักษร หลักไวยากรณ์ และสำนวน รูปประโยคแบบต่าง ๆ

2) ระดับผู้เรียน ระดับพื้นฐาน (แต่คำศัพท์และสำนวนภาษาที่ใช้เหมาะสำหรับผู้ที่สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้แล้ว)

3) ภาษาที่ใช้ ภาษาญี่ปุ่น

4) จำนวนบท/เนื้อหา แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 การออกเสียง ประกอบด้วย

- หน่วยเสียงและพยางค์

- สระ

- พยัญชนะ

- วรรณยุกต์

ตอนที่ 2 ตัวอักษร ประกอบด้วย

- โครงสร้างคำ

- พยัญชนะ

- สระ

- วรรณยุกต์และกฎการผัน

- คำควบกล้ำ

- ข้อยกเว้นและการอ่านแบบพิเศษ รวมทั้งสัญลักษณ์ต่างๆ

ตอนที่ 3 หลักไวยากรณ์ ประกอบด้วย 55 บท ได้แก่

- บทที่ 1 โครงสร้างคำ	- บทที่ 2 สรรพนาม
- บทที่ 3 ประโยคคำถาม ~A เป็น B~	- บทที่ 4 ประโยคคำถาม ~A คือ B~
- บทที่ 5 ประโยคคำถาม ~AB~	- บทที่ 6 กริยาวลี -1
- บทที่ 7 กริยาวลี -2 (กริยา+นาม)	- บทที่ 8 กริยาวลี -3 (กริยา+นาม+นาม)
- บทที่ 9 คำขยายคำนาม -1	- บทที่ 10 คำขยายคำนาม -2
(ตัวเลข ลักษณะนาม คำบ่งชี้)	(คุณศัพท์ ตัวเลข ลักษณะนาม คำบ่งชี้)
- บทที่ 11 คำขยายคำนาม -3 (ส่วนขยาย)	- บทที่ 12 คำขยายคำกริยา
- บทที่ 13 ประโยคปฏิเสธ	- บทที่ 14 ประโยคปฏิเสธ
(การใช้ “ไม่, ไม่ได้”)	(การใช้ “ไม่ใช่”)
- บทที่ 15-17 ประโยคคำถาม	- บทที่ 18 ภาคประธาน+ภาคแสดง
- บทที่ 19-22 กริยาต่อเนื่อง	- บทที่ 23 ตัวเลข
- บทที่ 24 คำบอกเวลา	- บทที่ 25 วัน เดือน ปี
- บทที่ 26 คำบอกจำนวนและปริมาณ	- บทที่ 27 คำแสดงการถาม
- บทที่ 28 คำนามไม่ชี้เฉพาะ	- บทที่ 29 ส่วนแสดงสภาพ -1 (อยู่)
- บทที่ 30 ส่วนแสดงสภาพ -2 (มี)	- บทที่ 31 การเปรียบเทียบ -1 (เท่ากัน)
- บทที่ 32 การเปรียบเทียบ -2 (กว่า, ที่สุด)	- บทที่ 33 รูปปัจจุบัน อดีต อนาคต
- บทที่ 34 กาลลักษณะ -1	- บทที่ 35 กาลลักษณะ -2
- บทที่ 36 กริยานุเคราะห์	- บทที่ 37 การใช้คำที่กลายเป็นกริยาช่วย
	(Modality) ตามด้วย “จะ”
- บทที่ 38-39 คำบุพบท	- บทที่ 40-47 คำเชื่อมประโยคต่าง ๆ เช่น
	ว่า ที่ ซึ่ง อัน ตอน เมื่อ ไม่ว่า.....
- บทที่ 48 ส่วนนรูปสามรถ	- บทที่ 49 ส่วนนการสั่ง การห้าม
- บทที่ 50 ส่วนนการขอร้อง เชิญชวน วิงวอน	- บทที่ 51-52 ส่วนนให้กระทำ
- บทที่ 53 ส่วนนถูกกระทำ	- บทที่ 54 คำช่วยท้ายประโยค
- บทที่ 55 คำอุทาน	

นอกจากนี้ ยังมีคำเฉลยแบบฝึกหัดอยู่ตอนท้ายของส่วนนี้และมีคอลัมน์อธิบายเพิ่มเติมแทรกเป็นช่วง ๆ อีก 11 เรื่อง ได้แก่

- 1. ภาษาถิ่นในประเทศไทย	- 2. อักษรพ้อขุนรามคำแหงมหาราช
- 3. ชื่อของคนไทย	- 4. คำเรียกญาติ
- 5. “ชี้” และ “ใจ”	- 6. การทักทาย
- 7. การใช้ “ไม่เป็นไร”	- 8. การขอโทษ
- 9. การขอบคุณ	- 10. คำราชาศัพท์
- 11. ปริศนาคำทาย “อะไรเอ๋ย”	

ส่วนตอนท้าย ได้แก่

- 1) บรรณานุกรม ไม่มี
- 2) ดัชนีคำศัพท์ ไม่มีดัชนีคำศัพท์ แต่เป็นดัชนีค้นคำไวยากรณ์ที่ใช้ในรูปประโยคต่าง ๆ รวมอยู่ในภาคผนวก

3) ภาคผนวก มีภาคผนวก ประกอบด้วยเรื่อง 8 เรื่อง ได้แก่

- คำคุณศัพท์ที่สำคัญ	- คำแสดงหน่วยนับและปริมาณ
- คำแสดงเวลา	- ชื่อส่วนประกอบของร่างกาย
- ชื่อสัตว์	- ชื่อผลไม้
- สี	- ชื่อประเทศต่าง
- มีซีดี 1 แผ่น	

1.6 一冊目のタイ語 ภาษาไทย

ส่วนตอนต้น ได้แก่

- 1) ชื่อแบบเรียน 一冊目のタイ語 ภาษาไทย
- 2) ชื่อผู้แต่ง 宇戸清治 (Seiji UDO)
- 3) ปีที่พิมพ์ 2013
- 4) สำนักพิมพ์ 東洋書店 (TOYOSHOTEN)
- 5) จำนวนครั้งที่พิมพ์ พิมพ์ 2 ครั้ง

ส่วนเนื้อหา ได้แก่

1) จุดมุ่งหมายของแบบเรียน เพื่อสอนภาษาไทยสำหรับผู้เริ่มเรียนและผู้ที่เคยเรียนมาบ้างแล้วแต่ต้องการเพิ่มทักษะการพูดสนทนาหรือไวยากรณ์และการเขียนให้แม่นยำยิ่งขึ้น

- 2) ระดับผู้เรียน ระดับต้น
- 3) ภาษาที่ใช้ ภาษาญี่ปุ่นและสัทอักษร
- 4) จำนวนบท/เนื้อหา แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 การออกเสียง ประกอบด้วย

- พยางค์กับเสียงวรรณยุกต์ 5 เสียง	- เสียงสระ
- เสียงพยัญชนะ	- แบบฝึกออกเสียง

ตอนที่ 2 การเขียน ประกอบด้วย

- พยัญชนะ	- สระ
- กฎการใส่เครื่องหมายวรรณยุกต์	- การเขียนคำที่มีลักษณะเฉพาะ
- เครื่องหมายและตัวเลขไทย	

ตอนที่ 3 หลักไวยากรณ์ ประกอบด้วยหลักไวยากรณ์ขั้นพื้นฐาน จำนวน 20 บท แต่ละบท

มีโครงสร้างคือ 1. ตัวบท 2. คำศัพท์ 3. คำแปลตัวบท 4. คำอธิบาย 5. แบบฝึกหัด 6. ความหมายของคำศัพท์ในแบบฝึกหัด 7. สรุปสาระสำคัญประจำบท และ 8. วลีพื้นฐานประจำบท ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

- บทที่ 1 ประโยคภาคแสดงที่เป็นคำกริยา - บทที่ 2 ประโยคภาคแสดงที่เป็นคำนาม
- บทที่ 3 กริยาแสดงความความเป็นเจ้าของ มี อยู่ - บทที่ 4 รูปอดีต ปัจจุบัน อนาคต
- บทที่ 5 กาลลักษณะ - บทที่ 6 กริยาแสดงทิศทางและกริยาต่อเนื่อง
- บทที่ 7 คำแสดงการถามและสำนวนที่ใช้ - บทที่ 8 การขอร้อง คาดเดา และแสดงความต้องการ
- บทที่ 9 สำนวนแสดงความสามารถ - บทที่ 10 คำลักษณนาม
- บทที่ 11 การแสดงการเปรียบเทียบ - บทที่ 12 การห้าม การสั่ง หน้าที่
- บทที่ 13 การใช้สำนวน ให้ และ รับ และสำนวนให้กระทำ
- บทที่ 14 สำนวนแสดงการอ้างอิงและฝากความ
- บทที่ 15 คำเชื่อม คำบุพบท - บทที่ 16 รูปสมมติ เงื่อนไข บอกเหตุและผล
- บทที่ 17 การประนีประนอมยอมความและยกเว้น
- บทที่ 18 สำนวนบอกวัตถุประสงค์ วิธีการ เครื่องมือ
- บทที่ 19 สำนวนบอกเวลาและลำดับขั้นก่อนหลัง
- บทที่ 20 สำนวนถูกกระทำและคำเชื่อมอื่น ๆ

ส่วนตอนท้าย ได้แก่

- 1) บรรณานุกรม ไม่มี
- 2) ดัชนีคำศัพท์ มี เรียงคำตามอักษรวิไทย
- 3) ภาคผนวก ไม่มี แต่มีเฉลยแบบฝึกหัดแทรกอยู่ก่อนดัชนีคำศัพท์และมีซีดี 1 แผ่น

1.7 表現を身につける初級タイ語 (ภาษาไทยระดับต้นที่ควรรู้)

ส่วนตอนต้น ได้แก่

- 1) ชื่อแบบเรียน 表現を身につける初級タイ語 (ภาษาไทยระดับต้นที่ควรรู้)
- 2) ชื่อผู้แต่ง สนิサー・ウィッタヤーพานยานอน (Sunisa Wittayapanyanon)
- 3) ปีที่พิมพ์ 2016
- 4) สำนักพิมพ์ 三修社 (Sanshusha)
- 5) จำนวนครั้งที่พิมพ์ พิมพ์ 1 ครั้ง

ส่วนเนื้อหา ได้แก่

1) จุดมุ่งหมายของแบบเรียน เพื่อสอนสนทนาภาษาไทยจากการใช้สำนวนภาษาและโครงสร้างรูปประโยคที่ใช้จริงในชีวิตประจำวัน โดยเน้นการออกเสียงที่ถูกต้อง

- 2) ระดับผู้เรียน ระดับต้น
- 3) ภาษาที่ใช้ ภาษาญี่ปุ่นและสัทอักษร
- 4) จำนวนบท/เนื้อหา มี 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 การออกเสียงภาษาไทย ประกอบด้วย

- เสียงกับพยัญชนะและแบบฝึกหัด
- สระและแบบฝึกหัด

- พยัญชนะ (พยัญชนะต้น พยัญชนะควบกล้ำ และตัวสะกด) และแบบฝึกหัด
- วรรณยุกต์และแบบฝึกหัด

ตอนที่ 2 การสนทนาในสถานการณ์ต่าง ๆ มีทั้งหมด 12 บท แต่ละบทมีโครงสร้างดังนี้

1) บทสนทนา 2) คำศัพท์ 3) คำอธิบายหลักไวยากรณ์และสำนวนรูปประโยค 4) แบบฝึกหัด และ 5) รายการคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

บทที่ 1 การแนะนำตนเอง ประกอบด้วยเนื้อหาคือ

- 1. สำนวนการทักทาย
- 2. การใช้ “ครับ/ค่ะ”
- 3. โทษนะ
- 4. คำสรรพนามและการเรียกขาน
- 5. ชื่ออะไร
- 6. ละ
- 7. ยินดีที่ได้รู้จัก

บทที่ 2 การถามคู่สนทนา ประกอบด้วยเนื้อหาคือ

- 1. ลำดับคำในภาษาไทย
- 2. การใช้ “เป็น”
- 3. ใช่ไหม
- 4. แล้ว
- 5. คำแสดงการถาม
- 6. ที่

บทที่ 3 วิธีการสื่อสารแบบไทย 1 (การตั้งคำถาม) ประกอบด้วยเนื้อหาคือ

- 1. ตัวเลขและวิธีการนับเลข (0-999)
- 2. ประโยคคำกริยา+ไหม
- 3. อยู่
- 4. มี+กรรม (แสดงความเป็นเจ้าของ)
- 5. ครอบครั (คำเรียกญาติ)

บทที่ 4 พบกับรสชาติที่ไม่รู้จัก (ลองชิมดูจึงจะรู้รสชาติ) ประกอบด้วยเนื้อหาคือ

- 1. การใช้ “นี่ นั่น โน่น”
- 2. คือ
- 3. หรือ เหนอ หรือ
- 4. หรือเปล่า
- 5. ไหม
- 6. ลอง+กริยา+ดู
- 7. เป็นไง
- 8. นะ
- 9. วิธีใช้คำวิเศษณ์

บทที่ 5 วิธีการสื่อสารแบบไทย 2 (การต่อรอง/การพูดตีสันทิ) ประกอบด้วยเนื้อหาคือ

- 1. ตัวเลขและวิธีการนับเลข (1,000 ขึ้นไป)
- 2. นี่ นั่น โน่น
- 3. ลักษณะนาม
- 4. ไม่+คุณศัพท์/กริยา+หรือ
- 5. คำขยายกริยา
- 6. ได้
- 7. จ๊ะ/จ้า
- 8. ก็แล้วกัน
- 9. นะ
- 10. นาม/กริยา+ก็ได้

บทที่ 6 วิธีการสื่อสารแบบไทย 3 (การรับข้อเสนอด้วยความยินดี) ประกอบด้วยเนื้อหาคือ

- 1. สำนวนเกี่ยวกับวันและเวลา
- 2. จะ+กริยา
- 3. ว่า+จะ+กริยา
- 4. กริยา+กริยา
- 5. อยาก (จะ)+กริยา/คุณศัพท์
- 6. เคย+กริยา

- 7. กริยา+อยาก
- 8. กริยาวลี/นาม/คุณศัพท์+ด้วย
- 9. นาม+ก็

บทที่ 7 นัดพบกันที่ร้านขายกระเป๋ (การยืนยันเป็นเรื่องสำคัญ) ประกอบด้วยเนื้อหาคือ

- 1. ส่วนวนเกี่ยวกับสถานที่และตำแหน่งที่ตั้ง
- 2. ส่วนวนการบอกตำแหน่งที่ตั้ง
- 3. รู้จัก
- 4. คำแสดงการถาม+ดี
- 5. ดีไหม

บทที่ 8 เวลามาสาย-หัวใจของ “ไม่เป็นไร” ประกอบด้วยเนื้อหาคือ

- 1. ส่วนวนบอกเวลา
- 2. วิธีการเดินทาง
- 3. วิธีการขอโทษ
- 4. กริยา+(กัน) เอะ
- 5. นาม/คุณศัพท์/กริยา+แล้ว

บทที่ 9 จะไปแถวเอกมัยไหม (ตรวจสอบก่อนขึ้น) ประกอบด้วยเนื้อหาคือ

- 1. ส่วนวนการบอกทาง
- 2. A + แล้วก็ + B
- 3. ส่วนวนการขอร้อง
- 4. กริยา+เลย
- 5. อีก
- 6. ใช่+นาม+หรือเปล่า
- 7. ต้อง

บทที่ 10 จะไปส่งไหม (มารยาทของผู้ชาย) ประกอบด้วยเนื้อหาคือ

- 1. กริยา+ยัง
- 2. กริยา+ไป/มา/กลับ
- 3. คง (จะ)+กริยา/คุณศัพท์
- 4. ไม่+คุณศัพท์/วิเศษณ์+เท่าไร
- 5. ก่อน+กริยา
- 6. จะได้
- 7. คำบอกวันเดือนปี

บทที่ 11 ที่ภัตตาคาร (วิธีสั่งอาหาร) ประกอบด้วยเนื้อหาคือ

- 1. ขอ+นาม/กริยา
- 2. สรรพนาม/นาม+ที่+กริยา/คุณศัพท์/วลี
- 3. อะไร/ที่ไหน/ใคร+ไหม/หรือเปล่า
- 4. ชอบ+นาม/กริยา
- 5. A+หรือ+B

บทที่ 12 ความเกรงใจ (การแสดงออกภายนอกของคนไทย) ประกอบด้วยเนื้อหาคือ

- 1. ให้+นาม (สิ่งของ)
- 2. ขอขอบคุณ+ที่+วลี
- 3. อยู่+กริยา
- 4. กริยา+สิ
- 5. ถ้า+A+ก็+B

ตอนที่ 3 ตัวอักษรไทยและกฎการเขียน ประกอบด้วยเรื่อง

- 1. พยัญชนะ
- 2. สระ
- 3. วรรณยุกต์
- 4. พยัญชนะ+ตัวสะกด
- 5. กฎการเขียนคำต่าง ๆ
- 6. เครื่องหมาย/เครื่องหมายวรรคตอน

ส่วนตอนท้าย ได้แก่

- 1) บรรณานุกรม ไม่มี

- 2) ดัชนีคำศัพท์ มี โดยเรียงคำตามลำดับตัวอักษรภาษาอังกฤษ
- 3) ภาคผนวก มี ได้แก่
- ระบบการเขียนไทย
 - เฉลยแบบฝึกหัด
 - ดัชนีคำศัพท์
 - ซีดี 1 แผ่น

ผลการวิเคราะห์แบบเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นสำหรับผู้เรียนระดับต้นพบว่า ภาษาที่ใช้มีทั้ง ภาษาญี่ปุ่น ภาษาไทย และสัทอักษร กล่าวคือ แบบเรียนที่เขียนด้วยภาษาญี่ปุ่นเพียงภาษาเดียวมี 1 เล่ม คือ 基礎タイ語 (หลักภาษาไทย) แบบเรียนที่เขียนด้วยภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทยมี 1 เล่มคือ タイ語の基本 初級から中級まで (หลักภาษาไทย : ตั้งแต่ระดับต้นถึงระดับกลาง) แบบเรียนที่เขียนด้วย ภาษาญี่ปุ่นและสัทอักษรมีมากที่สุด จำนวน 4 เล่ม คือ

1. タイ語レッスン初級 1、2 (บทเรียนภาษาไทยระดับต้น 1, 2)
2. たのしいタイ語 一冊で学ぶ会話、文法、文字 (ภาษาไทยสนุก-เรียนสนทนา หลักไวยากรณ์ และตัวอักษรในเล่มเดียว)
3. 一冊目のタイ語 ภาษาไทย
4. 表現を身につける初級タイ語 (ภาษาไทยระดับต้นที่ควรรู้)

เนื้อหาของแบบเรียนแต่ละเล่มจะสอนทักษะทางภาษาไทยทั้ง 4 ทักษะคือฟัง พูด อ่าน และเขียน รวมกัน นอกจากนี้ แบบเรียนบางเล่มยังมีดัชนีคำศัพท์ ภาคผนวก และซีดีประกอบการฝึกฟังและพูดด้วย แบบเรียนดังกล่าวข้างต้นสามารถวิเคราะห์ส่วนประกอบสำคัญของแบบเรียนได้ ดังนี้

ส่วนที่ 1 อธิบายการเขียนและการออกเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ภาษาไทย การผันวรรณยุกต์ บางเล่มมีเพิ่มเรื่องอักษรควบกล้ำ หรือการออกเสียงพิเศษ “อ” “ห” หรือเครื่องหมายต่าง ๆ หรือสำนวนที่ใช้บ่อย หรือข้อยกเว้น หรือคำยืมภาษาต่างประเทศ หรือบทฝึกการออกเสียงประโยคภาษาไทย

ส่วนที่ 2 แนะนำบทสนทนาภาษาไทย มีองค์ประกอบคล้ายกันคือบทสนทนา คำศัพท์ในบทสนทนา คำศัพท์เพิ่มเติม คำอธิบาย รูปประโยค (Pattern) และแบบฝึกหัด

ส่วนที่แตกต่างกันของแบบเรียนแต่ละเล่มคือเนื้อหาของบทสนทนาในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม พบว่ามีบทสนทนาในสถานการณ์ที่เหมือนกัน ได้แก่ การแนะนำตัว ครอบครัว การถามเวลา การถามทาง การซื้อของ การสั่งอาหาร ขอโทษ ขอขอบคุณ ฯลฯ

ส่วนที่ 3 อธิบายไวยากรณ์ไทย แบบเรียนแต่ละเล่มจะอธิบายไวยากรณ์ไทยมีเนื้อหาแตกต่างกัน แต่โดยภาพรวมเนื้อหาไวยากรณ์ไทยที่แบบเรียนอธิบาย เช่น การอธิบายชนิดของคำไทย การใช้ประโยคคำถาม 5 W “ใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไร และอย่างไร” การใช้ประโยคคำถาม yes/no question เช่น “ไหม ใช่มั้ย หรือยัง” ประโยคปฏิเสธ “ไม่ ไม่ได้” การเปรียบเทียบ “เท่ากัน กว่า ที่สุด” การนับเลข

อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยพบว่า ส่วนที่ 2 แนะนำบทสนทนาภาษาไทยและส่วนที่ 3 อธิบายไวยากรณ์ไทยบางเล่มจะมีเนื้อหาอธิบายไวยากรณ์ไทยผ่านรูปประโยค (Pattern) การพูด แต่ไม่มีบทสนทนาโต้ตอบของตัวละคร นอกจากนี้ แบบเรียนบางเล่มก็มีทั้ง 2 ส่วนคือแนะนำบทสนทนาภาษาไทยโดยมีบทสนทนาโต้ตอบของตัวละครและมีหัวข้อของการอธิบายไวยากรณ์ไทยด้วย

ส่วนที่ 4 เบ็ดเตล็ด มีเนื้อหาแตกต่างกัน เช่น บทอ่านเอาความ คำศัพท์พื้นฐานภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่น แนะนำการใช้พจนานุกรม เกร็ดความรู้เพิ่มเติมเรื่องต่าง ๆ เช่น อักษรพ้องนามคำแหง การใช้ “ไม่เป็นไร” คำราชาศัพท์ ฤดูกาลของไทย เรื่องประเทศไทย เรื่องของกรุงเทพฯ ฯ ฯลฯ

2. แบบเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นสำหรับผู้เรียนระดับกลาง (Intermediate Level)

ผลการวิจัยพบว่า แบบเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นสำหรับผู้เรียนระดับกลางมีจำนวนน้อยมาก อาจเนื่องจากการเป็นการเรียนภาษาไทยในระดับสูงขึ้น เนื้อหาของแบบเรียนจึงมีความยากประกอบกับมีกลุ่มผู้เรียนเฉพาะ จึงทำให้แบบเรียนไม่มีขายตามท้องตลาดทั่วไปอย่างมากมายเหมือนแบบเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นสำหรับผู้เรียนระดับต้น ดังนั้น เนื้อหาของแบบเรียนสำหรับผู้เรียนระดับกลางนี้จะเป็นแบบเรียนที่ผู้สอนคัดเลือกเนื้อหาตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

จากผลการวิจัยพบแบบเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นสำหรับผู้เรียนระดับกลางจำนวน 2 เล่ม คือ

2.1 サヌック : 中級タイ語の会話と文法 SANUK: Intermediate Thai Conversation and Grammar

ส่วนตอนต้น ได้แก่

1) ชื่อแบบเรียน サヌック : 中級タイ語の会話と文法 SANUK: Intermediate Thai Conversation and Grammar

2) ชื่อผู้แต่ง 宮本マラシー (Marasri Miyamoto)

3) ปีที่พิมพ์ 2014

4) สำนักพิมพ์ 日本ルート印刷出版

5) จำนวนครั้งที่พิมพ์ ไม่มี

ส่วนเนื้อหา ได้แก่

1) จุดมุ่งหมายของแบบเรียน เพื่อสอนบทสนทนาและไวยากรณ์ไทยสำหรับผู้เรียนระดับกลาง

2) ระดับผู้เรียน ผู้เรียนระดับกลาง

3) ภาษาที่ใช้ ภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่น

4) จำนวนบท/เนื้อหา แต่ละบทประกอบด้วย 1) บทสนทนาภาษาไทย 2) คำศัพท์ภาษาไทย และมีคำแปลภาษาญี่ปุ่น 3) รูปประโยคพร้อมตัวอย่างการใช้ 4) แบบฝึกหัดแปลญี่ปุ่นเป็นไทยและแปลไทยเป็นญี่ปุ่น มี 25 บท ได้แก่

- บทที่ 1 ไม่ได้เจตังน่าน

- บทที่ 2 พูดภาษาไทยเก่งขึ้น

- บทที่ 3 ไม่ได้ไปแล้ว

- บทที่ 4 ไม่คิดถึงบ้างบ้างหรือ

- บทที่ 5 ขับรถเป็นไหม
- บทที่ 6 กำลังจะไปทาน
- บทที่ 7 ทำเป็นแต่อาหารง่าย ๆ
- บทที่ 8 แบททำท่าจะหมด
- บทที่ 9 นึกว่าใคร
- บทที่ 10 คุณชอบอะไรมากกว่ากัน
- บทที่ 11 อย่างเก่งก็แค่รอบรองชนะเลิศ
- บทที่ 12 ไม่ค่อยยากเท่าไร
- บทที่ 13 ตั้ง 3 อาทิตย์เชียวนะหรือ
- บทที่ 14 อยากไปทำมั่ง
- บทที่ 15 ไม่มีเวลาสักที
- บทที่ 16 เอาไปซ่อมซี
- บทที่ 17 ซื้อมือใหม่เออะ
- บทที่ 18 มีขายแต่ตามห้าง
- บทที่ 19 ซักเกียจถือ
- บทที่ 20 ไกลนะ เดินไหวเหวอ
- บทที่ 21 อยู่ ๆ ก็รู้สึกปวด
- บทที่ 22 ยังไม่กลับอีกเหวอ
- บทที่ 23 เดี๋ยวตามไป
- บทที่ 24 ดูบ้างไม่ดูบ้าง
- บทที่ 25 ยิ่งเรียนยิ่งสนุก

ส่วนตอนท้าย ได้แก่

- 1) บรรณานุกรม ไม่มี
- 2) ดัชนีคำศัพท์ มีดัชนีบอกหน้าคำศัพท์และรูปประโยค แบ่งตามกลุ่มพยัญชนะ ก-ฮ
- 3) ภาคผนวก มีเฉลยแบบฝึกหัด 25 บท

2.2 中級タイ語総合読本—タイの社会と文化を読む (ภาษาไทยบูรณาการระดับกลาง-อ่านวัฒนธรรมและสังคมไทย)

ส่วนตอนต้น ได้แก่

- 1) ชื่อแบบเรียน 中級タイ語総合読本—タイの社会と文化を読む (ภาษาไทยบูรณาการระดับกลาง-อ่านวัฒนธรรมและสังคมไทย)
- 2) ชื่อผู้แต่ง 斉藤 スワニー、三上 直光 (Suwanee SITO, Naomitsu MIKAMI)
- 3) ปีที่พิมพ์ 2005
- 4) สำนักพิมพ์ 白水社 (HAKUSUISSHA)
- 5) จำนวนครั้งที่พิมพ์ พิมพ์ 1 ครั้ง

ส่วนเนื้อหา ได้แก่

1) จุดมุ่งหมายของแบบเรียน เพื่อเพิ่มทักษะความรู้ภาษาไทยแบบก้าวกระโดด โดยการใช้การฝึกอ่านเพื่อความเข้าใจจากบทอ่านขนาดยาวกว่าที่เคยเรียนในระดับต้น เรียนรู้การใช้กลุ่มคำและสำนวนรูปประโยคที่จำเป็น เพิ่มทักษะการเขียนจากแบบฝึกหัด และทักษะการฟังพูดจากบทสนทนา

- 2) ระดับผู้เรียน ระดับกลาง
- 3) ภาษาที่ใช้ ภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่น
- 4) จำนวนบท/เนื้อหา มีทั้งหมด 25 บท โดยแต่ละบทมีโครงสร้างเนื้อหา คือ
 - บทอ่าน ขนาดความยาวประมาณ 20 บรรทัด
 - กลุ่มคำและสำนวนรูปประโยคที่สำคัญ

- บทสนทนา ขนาดความยาว 10 บรรทัด
- แบบฝึกหัด

บทอ่านมีเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ อาหารการกิน กลุ่มชาติพันธุ์ ขนบธรรมเนียม ประเพณี มารยาท ศาสนา ครอบครัวและเครือญาติ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- บทที่ 1 ภูมิศาสตร์ประเทศไทย タイの地理
- บทที่ 2 ภูมิอากาศประเทศไทย タイの気候
- บทที่ 3 คนไทยหลากหลายชาติพันธุ์ 多民族のタイ人
- บทที่ 4 ผ้าไหมไทย タイシルク
- บทที่ 5 บ้านเรือนไทย タイ家屋
- บทที่ 6 อาหารไทย タイの食文化
- บทที่ 7 การคมนาคม 交通運輸
- บทที่ 8 ช้างไทย タイの象
- บทที่ 9 เที่ยวกรุงเทพฯ バンコク観光
- บทที่ 10 การซื้อของ 買い物
- บทที่ 11 เครื่องแต่งกายไทย タイの衣服
- บทที่ 12 รำและการละเล่นไทย タイの演劇と舞踊
- บทที่ 13 ความบันเทิงของชาวบ้าน 庶民の娯楽
- บทที่ 14 นิสัยของคนไทย タイ人性格
- บทที่ 15 มารยาทไทย タイの礼儀作法
- บทที่ 16 การเกิด 出生
- บทที่ 17 การตั้งชื่อ 命名
- บทที่ 18 การแต่งงาน 結婚
- บทที่ 19 การตาย 死
- บทที่ 20 ศาสนาและความเชื่อของคนไทย タイ人の宗教と信仰
- บทที่ 21 ครอบครัวของคนไทย タイ人の家族
- บทที่ 22 เด็กไทย タイ人の子供
- บทที่ 23 ผู้หญิงไทย タイ人の女性
- บทที่ 24 การศึกษา 教育
- บทที่ 25 วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระเจ้าแผ่นดิน 国王誕生慶祝日

ส่วนตอนท้าย ได้แก่

- 1) บรรณานุกรม มี
- 2) ดัชนีคำศัพท์ มีทั้งดัชนีคำศัพท์และดัชนีสำนวนรูปประโยคที่ใช้ในหนังสือ
- 3) ภาคผนวก มีเฉลยแบบฝึกหัด 25 บท

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นสำหรับผู้เรียนระดับกลางพบว่าแบบเรียนทั้งสองเล่มเขียนด้วยภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่น เนื้อหาของแบบเรียนเน้นการสอนสนทนาที่มีเนื้อหาซับซ้อนกว่าระดับต้น รวมทั้งมีเนื้อหาเกี่ยวกับไทยศึกษาเรื่องต่าง ๆ เช่น สภาพภูมิศาสตร์ของไทย วัฒนธรรมไทย ชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย

นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่า การใช้ภาษาไทยสำหรับผู้เรียนระดับกลางจะมีวงศัพท์และรูปประโยคที่ยากขึ้นจากระดับต้น

3. แบบเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นสำหรับผู้เรียนระดับสูง (Advanced Level)

ผลการวิจัยพบว่า แบบเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นสำหรับผู้เรียนระดับสูงมีจำนวนน้อยเช่นเดียวกับแบบเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นสำหรับผู้เรียนระดับกลาง ทั้งนี้เนื่องจากแบบเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนระดับสูงมีผู้เรียนเฉพาะกลุ่มและเนื้อหาของแบบเรียนยากขึ้น จึงทำให้แบบเรียนมีจำนวนน้อย เพราะส่วนมากผู้สอนจะเป็นผู้กำหนดเนื้อหาของแบบเรียนตามคำอธิบายรายวิชาในหลักสูตร

จากผลการวิจัยพบแบบเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นสำหรับผู้เรียนระดับสูงจำนวน 3 เล่ม ได้แก่

3.1 A visit to Singburi : Thai Language and Culture through learning

ส่วนตอนต้น ได้แก่

- 1) ชื่อแบบเรียน A visit to Singburi : Thai Language and Culture through learning
- 2) ชื่อผู้แต่ง พรศรี โรห์
- 3) ปีที่พิมพ์ 2008
- 4) สำนักพิมพ์ S.P.N. Printing Co.,Ltd. Bangkok, Thailand
- 5) จำนวนครั้งที่พิมพ์ พิมพ์ 1 ครั้ง

ส่วนเนื้อหา ได้แก่

1) จุดมุ่งหมายของแบบเรียน เพื่อเสริมความสามารถทางภาษาให้ผู้เรียนเรียนภาษาด้วยตนเองและเพื่อใช้ควบคู่กับ CD-ROM, A visit to Singburi

2) ระดับผู้เรียน ชั้นปีที่ 3-4

3) ภาษาที่ใช้ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

4) จำนวนบท/เนื้อหา แบบเรียนนี้มีทั้งหมด 8 บท ได้แก่

- บทที่ 1 สิ่งบุรี	- บทที่ 2 บ้านของฉัน
- บทที่ 3 ตลาด	- บทที่ 4 โรงเรียน
- บทที่ 5 วันสงกรานต์	- บทที่ 6 วันลอยกระทง
- บทที่ 7 พระประจำวันเกิด	- บทที่ 8 พิธีแต่งงาน

บทเรียนแต่ละบทประกอบด้วยบทอ่าน คำศัพท์ คำแปลบทอ่านเป็นภาษาอังกฤษ คำถาม

ส่วนตอนท้าย ได้แก่

- 1) บรรณานุกรม ไม่มี
- 2) ดัชนีคำศัพท์ ไม่มี
- 3) ภาคผนวก มีภาคผนวกเฉลยคำถามแต่ละบท

3.2 タイ語上級講座：読解と作文 ภาษาไทยขั้นสูง: อ่านเอาเรื่องและเรียงความ

ส่วนตอนต้น ได้แก่

1) ชื่อแบบเรียน タイ語上級講座：読解と作文 ภาษาไทยขั้นสูง: อ่านเอาเรื่องและเรียงความ

- 2) ชื่อผู้แต่ง 宮本マラシー (มารศรี มียาโมโต)
- 3) ปีที่พิมพ์ 2009
- 4) สำนักพิมพ์ めこん (MEKON)
- 5) จำนวนครั้งที่พิมพ์ พิมพ์ 2 ครั้ง

ส่วนเนื้อหา ได้แก่

1) จุดมุ่งหมายของแบบเรียน เพื่อฝึกอ่านเอาเรื่องและเขียนเรียงความ
 2) ระดับผู้เรียน ระดับสูง
 3) ภาษาที่ใช้ ภาษาญี่ปุ่น
 4) จำนวนบท/เนื้อหา มี 24 บท แต่ละบทประกอบด้วย 1. บทอ่านซึ่งมี 2 ส่วนคือส่วนที่เป็นความเรียงร้อยแก้วและบทสนทนา 2. คำอธิบายไวยากรณ์และรูปประโยค 3. แบบฝึกหัดเขียนเรียงความ และ 4. แบบฝึกหัดแปลภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทยและแปลภาษาไทยเป็นภาษาญี่ปุ่น บทอ่านทั้ง 24 บท ได้แก่

- บทที่ 1 สะอาดหรือเปล่า	- บทที่ 2 วันที่ฝนตก
- บทที่ 3 ดอกไม้กับความเชื่อ	- บทที่ 4 ชัยบวชพระ
- บทที่ 5 ชื่อเล่นของคนไทย	- บทที่ 6 ชื่อกับขวัญ
- บทที่ 7 หัวและเท้า	- บทที่ 8 การจราจรในกรุงเทพฯ
- บทที่ 9 เข้าตามตรอก ออกตามประตู	- บทที่ 10 หมอดู
- บทที่ 11 นักศึกษาไทยกับการเรียน	- บทที่ 12 น้ำกับคนไทย
- บทที่ 13 ฝีมือไทย	- บทที่ 14 คนไทยรักสนุก
- บทที่ 15 พระสงฆ์กับสตรี	- บทที่ 16 การสักบนผิวหนัง
- บทที่ 17 เมื่อคนไทยไปงานศพ	- บทที่ 18 ชาวากับข้าว
- บทที่ 19 กินทั้งกินขำ	- บทที่ 20 พยากรณ์อากาศ
- บทที่ 21 ผู้หญิงกับความงาม	- บทที่ 22 ดวงดาว วัน และสี
- บทที่ 23 เวทีมวย	- บทที่ 24 คนไทยกับบุหรื

ส่วนตอนท้าย ได้แก่

- 1) บรรณานุกรม มี

- 2) ดัชนีคำศัพท์ มี แต่เป็นดัชนีค้นคำไวยากรณ์ที่อธิบายในตัวเล่มมิใช่ดัชนีค้นศัพท์ทั่วไป
- 3) ภาคผนวก มีเฉลยแบบฝึกหัด

3.3 นิทานพื้นบ้านไทย Thai Folktales for Thai Language Learners

ส่วนตอนต้น ได้แก่

- 1) ชื่อแบบเรียน นิทานพื้นบ้านไทย Thai Folktales for Thai Language Learners
- 2) ชื่อผู้แต่ง พรศรี ไรท์
- 3) ปีที่พิมพ์ 2549
- 4) สำนักพิมพ์ C& P Printing Bangkok, Thailand
- 5) จำนวนครั้งที่พิมพ์ ไม่มี

ส่วนเนื้อหา ได้แก่

1) จุดมุ่งหมายของแบบเรียน เพื่อให้ให้นักศึกษาชาวต่างชาติมีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับเมืองไทยผ่านเรื่องราวของนิทาน

- 2) ระดับผู้เรียน ผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาระดับกลางค่อนข้างสูง
- 3) ภาษาที่ใช้ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 4) จำนวนบท/เนื้อหา มี 4 บท ได้แก่
 - เรื่องปลาบู่ทอง
 - เรื่องพระรถ-เมรี
 - เรื่องพระสุนทร-มโนห์รา
 - เรื่องสังข์ทอง

นิทานแต่ละเรื่องประกอบด้วยการแนะนำตัวละคร เนื้อเรื่อง และคำศัพท์

ส่วนตอนท้าย ได้แก่

- 1) บรรณานุกรม ไม่มี
- 2) ดัชนีคำศัพท์ ไม่มี
- 3) ภาคผนวก ไม่มี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นสำหรับผู้เรียนระดับสูงพบว่า ภาษาที่ใช้คือภาษาญี่ปุ่น ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ กล่าวคือ แบบเรียนที่ใช้ภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่น คือ *タイ語上級講座：読解と作文* ภาษาไทยชั้นสูง: อ่านเอาเรื่องและเรียงความ แบบเรียนที่ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษมี 2 เล่มคือ *A visit to Singburi : Thai Language and Culture through learning* และ *นิทานพื้นบ้านไทย Thai Folktales for Thai Language Learners*

เนื้อหาของแบบเรียนเน้นการสอนทักษะการอ่านและการเขียนระดับสูง แบบเรียนบางเล่มมีซีดีประกอบเพื่อฝึกทักษะการฟัง เนื้อหาเน้นการสอนวัฒนธรรมไทย ซึ่งแบบเรียนแต่ละเล่มมีเนื้อหาการสอนวัฒนธรรมไทยที่แตกต่างกัน

อย่างไรก็ตาม แบบเรียนแต่ละเล่มจะมีองค์ประกอบที่คล้ายกันคือบทอ่าน คำศัพท์ แบบฝึกหัด แบบเรียนบางเล่มเพิ่มคำอธิบายไวยากรณ์และรูปประโยค

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง สถานภาพการศึกษาภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ สถานภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นด้านหลักสูตร แบบเรียน และการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยของญี่ปุ่น

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการวิจัยเอกสาร มีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากร

สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ได้แก่ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน 6 คน รวมถึงนักศึกษาของมหาวิทยาลัยที่มีการเปิดสอนวิชาภาษาไทย 188 คน จาก มหาวิทยาลัย 5 แห่ง ได้แก่

- 1.1 มหาวิทยาลัยโตเกียวศึกษาต่างประเทศ (TUFS)
- 1.2 มหาวิทยาลัยคันต่อนานาชาติศึกษา (KUIS)
- 1.3 มหาวิทยาลัยโตเกียว (DBU)
- 1.4 มหาวิทยาลัยเมจิเกคูอิน (MGU)
- 1.5 มหาวิทยาลัยริทซ์คุมะเอเซียแปซิฟิก (APU)

2. ขอบเขตของเนื้อหาการวิจัย

- 2.1 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้านต่าง ๆ ได้แก่
 - 2.1.1 หลักสูตรภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวญี่ปุ่น
 - 2.1.2 แบบเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวญี่ปุ่น
 - 2.1.3 กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวญี่ปุ่น
- 2.2 วิเคราะห์แบบเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 3.1 แบบสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น
- 3.2 แบบสัมภาษณ์นักศึกษา เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น

4. ระยะเวลาที่ศึกษา

ปีการศึกษา 2558 ตั้งแต่เดือนกันยายน 2558 – เดือนมกราคม 2560 รวมเวลา 1 ปี 6 เดือน

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ผู้วิจัยใช้ค่าร้อยละเป็นเกณฑ์ประเมินผลคะแนนจากแบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 คะแนนแบบสัมภาษณ์ ด้านหลักสูตร ด้านแบบเรียนภาษาไทย และด้านกิจกรรมการเรียนการสอนใช้คะแนนรวมแบบสเกลวัดทัศนคติ เพื่อวัดระดับความคิดเห็น 5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่งและใช้แน่นอน
4	หมายถึง	เห็นด้วยและอาจจะใช้
3	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยและอาจจะไม่ใช้
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งและไม่ใช้แน่นอน

นอกจากนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยตอนที่ 2 ข้างต้นนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินผลไว้ดังนี้

4.51-5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง	มาก
2.51-3.50	หมายถึง	ปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	น้อย
1.00-1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด

ผลของการวิจัยแบ่งเป็น 4 ส่วนคือวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์กลุ่มนักศึกษา เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนกับกลุ่มนักศึกษา และวิเคราะห์แบบเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนมีผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ 6 คน สามารถสรุปผลการวิจัยจากแบบสัมภาษณ์ด้านหลักสูตร ด้านแบบเรียนภาษาไทย และด้านกิจกรรมการเรียนการสอนได้ว่า ด้านหลักสูตร กลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนมีคะแนนความพึงพอใจจุดมุ่งหมายและโครงสร้างมีค่าเฉลี่ยระดับมาก เนื้อหาวิชามีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด-ปานกลาง วิธีการสอนและสื่อการสอนมีค่าเฉลี่ยระดับมาก และการประเมินผลมีค่าเฉลี่ยระดับมาก-ปานกลาง

ด้านแบบเรียน กลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนมีคะแนนความพึงพอใจจุดมุ่งหมายมีค่าเฉลี่ยระดับมาก และเนื้อหาวิชามีค่าเฉลี่ยระดับมาก

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนมีคะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยระดับมาก

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์กลุ่มนักศึกษามีผู้ตอบแบบสัมภาษณ์จำนวน 188 คน สามารถสรุปผลการวิจัยจากแบบสัมภาษณ์ด้านหลักสูตร ด้านแบบเรียนภาษาไทย และด้านกิจกรรมการเรียนการสอนได้ว่า ด้านหลักสูตร กลุ่มนักศึกษามีคะแนนความพึงพอใจจุดมุ่งหมายและโครงสร้างมีค่าเฉลี่ยระดับมาก เนื้อหาวิชามีค่าเฉลี่ยระดับมาก วิธีการสอนและสื่อการสอนมีค่าเฉลี่ยระดับมาก และการประเมินผลมีค่าเฉลี่ยระดับมาก-ปานกลาง

ด้านแบบเรียน กลุ่มนักศึกษามีคะแนนความพึงพอใจจุดมุ่งหมายมีค่าเฉลี่ยระดับมาก และเนื้อหาวิชามีค่าเฉลี่ยระดับมาก

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มนักศึกษามีคะแนนความพึงพอใจทักษะการสื่อสารมีค่าเฉลี่ยระดับมาก และรูปแบบของกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก-ปานกลาง

ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนกับกลุ่มนักศึกษา สามารถสรุปผลการวิจัยจากแบบสัมภาษณ์ด้านหลักสูตร ด้านแบบเรียนภาษาไทย และด้านกิจกรรมการเรียนการสอนได้ว่า ด้านหลักสูตร ผลการเปรียบเทียบสองกลุ่มดังกล่าวพบว่า คะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจจุดมุ่งหมายและโครงสร้างมีค่าเฉลี่ยระดับมาก เนื้อหาวิชามีค่าเฉลี่ยระดับมาก วิธีการสอนและสื่อการสอนมีค่าเฉลี่ยระดับมาก และการประเมินผลมีค่าเฉลี่ยระดับมาก-ปานกลาง

ด้านแบบเรียน ผลการเปรียบเทียบสองกลุ่มดังกล่าวพบว่า คะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจจุดมุ่งหมายมีค่าเฉลี่ยระดับมาก และเนื้อหาวิชามีค่าเฉลี่ยระดับมาก

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ผลการเปรียบเทียบสองกลุ่มดังกล่าวพบว่า คะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยระดับมาก-ปานกลาง

ส่วนที่ 4 วิเคราะห์แบบเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นพบว่า แบบเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นสำหรับผู้เรียนระดับต้นมีแบบเรียนจำนวนมากที่สุด ภาษาที่ใช้มีทั้งภาษาญี่ปุ่นเพียงภาษาเดียว ภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทย และภาษาญี่ปุ่นและสัทอักษร เนื้อหาของแบบเรียนสอนทักษะทั้งสี่คือฟัง พูด อ่าน และเขียน ส่วนประกอบสำคัญของแบบเรียนแบ่งได้ 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แนะนำการเขียนและการออกเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ภาษาไทย ส่วนที่ 2 แนะนำบทสนทนาภาษาไทย ส่วนที่ 3 อธิบายไวยากรณ์ไทย และส่วนที่ 4 เบ็ดเตล็ด

แบบเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นระดับกลางและระดับสูงพบว่า มีแบบเรียนจำนวนน้อย ภาษาที่ใช้มีทั้งภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่น ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เนื้อหาเน้นสอนวัฒนธรรมไทย ความรู้เกี่ยวกับประเทศไทย ผ่านทักษะการอ่านและการเขียน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยมีข้อพิจารณาเพื่ออภิปรายผลสำคัญ สำหรับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศทั้งในประเทศญี่ปุ่นและในประเทศไทย ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร มหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่นที่เปิดสอนวิชาภาษาไทยควรมีการจัดประชุมร่วมกันในลักษณะเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ เพื่อจัดทำหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนวิชาภาษาไทยที่มีทิศทางเดียวกัน ดังการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เรียนว่า ควรมีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและเกี่ยวข้องกับความสนใจของผู้เรียนด้วย นอกจากนี้ เนื้อหาวิชาควรสามารถนำไปใช้ได้จริงและนักศึกษาสามารถนำไปศึกษาได้ด้วยตนเอง

2. ด้านแบบเรียน แบบเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นที่เขียนโดยอาจารย์ผู้สอนทั้งชาวไทยและชาวญี่ปุ่นมีจุดมุ่งหมายชัดเจนตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม เนื้อหาของแบบเรียนในแต่ละมหาวิทยาลัยอาจมีความยากง่ายแตกต่างกันตามความเป็นวิชาเอก วิชาโท วิชาเลือกเสรี หรือวิชาเลือกภาษาที่ 3 เนื่องจากการแบ่งระดับผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศของประเทศไทยเองยังไม่มีหน่วยงานใดกำหนดระดับของภาษาไทยอย่างชัดเจน จึงทำให้การเขียนแบบเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นขึ้นอยู่กับอาจารย์ผู้สอนว่า ต้องการให้นักศึกษาได้เรียนรู้เรื่องใด ดังนั้น ควรมีหน่วยงานในประเทศไทยทำหน้าที่จัดแบ่งระดับของผู้เรียนชาวต่างประเทศและเนื้อหาแต่ละระดับอย่างชัดเจนและถูกต้อง

ส่วนการวิเคราะห์ผลการวิจัยบทที่ 5 เรื่องแบบเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นพบว่า แบบเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นระดับต้นมีจำนวนมากที่สุด เนื่องจากเมื่อพิจารณาหลักสูตรภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นจะเห็นได้ว่า หลักสูตรจะเน้นให้นักศึกษาสามารถใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารตามสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ เช่น การแนะนำตัว การทักทาย การซื้อของ การถามทาง ฯลฯ การกำหนดเนื้อหาของสถานการณ์แต่ละหลักสูตรจึงอาจไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับอาจารย์ผู้สอนจะเลือกสอนสถานการณ์ใด ก็เลือกใช้หนังสือเล่มที่มีสถานการณ์นั้น ๆ เป็นแบบเรียน นอกจากนี้ แบบเรียนจะสอนไวยากรณ์ไทยผ่านทักษะการอ่านและการเขียน ซึ่งผู้เขียนจะนำเสนอโครงสร้างรูปประโยค (Pattern) และระดับของสำนวนภาษาตามการสอนบทสนทนาภาษาไทย

แบบเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นระดับกลางและระดับสูงพบว่า มีจำนวนแบบเรียนน้อยกว่าแบบเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นระดับต้น เนื่องจากหลักสูตรการสอนภาษาไทยในระดับกลางและระดับสูงเน้นทักษะการอ่านและการเขียนเฉพาะเรื่อง จึงมีพิมพ์จำหน่ายน้อย ส่วนมากอาจารย์ผู้สอนจะเป็นผู้คัดเลือกงานเขียนภาษาไทยรูปแบบต่าง ๆ เช่น บทความ ข่าว ฯลฯ มาทำแบบเรียนเอง เหล่านี้หากอาจารย์ผู้สอนไม่มีความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์มากพอจะทำให้การเรียนการสอนภาษาไทยยาก เพราะเนื้อหาของบทเรียนไม่ต่อเนื่องกัน

3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน แม้ว่าผลการวิจัยด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยระหว่างกลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน กับกลุ่มนักศึกษาจะมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจระดับมากถึงปานกลาง อย่างไรก็ตาม ครูผู้สอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นควรจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ความสามารถด้านภาษาไทยอย่างเต็มที่ และใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ภาษา เพื่อให้การสอนประสบ

ผลสำเร็จยิ่งขึ้น รวมทั้งการรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน เพื่อให้บรรยากาศของการเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่น

4. ด้านอาจารย์ผู้สอน แม้ว่าอาจารย์ผู้สอนทั้งชาวไทยและชาวญี่ปุ่นจะสามารถสื่อสารภาษาญี่ปุ่นหรือภาษาอังกฤษได้ แต่มีข้อสังเกตที่น่าสนใจซึ่งทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรตระหนักคือ อาจารย์ผู้สอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นทั้งชาวไทยและชาวญี่ปุ่นไม่มีวุฒิการศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยหรือการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศโดยตรง กล่าวคือ มีวุฒิการศึกษาสาขาวิชาอื่น เช่น ภาษาญี่ปุ่น อาณานิคมศึกษา (Area Studies) ประวัติศาสตร์ ภาษาศาสตร์ แต่ได้รับการบรรจุให้เป็นอาจารย์สอนวิชาภาษาไทย ฉะนั้น แม้ว่าผู้สอนจะมีประสบการณ์ในการสอนภาษาไทย แต่จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนพบว่า บางครั้งผู้สอนเกิดความไม่มั่นใจในการสอนทักษะภาษาว่าสามารถถ่ายทอดเนื้อหาได้ถูกต้องหรือไม่หรือไม่มั่นใจในลักษณะเฉพาะของภาษาไทยบางประการ ทำให้ผู้เรียนไม่ได้ความรู้เท่าที่ควร และอาจเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนภาษาไทยได้

จากการอภิปรายผลดังกล่าวข้างต้นกล่าวได้ว่า การเรียนการสอนภาษาในประเทศญี่ปุ่นมีความชัดเจนและต่อเนื่องประเทศหนึ่ง แต่เมื่อพิจารณาอย่างละเอียดจะพบว่า ยังมีอุปสรรคด้านหลักสูตร แบบเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน และวุฒิการศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยของอาจารย์ผู้สอน เหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญทำให้การศึกษาภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควรเมื่อเทียบกับระยะเวลาเริ่มต้นที่มีการจัดการเรียนสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นมานานกว่า 100 ปี ดังที่ นภสินธุ์ แผลงสร (2543 : 21-23) กล่าวถึงการเริ่มต้นจัดการเรียนการสอนภาษาในประเทศไทยในประเทศญี่ปุ่นสรุปได้ว่า การเรียนการสอนภาษาในประเทศไทยในประเทศญี่ปุ่นอย่างเป็นระบบเริ่มขึ้นครั้งแรกที่มหาวิทยาลัยโตเกียวต่างประเทศศึกษา เมื่อปี พ.ศ. 2454 (1911) นักศึกษารุ่นแรกที่จบการศึกษาวิชาเอกภาษาไทยปี 2457 (1914) มี 4 คนและรุ่นที่ 2 จบการศึกษาปี 2459 (1916) อีก 4 คน ขณะนั้นมีอาจารย์ชาวไทย 3 คน คือ นายผิน (1912) นายภู (1914) และนายบัญญัติ (1913-1915) เป็นครูผู้สอน

ฉะนั้น สืบเนื่องจากผลการวิจัยเรื่องสถานภาพการศึกษาภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น ผู้วิจัยจึงมีข้อพิจารณาเพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนภาษาในประเทศไทยในฐานะภาษาต่างประเทศของประเทศไทยดังนี้

เนื่องจากมีชาวต่างประเทศสนใจเรียนภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น เช่น ประเทศญี่ปุ่นเปิดสอนภาษาไทยทั้งในมหาวิทยาลัยของรัฐบาลและเอกชน รวมทั้งเปิดสอนภาษาไทยตามโรงเรียนสอนภาษาในประเทศญี่ปุ่นหลายแห่ง ดังนั้น ควรมีหน่วยงานของรัฐในประเทศไทยรับผิดชอบอย่างชัดเจนและจริงจัง เพื่อเป็นศูนย์กลางองค์ความรู้และเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนภาษาในประเทศไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ รวมทั้งทำหน้าที่ฝึกอบรมครูผู้สอนภาษาในประเทศไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ อันจะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักสากล

นอกจากนี้ ในปัจจุบันมีหน่วยงานที่จัดสอบวัดระดับความรู้ภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศหลายหน่วยงาน แต่ยังไม่สามารถระบุถึงระดับของหลักไวยากรณ์ภาษาไทย (Thai Grammar) สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศแต่ละระดับที่เหมาะสมและสอดคล้องตรงกันได้อย่างชัดเจนและเป็นเอกภาพเหมือนกันทุกหน่วยงาน ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมการทำวิจัยเกี่ยวกับหลักไวยากรณ์ภาษาไทยสำหรับ

ผู้เรียนชาวต่างประเทศระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูงอย่างชัดเจน ซึ่งจะส่งผลให้การสอบวัดระดับความรู้ภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศมีมาตรฐาน และการสร้างแบบเรียนภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศมีความชัดเจนยิ่งขึ้น รวมทั้งควรจัดทำพจนานุกรมไทย-ญี่ปุ่นให้มีความทันสมัยมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการวิจัยสถานภาพการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศอื่น ๆ ให้ครบทุกภูมิภาคของโลก เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
2. ควรมีการกำหนดกรอบมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศอย่างเป็นทางการ ทั้งด้านเนื้อหา หลักไวยากรณ์หรือโครงสร้างประโยค และคำศัพท์ รวมทั้งเกณฑ์การวัดผลและประเมินผล เพื่อให้เกิดความชัดเจน สามารถอ้างอิงได้ และเป็นที่ยอมรับในระดับสากล
3. ควรมีหน่วยงานระดับชาติรับผิดชอบและดำเนินการเรื่องการจัดสอบวัดระดับความรู้ความสามารถภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศโดยตรง เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วโลก

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กนกกาญจน์ จันทรรอย. (2554). การศึกษาเจตคติและความต้องการของผู้เรียนภาษาไทยชาวญี่ปุ่น. สารนิพนธ์ (ศศ.ม. การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คณินันต์ จันทรัตน์. (2554). ภาษาศาสตร์ประยุกต์ในการเรียนรู้ภาษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จินตนา แชนดิแลนด์ช. (2544). การสัมมนาระดับภูมิภาคว่าด้วยการเรียนการสอนภาษาไทยในบริบทไทยศึกษา. ใน “การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้แก่ชาวต่างชาติ : มุมมองจากออสเตรเลีย” กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิตติมา สุทธิวรรณ. (2544). การสัมมนาระดับภูมิภาคว่าด้วยการเรียนการสอนภาษาไทยในบริบทไทยศึกษา. ใน “การสอนภาษาไทยเบื้องต้นให้ชาวต่างชาติและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยแก่ชาวต่างประเทศ” กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ซาง ซอง แซ. (2544). การสัมมนาระดับภูมิภาคว่าด้วยการเรียนการสอนภาษาไทยในบริบทไทยศึกษา. ใน “ความสำเร็จในการสอนภาษาไทยในเกาหลี” กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภสินธุ์ แผลงศร. “ความสำคัญของภาษาและวัฒนธรรมไทยที่สะท้อนโดยผู้เรียนชาวญี่ปุ่น.” วารสารมนุษยศาสตร์ปริทรรศน์. ปีที่ 22 (ประจำปีการศึกษาที่หนึ่งถึงสอง) ปีการศึกษา 2543. หน้า 21-27.
- นิตยา กาญจนวราวรรณ. (2550). สอนไทยให้ต่างชาติ จากอเมริกาถึงญี่ปุ่น. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ธูปทอง กว้างสวาสดี. (2549). คู่มือการสอนภาษาอังกฤษ. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. “การแปลผลเมื่อใช้เครื่องมือรวบรวมข้อมูลแบบมาตราส่วนประมาณค่า.” สืบค้นจาก www.watpon.com/boonchom/05.doc วันที่ 15 กรกฎาคม 2559.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ. (2553). สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- ปรียา หิรัญประดิษฐ์. (2545). รายงานการวิจัยเรื่อง สถานภาพการเรียนและการสอนภาษาไทยให้แก่ชาวต่างประเทศในประเทศไทย. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ฟู เจิงโฮ่ว. (2544). การสัมมนาระดับภูมิภาคว่าด้วยการเรียนการสอนภาษาไทยในบริบทไทยศึกษา. ใน “การเรียนการสอนภาษาไทยในมุมมองจากมหาวิทยาลัยปักกิ่ง.” กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2553). **พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์) ฉบับ**

ราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

รุ่งฤดี แผลงศร. “การสอนทักษะการฟังภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ.” วารสารมนุษยศาสตร์
ปริทรรศน์. ปีที่ 28 ประจำปีภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549. หน้า 51-69.

_____. (2554). รายงานการวิจัยเรื่อง การใช้แผนภูมิเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยภาษาและการค้าต่างประเทศกวางตุ้งที่เรียนวิชา ทย 114 การอ่านและการเขียน
เพื่อประสิทธิผล. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

_____. (2556). รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการพูดบรรยายสรุปภาษาไทยของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยพูนานภาษาและกิจการต่างประเทศ โดยการจัดการเรียนรู้แบบเน้นงาน
ปฏิบัติ : กรณีศึกษานักศึกษาที่เรียนวิชา ทต 309 การนำเสนอและการบรรยายสรุป.
กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

_____. (2560). ศาสตร์การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิริยธ พจน์เสถียรกุล. (2554). “การเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวญี่ปุ่น.” การสัมมนาชาติ
การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ : โครงการภาษาไทยเข้มแข็ง (บก.3).
กรุงเทพ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. หน้า 48-54.

ศรวิไล พลมณี. (2545). พื้นฐานการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ. กรุงเทพฯ ฯ :
ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมิตรา อังวัฒนกุล. (2540). วิธีสอนภาษาอังกฤษ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุไร พงษ์ทองเจริญ. (2526). วิธีสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้เริ่มเรียน. กรุงเทพฯ: ประมวลศิลป์.

โสพิตา สุขช่วย ทองบุญ. (2555). ความต้องการและแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทยของครูชาว
ต่างประเทศในจังหวัดภูเก็ต. สารนิพนธ์ (ศศ.ม. การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อัจฉริยา เพ็ชรอินทร์. (2555). การศึกษาความต้องการการเรียนรู้ทักษะการฟังและการพูดภาษาไทย
ของครูชาวต่างชาติในโรงเรียนนานาชาติ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ (ศศ.ม. การสอน
ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เอกนรี แรงสูงเนิน. (2557). แบบฝึกการออกเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวและสระไทยที่เป็นปัญหาสำหรับ
ผู้เรียนชาวญี่ปุ่น สารนิพนธ์ (ศศ.ม. การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภาษาต่างประเทศ

- 三上直光. (2015). **タイ語の基礎 พื้นฐานภาษาไทย**. 白水社.
- 吉田英夫. (2011). **タイ語の基本 初級から中級まで. (หลักภาษาไทย : ตั้งแต่ระดับต้น ถึงระดับกลาง)**. 三修社.
- 大東文化大学 Daito Bunka University. (2015, September 1). 大学案内 Retrieved from. <http://www.daito.ac.jp/information/>
- 宇戸清治. (2012). **たのしいタイ語 一冊で学ぶ会話、文法、文字. (ภาษาไทยสนุก-เรียน สนทนา หลักไวยากรณ์ และตัวอักษรในเล่มเดียว)**. 大学書林.
- 宇戸清治. (2013). **一冊目のタイ語 ภาษาไทย**. 東洋書店
- 宮本マラシー. (2014). **サヌック : 中級タイ語の会話と文法 SANUK: Intermediate Thai Conversation and Grammar**. 日本ルート印刷出版
- 宮本マラシー. (2009). **タイ語上級講座 : 読解と作文 ภาษาไทยขั้นสูง: อ่านเอาเรื่องและเรียงความ** めこん.
- 斉藤 スワニー、三上 直光. (2005). **中級タイ語総合読本—タイの社会と文化を読む (ภาษาไทย บุรณาการระดับกลาง-อ่านวัฒนธรรมและสังคมไทย)**. 白水社.
- 明治学院大学 横浜キャンパス Meiji Gakuin University, Yokohama campus. (2015, September 10). 明学について. Retrieved from. <http://www.meijigakuin.ac.jp/about/>
- 東京外国語大学 Tokyo University of Foreign Studies. (2015, September 16). 大学概要. Retrieved from. <http://www.tufs.ac.jp/>
- 河部利夫. (2012). **基礎タイ語 หลักภาษาไทย**. 大学書林
- 神田外語大学 Kanda University of International Studies. (2015, September 19). 大学概要. Retrieved from. <http://www.kandagaigo.ac.jp/>
- 立命館アジア太平洋大学 Ritsumeikan Asia Pacific University. (2015, September 30). APU について Retrieved from. <http://www.apu.ac.jp/home/about/>
- スニサー・ウィッタヤーパンヤーノン. (2016). **表現を身につける初級タイ語 (ภาษาไทย ระดับต้นที่ควรรู้)**. 三修社.
- Bussaba Banchongmanee and other. (2016). **タイ語レッスン初級 1、2**. 3A Corporation
- Pornsri Wright. (2007). **นิทานพื้นบ้านไทย Thai Folktales for Thai Language Learners**. C& P Printing.
- Pornsri Wright. (2008). **A visit to Singburi: Thai Language and Culture through learning**. S.P.N. Printing.

สัมภาษณ์

ปริญดา กุลประดิษฐ์. (2559, 15 มกราคม). สัมภาษณ์โดย นกสินธุ์ แผลงศร ที่มหาวิทยาลัยศรีเมคัง เอเชีย แปซิฟิก.

พรศรี ไรท์. (2558, 24 พฤศจิกายน). สัมภาษณ์โดย นกสินธุ์ แผลงศร ที่มหาวิทยาลัยคันทะนาคาติศึกษา.

สุนิสา ไชโตะ. (2558, 27 พฤศจิกายน). สัมภาษณ์โดย นกสินธุ์ แผลงศร ที่มหาวิทยาลัยโตเกียวศึกษา ต่างประเทศ.

สุภาภรณ์ ชิกโตมิ. (2558, 25 พฤศจิกายน). สัมภาษณ์โดย นกสินธุ์ แผลงศร ที่มหาวิทยาลัยคันทะนาคาติ ศึกษา.

Kiyoko Takahashi. (2558, 25 พฤศจิกายน). สัมภาษณ์โดย นกสินธุ์ แผลงศร ที่มหาวิทยาลัยคันทะนาคาติ ศึกษา.

Seiji Udo. (2558, 26 พฤศจิกายน). สัมภาษณ์โดย นกสินธุ์ แผลงศร ที่มหาวิทยาลัยไดโตบุงกะ.

ภาคผนวก

- แบบสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน
เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น
- แบบสัมภาษณ์นักศึกษา เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอน
ภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น

แบบสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน
เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

ชื่อ (นาย,นาง,นางสาว).....นามสกุล.....
 ตำแหน่งทางวิชาการ.....
 ตำแหน่งบริหาร.....
 วุฒิการศึกษา.....
 อายุ.....ปี
 สถานที่ทำงาน.....
 ประสบการณ์สอนภาษาไทย.....ปี

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ท่านเห็นว่าตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ระดับความคิดเห็นมากที่สุด	5
ระดับความคิดเห็นมาก	4
ระดับความคิดเห็นปานกลาง	3
ระดับความคิดเห็นน้อย	2
ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด	1

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. ด้านหลักสูตร					
1.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจน					
1.2 โครงสร้างของหลักสูตรมีความชัดเจน					
1.3 จุดประสงค์รายวิชามีความชัดเจน					
1.4 เนื้อหาของแต่ละรายวิชามีความน่าสนใจเรียน					
1.5 เนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับผู้เรียน					
1.6 เนื้อหาของหลักสูตรเน้นไวยากรณ์					
1.7 เนื้อหาของหลักสูตรเน้นการใช้ภาษาตามสถานการณ์					
1.8 เนื้อหาของหลักสูตรสามารถเอาไปใช้ได้จริง					
1.9 มีวิธีสอนที่ชัดเจน					
1.10 มีสื่อการสอนที่เหมาะสม					
1.11 แต่ละรายวิชามีการประเมินผลอย่างชัดเจน					
1.12 ระยะเวลาเรียนภาษาไทยควรเป็นช่วงเช้า					

ข้อคิดเห็นอื่น ๆ โปรดระบุ (นโยบายหรือจุดมุ่งหมาย, วิชาที่สอน, เนื้อหาที่สอน, วิธีการสอน, รูปแบบการประเมินผล, ระยะเวลาเรียนที่เหมาะสม)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
2. ด้านแบบเรียนภาษาไทย					
2.1 มีเอกสารประกอบการเรียนการสอนทุกวิชา					
2.2 แบบเรียนมีจุดมุ่งหมายชัดเจน					
2.3 เนื้อหาในแบบเรียนเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน					
2.4 การแบ่งหัวข้อในหนึ่งบทมีความชัดเจน					
2.5 เนื้อหาในแบบเรียนมีคำศัพท์อย่างชัดเจน					
2.6 เนื้อหาในแบบเรียนมีรูปประโยค (Pattern) ที่ใช้ฝึกฝนได้					
2.7 เนื้อหาในแบบเรียนมีบทสนทนาที่ชัดเจน					
2.8 เนื้อหาในแบบเรียนมีแบบฝึกหัด					
2.9 ระยะเวลาเรียนในแต่ละบทมีความเหมาะสม					
2.10 แบบเรียนสามารถนำไปศึกษาต่อที่บ้านได้					

ข้อคิดเห็นอื่น ๆ โปรดระบุ (แบบเรียนที่ดีควรเป็นอย่างไร, เนื้อหาของแบบเรียนควรมีอะไรบ้าง, จำนวนชั่วโมงเรียนแต่ละวิชา/แต่ละสัปดาห์)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน					
3.1 ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียนได้อย่างน่าสนใจ					
3.2 ผู้สอนมีวิธีการสอนที่หลากหลาย					
3.3 ผู้สอนเลือกใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย					
3.4 ก่อนจบชั่วโมงเรียนผู้สอนสรุปบทเรียนได้อย่างเข้าใจ					
3.5 ผู้สอนมีกิจกรรมนอกห้องเรียนที่น่าสนใจ					

ข้อคิดเห็นอื่น ๆ โปรดระบุ (กิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนที่ใช้, กิจกรรมการเรียนการสอนนอกห้องเรียนที่ใช้, วิธีการสอนที่ใช้, สื่อการสอนที่ใช้)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น โดยเขียนเรียงลำดับเลขที่ท่านใช้มากที่สุดไปหาน้อยที่สุด

1. วิธีสอนที่ท่านใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทย

.....วิธีสอนที่ท่านใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทย

.....วิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล (Grammar – Translation Method)

.....วิธีสอนแบบตรง (Direct Method)

.....วิธีสอนแบบฟัง-พูด (Audio - Lingual Method)

.....วิธีสอนแบบปริชานหรือแบบความรู้ความเข้าใจ (The Cognitive Code Learning Theory)

.....วิธีสอนแบบเงียบ (The Silent Way)

.....วิธีสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง (Total Physical Response)

.....วิธีสอนแบบธรรมชาติ (The Natural Approach)

.....วิธีสอนแบบชักชวน (Suggestopedia)

.....วิธีสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ (Community Language Learning)

.....วิธีสอนแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach)

วิธีสอนแบบอื่นๆ คือ.....

ข้อคิดเห็น (แนวคิดในการสอน, วิธีการสอน, รูปแบบการสอน, การประเมินผล, ผลสำเร็จของการเรียนการสอน)

2. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ท่านใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทย

.....การจัดกิจกรรมแบบทำคนเดียว (Individual Work)

.....การจัดกิจกรรมแบบทำร่วมกันทั้งชั้น (Class Work)

.....การจัดกิจกรรมแบบทำคู่ (Pair Work)

.....การจัดกิจกรรมกลุ่มใหญ่ (Group Work)

.....การจัดงานเลี้ยงสังสรรค์ระหว่างผู้เรียนกับครูผู้สอน

.....การจัดการแสดงในเทศกาลนานาชาติ

กิจกรรมแบบอื่น ๆ คือ

ข้อคิดเห็น (จุดมุ่งหมาย, กระบวนการ, การประเมินผล)

ตอนที่ 4 โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น

1. ปัญหาการเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น (ด้านทักษะภาษา, ไวยากรณ์) คือ.....

2. ข้อเสนอแนะการเรียนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่น คือ.....

3. วิธีการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นที่คุณใช้สอนคือ.....

.....

.....

.....

.....

4. จำนวนผู้เรียนที่เหมาะสมในการเรียนภาษาไทยคือ.....
เพราะ.....

.....

.....

5. ภาษาที่ใช้ในห้องเรียน.....

.....

.....

6. คุณสมบัติของผู้สอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นคือ.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

日本におけるタイ語の教授学習過程に関するアンケート
แบบสัมภาษณ์นักศึกษา

เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทยญี่ปุ่น

このアンケートでは、日本国内での大学で現在タイ語を学習している学生の皆さんに、「教授・学習過程の意見」についてお聞きするアンケートです。

このアンケートに答えていただいたことで皆さんに不都合が生じることは一切ありませんので、自分の思った通りに答えていただければ幸いです。

ご協力のほど、よろしくお願いします。

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป [第 1 部] 一般情報

จงทำเครื่องหมาย ✓ ข้อที่ท่านเลือก ○ に✓をつけてください。それに.....の上にも記入ください。

1. เพศ 性別 ○ ชาย 男 ○ หญิง 女
2. อายุ 年齢 ○ 18-19 ปี ○ 20-21 ปี ○ 22-23 ปี ○ มากกว่า 24 ปี
3. ศึกษาชั้นปีที่ 現在の学年 ○ ปี 1 ○ ปี 2 ○ ปี 3 ○ ปี 4
4. คุณเรียนคณะ 学部.....สาขาวิชา 専攻.....
5. เลือกเรียนวิชาภาษาไทยเป็นวิชา どの科目としてタイ語を学習しているか。
○ วิชาเอก 専攻 ○ วิชาโท 副専攻 ○ วิชาเลือกเสรี 自由科目
○ วิชาเลือกภาษาที่ 3 第 3 言語としての科目
6. ระยะเวลาที่เรียนภาษาไทย タイ語を学習した期間
○ 3 เดือน 3 カ月 ○ 6 เดือน-1 ปี 6 カ月～1 年
○ 1-2 ปี 1-2 年 ○ 2 ปีขึ้นไป 2 年以上
7. เหตุผลที่เลือกเรียนภาษาไทยเพราะ タイ語を選んで学習した理由は何か。
.....
.....
8. คุณเคยไปประเทศไทยไหม タイ国に行ったことがありますか。
○ ไม่เคย ない ○ เคย 有 ระยะเวลาที่ไป 期間..... ถ้าเคยไปประเทศไทย
ไปทำอะไร 何をしに行ったか/行った理由を記入ください。
.....
.....

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์นักศึกษา เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทยในปัจจุบัน

第2部 タイ語の教授学習過程の意見について質問

คำชี้แจง 说明 1. แบบสัมภาษณ์นี้ไม่มีผลกับคะแนนการเรียนวิชาภาษาไทยของท่าน

• この質問に皆さんのタイ語授業の点数や成績などに一切関係がありません。

2. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ท่านเห็นว่าตรงกับความคิดเห็นของท่าน

มากที่สุด

• 以下の各項目で皆さんが思った意見程度に当てはまるものに✓をつけてください。

1. ด้านหลักสูตร カリキュラムについて	ระดับความคิดเห็น 意見程度				
	น้อยที่สุด 1 全然思わなかった	น้อย 2 あまり思わなかった	ปานกลาง 3 やや思った	มาก 4 かなり思った	มากที่สุด 5 とても思った
1.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจน カリキュラムの到達目標が明確である。					
1.2 โครงสร้างของหลักสูตรมีความชัดเจน カリキュラムの構成が明確である。					
1.3 จุดประสงค์รายวิชามีความชัดเจน 各科目の到達目標が明確である。					
1.4 เนื้อหาของแต่ละรายวิชามีความน่าสนใจเรียน 各科目の内容が面白い。					
1.5 เนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับผู้เรียน カリキュラムの内容が学習者に適切である。					
1.6 เนื้อหาของหลักสูตรเน้นไวยากรณ์ カリキュラムの内容が文法に重視する。					
1.7 เนื้อหาของหลักสูตรเน้นการใช้ภาษาตามสถานการณ์ カリキュラムの内容が場面によって言語使用に重視する。					
1.8 เนื้อหาของหลักสูตรสามารถเอาไปใช้ได้จริง カリキュラムの内容が実際に使いものになる。					
1.9 มีวิธีสอนที่ชัดเจน 明確な教授法がある。					
1.10 มีสื่อการสอนที่เหมาะสม 適切な教材がある。					
1.11 แต่ละรายวิชามีการประเมินผลอย่างชัดเจน 各科目には明確な授業評価がある。					
1.12 ระยะเวลาเรียนภาษาไทยควรเป็นช่วงเช้า タイ語の学習時間帯は午前中の方がよい。					

ข้อคิดเห็นอื่น ๆ โปรดระบุ · หลักสูตรに関する他の意見に記述をお願いします。

(例えば、นโยบายหรือจุดมุ่งหมาย ポリシーまたは到達目標, วิชาที่ชอบเรียน/ไม่ชอบเรียน 好き嫌い科目, เนื้อหาที่ชอบเรียน/ไม่ชอบเรียน 好き嫌い内容, วิธีการสอนที่ชอบ/ไม่ชอบ 好き嫌い教授法, รูปแบบการประเมินผลชอบ/ไม่ชอบ 好き嫌い授業評価の方法, ระยะเวลาเรียนที่เหมาะสม 学習時間帯、など)

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านแบบเรียนภาษาไทย タイ語テキストについて	ระดับความคิดเห็น 意見程度				
	มากที่สุด 5 とても思った	มาก 4 かなり思った	ปานกลาง 3 やや思った	น้อย 2 あまり思わなかった	น้อยที่สุด 1 全然思わなかった
2.1 มีเอกสารประกอบการเรียนการสอนทุกวิชา 各科目にはテキストがある。					
2.2 แบบเรียนมีจุดมุ่งหมายชัดเจน テキストの目標が明確である。					
2.3 เนื้อหาในแบบเรียนเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน テキストの内容が学習者のレベルに適切である。					
2.4 การแบ่งหัวข้อในหนึ่งบทมีความชัดเจน 一課分の分割が明確である。					
2.5 เนื้อหาในแบบเรียนมีคำศัพท์อย่างชัดเจน テキストの各課の内容に単語が明確である					
2.6 เนื้อหาในแบบเรียนมีรูปประโยค (Pattern) ที่ใช้ฝึกฝนได้ テキストの各課の内容に文型があり、練習できる。					
2.7 เนื้อหาในแบบเรียนมีบทสนทนาที่ชัดเจน テキストの各課の内容に会話表現が明確である。					
2.8 เนื้อหาในแบบเรียนมีแบบฝึกหัด テキストの各課の内容に練習問題がある					
2.9 ระยะเวลาเรียนในแต่ละบทมีความเหมาะสม テキストの各課の学習時間帯が適切である。					
2.10 แบบเรียนสามารถนำไปศึกษาต่อที่บ้านได้ テキストは家で自学自習できる。					

ข้อคิดเห็นอื่น ๆ โปรดระบุ · タイ語テキストに関する他の意見に記述をお願いします。

(例えば、แบบเรียนที่ดีควรเป็นอย่างไร よいテキストとは何か、เนื้อหาของแบบเรียนควรมีอะไรบ้าง テキストの内容にはこれがあつたほうがいい、แบบเรียนวิชาใดที่ชอบ เพราะอะไร 好きなテキストとその理由、など)

.....

.....

.....

.....

3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 教授学習の活動について	ระดับความคิดเห็น 意見程度				
	มากที่สุด 5 とても 思った	มาก 4 かなり 思った	ปานกลาง 3 やや 思った	น้อย 2 あまり 思わ なかつ た	น้อยที่สุด 1 全然 思わ なかつ た
3.1 คุณชอบเรียนทักษะการฟังภาษาไทยในระดับใด タイ語聴解スキルを学習することが好きである。					
3.2 คุณชอบเรียนทักษะการพูดภาษาไทยในระดับใด タイ語会話スキルを学習することが好きである。					
3.3 คุณชอบเรียนทักษะการอ่านภาษาไทยในระดับใด タイ語読解スキルを学習することが好きである。					
3.4 คุณชอบเรียนทักษะการเขียนภาษาไทยในระดับใด タイ語作文スキルを学習することが好きである。					
3.5 ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียนได้อย่างน่าสนใจ 教授者は授業の内容に導入することが面白い。					
3.6 ผู้สอนมีวิธีการสอนที่หลากหลาย 教授者は多種多様な教授法がある。					
3.7 ผู้สอนเลือกใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย 教授者は多種多様な教材を使っている。					
3.8 ก่อนจบชั่วโมงเรียนผู้สอนสรุปบทเรียนได้อย่างเข้าใจ 教授者は授業時間末に内容をまとめて理解しやすい。					
3.9 ผู้สอนมีกิจกรรมนอกห้องเรียนที่น่าสนใจ 教授者は面白い教室外活動がある。					

ข้อคิดเห็นอื่น ๆ โปรดระบุ · 教授学習の活動に関する他の意見に記述をお願いします。

(例えば、กิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนที่ชอบ/ไม่ชอบ 好き嫌いな教室内的活動, กิจกรรมการเรียนการสอนนอกห้องเรียนที่ชอบ/ไม่ชอบ 好き嫌いな教室外活動, วิธีการสอนที่ชอบ/ไม่ชอบ 好き嫌いな教授法, สื่อการสอนที่ชอบ/ไม่ชอบ 好き嫌いな教材、など)

1. ปัญหาการเรียนภาษาไทยของคุณคือ・あなたにとってタイ語を学習する問題は、何ですか。

[illegible]

.....

.....

.....

.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ (ภาษาไทย)	นายณภสินธุ์ แผลงศร
ชื่อ (ภาษาอังกฤษ)	MR. NAPASIN PLAENGSORN
เกิดวันที่	22 กันยายน
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น
สถานที่ทำงาน	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทรศัพท์ 02 260 1661 ต่อ 16247 E-mail: napasin@swu.ac.th napasin@swu.ac.th
ประวัติการศึกษา	-Master of Arts in Japanese Studies (Linguistics) Tokyo University of Foreign Studies -Certificate in Japanese Language and Japanese Studies, Asia University, Tokyo, Japan -ศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ (ภาษาไทย)	นางรุ่งฤดี แผลงสร
ชื่อ (ภาษาอังกฤษ)	MS. RUNGRUDEE PLAENGSORN
เกิดวันที่	22 กรกฎาคม
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาภาษาไทย
สถานที่ทำงาน	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทรศัพท์ 02 260 1661 7 ต่อ 16246 Email: rungrude@swu.ac.th rungrude@g.swu.ac.th
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2540 อักษรศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2535 ศิลปศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2 ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยขอนแก่น